

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

วิกรม บุญนุ่น

สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กรกฎาคม 2567

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในปีงบประมาณ 2566 ซึ่งมีความต้องการทำวิจัยเพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงราย และเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาจังหวัดเชียงราย ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงราย และยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายทั้ง 3 อำเภอคือ เชียงของ เชียงแสน และแม่สาย ในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน และเยาวชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง หลุดจากระบบการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกัน ระบบและกลไกมีประเด็นการพัฒนาตัวอย่างด้านการพัฒนาทักษะเพื่อรองรับการประเมินสมรรถนะของผู้เรียนระดับสากลหรือ PISA โดยในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้มีองค์ประกอบด้วยกันทั้งสิ้น 5 บท ประกอบไปด้วย บทที่ 1 (บทนำ) บทที่ 2 (เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) บทที่ 3 (วิธีการดำเนินการวิจัย) บทที่ 4 (ผลการวิเคราะห์ข้อมูล) และบทที่ 5 (สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในปีงบประมาณ 2566 ในขณะเดียวกัน ได้รับการสนับสนุนและเมตตาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ตลอดจนมหาวิทยาลัยและทีมงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค ซึ่งทุกหน่วยงานได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อระบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในอนาคต ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกหน่วยงาน ทุกท่านตามที่ได้กล่าวถึงมา ณ ที่นี้ ขอผลบุญที่เกิดจากการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จึงตอบสนองต่อทุกหน่วยงาน และทุกท่านตลอดไป

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย: ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ชื่อผู้ศึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิกรม บุญนุ่น

สาขาวิชา คณะ: ยุทธศาสตร์การพัฒนากฎหมาย คณะสังคมศาสตร์

ปีการศึกษา: 2566

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พูนชัย ยาวีราช

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย และ 3) เพื่อจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้แนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนากลายเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมาย คือ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา และคณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ รวมจำนวน 36 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และ 3) การประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในกรณีการวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายต้องมุ่งเน้นการพัฒนาข้อมูลและทางเลือกให้กลุ่มเป้าหมายพิเศษเข้าถึงการศึกษา การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักด้านภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ รวมถึงการสร้างหลักประกันการเข้าถึงการพัฒนาและการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาระดับประถมศึกษาในปี 2573 นอกจากนี้ยังมีกลยุทธในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างทั่วถึง และการเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ โดยใช้กระบวนการ CATWOE เป็นกรอบการวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปต่อยอดเพื่อสร้างระบบและกลไกในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปต่อยอดในเรื่องของการสร้างระบบและกลไกของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการลดความเหลื่อม

ล้าทางการศึกษาในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการภาค หน่วยงาน
เหล่านี้มีหน้าที่ในการยกระดับการศึกษาเชิงพื้นที่ ซึ่งถือเป็นหลักการที่ต้องปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การพัฒนา, ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา, กลไกความร่วมมือ

Abstract

Research Title : Strategies for the Development of Area-based
Cooperation Mechanisms to Reduce Inequality in Education
Author : Assistant professor Dr. Vikrom Boonnun
Major Field : Regional development strategie Faculty of Social-Sciences, Chiang Rai
Rajabhat University
Academic Year : 2023
Research Committee : assistant professor Dr. Poonchai Yavirat

This article aims 1) to analyze the current situation and necessary needs for developing a spatial cooperation mechanism to reduce educational inequality in Chiang Rai Province, 2) to create strategies for developing a spatial cooperation mechanism to reduce educational inequality in Chiang Rai Province, and 3) to establish cooperation mechanism to reduce educational inequality in Chiang Rai Province. The research follows a mixed-method approach, using development strategy concepts as the framework. The study area includes the Office of Educational Service Area 16 and the Chiang Rai Provincial Education Office. The target group comprises 44 members, including the Provincial Education Committee, the Subcommittee on Strategic Government Administration, the Education Development Subcommittee, and the Strategic Government Administration Working Group, selected through purposive sampling. The research instruments include 1) questionnaires, 2) semi-structured interviews, and 3) focus group discussions. Data analysis employs percentage, mean, and standard deviation for quantitative research, while content analysis and descriptive writing are used for qualitative research.

The research findings indicate that developing a spatial cooperation mechanism to reduce educational inequality in Chiang Rai Province should focus on providing information and options for special target groups to access education, fostering collaboration between various

agencies to raise awareness in language, logic, and mathematics, and ensuring access to early childhood development and pre-primary education to prepare children for primary education by 2030. Additionally, strategies include developing education in border areas and special economic zones (SEZs) by enhancing technological infrastructure and comprehensive human resource management and improving the efficiency of local learning resources, using the CATWOE process as the analytical framework. The results of this research can be further applied to create systems and mechanisms that promote participation in reducing educational inequality at the local level, particularly for the Provincial Education Office and the Regional Education Office, which have the primary responsibility for enhancing localized education.

Keywords: Development Strategy, Educational Inequality, Cooperation Mechanism.

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
โจทย์การวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	5
ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
 บทที่ 2	
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ยุทธศาสตร์การพัฒนา.....	12
คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค.....	22
คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหาร ราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค.....	26
แนวคิดด้านการศึกษาตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	28
แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการศึกษา.....	29
แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย.....	30
ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย.....	31
ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา.....	34
การมีส่วนร่วม/กลไกการขับเคลื่อนสังคม.....	36
การจัดการเชิงพื้นที่.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55

สารบัญ(ต่อ)

		หน้า
บทที่ 3		
	วิธีการดำเนินการศึกษา.....	65
	ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย.....	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	73
 บทที่ 4		
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
	วัตถุประสงค์ที่ 1.....	75
	วัตถุประสงค์ที่ 2.....	102
	ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน.....	108
	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)	110
	ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ(SEZ).....	120
	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย.....	123
	ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย.....	129
	วัตถุประสงค์ที่ 3.....	134
	การวิเคราะห์ CATWOE ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ.....	136
 บทที่ 5		
	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	154
	สรุปผลการวิจัย.....	154
	อภิปรายผล.....	162
	ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้.....	168

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	169
ภาคผนวก ก	175
ประวัติผู้วิจัย	203

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 คำถาม 3 ข้อสำหรับการวางแผนยุทธศาสตร์.....	15
ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน.....	20
ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย.....	77
ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการ พัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ของจังหวัดเชียงราย.....	78
ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษาของจังหวัดเชียงราย.....	90
ตารางที่ 6 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการพัฒนาการศึกษา ในพื้นที่ชายแดน.....	104
ตารางที่ 7 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษา ในพื้นที่ชายแดน.....	105
ตารางที่ 8 ตารางการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกของ การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน.....	106
ตารางที่ 9 ตารางการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกของ การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน.....	107
ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของการพัฒนาการศึกษาใน พื้นที่ชายแดน.....	109
ตารางที่ 11 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ).....	110
ตารางที่ 12 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)	116
ตารางที่ 13 การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายในของการพัฒนา การศึกษาในเขตเศรษฐกิจ พิเศษ (SEZ)	118
ตารางที่ 14 ตารางการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกของ การพัฒนาการศึกษาในเขต เศรษฐกิจพิเศษ (SEZ).....	119
ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ TOWS Matrix การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ เศรษฐกิจพิเศษ.....	121

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 16 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในการพัฒนาศึกษาในจังหวัด เชียงราย.....	123
ตารางที่ 17 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกการพัฒนาศึกษาใน จังหวัดเชียงราย.....	125
ตารางที่ 18 การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายในการพัฒนา การศึกษาในจังหวัดเชียงราย.....	127
ตารางที่ 19 ตารางการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมนอก การพัฒนาศึกษาในจังหวัดเชียงราย.....	128
ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของการจัดการศึกษาเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำในจังหวัดเชียงราย.....	130
ตารางที่ 21 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา.....	132
ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ CATWOE ในการพัฒนาศึกษาเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำ.....	136

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	13
ภาพที่ 2 ขั้นตอน Soft System Methodology.....	37
ภาพที่ 3 การทำงานวิธี SSM ร่วมกับ CATWOE (Checkland,1999).....	39
ภาพที่ 4 ขั้นตอนพัฒนากระบวนการประชาสังคม.....	41
ภาพที่ 5 การบริหารราชการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน.....	42
ภาพที่ 6 ตารางระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายสาธารณะ.....	42
ภาพที่ 7 การวางแผนและดำเนินการวิจัย.....	74
ภาพที่ 8 ตำแหน่งปัจจุบันของการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน.....	108
ภาพที่ 9 ตำแหน่งปัจจุบันของการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน.....	120
ภาพที่ 10 ตำแหน่งปัจจุบันของการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย.....	129
ภาพที่ 11 แบบจำลองความคิดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา.....	140
ภาพที่ 12 กรอบการทำงาน.....	152

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีงบประมาณรายจ่ายประจำปี 3,185,000,000,000 บาท เมื่อมาพิจารณาถึงสัดส่วนของงบประมาณประเทศไทยที่ใช้สำหรับการจัดการศึกษาทั้งระบบ พบว่า มีอัตราการจัดสรรงบประมาณเป็นลำดับที่ 1 (ไม่นับรวมงบกลาง) คิดเป็นร้อยละ 14.64 (สำนักงบประมาณของรัฐบาล, 2565) สวนทางกับผลการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยนับตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา เด็กไทยได้รับการจัดการศึกษาน้อยลง กล่าวคือ ร้อยละของจำนวนนักเรียนต่อจำนวนประชากรช่วงอายุ 3-17 ปี ได้รับการจัดการศึกษาในปี 2560 ร้อยละ 96.9 ปี 2561 ร้อยละ 96.1 และปี 2562 ร้อยละ 96.5 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) และในส่วนของปี 2563 ภายหลังจากเกิดวิกฤติไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ลดลงเหลือเฉลี่ย 82.88 (อัตราคงอยู่ของนักเรียน) (ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาแห่งชาติ, 2564) และ ร้อยละ 81.75 ในปี 2564 (ประชากรช่วงอายุ 3-21 ปี) นอกจากนี้ จากข้อมูลของ Unesco (2517) พบว่า ร้อยละ 99 เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีเพียงแค่ ร้อยละ 85 เท่านั้นที่ สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 50 ไม่มีการสอนอ่านที่บ้าน ร้อยละ 12 ไม่ถึงระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ขั้นต่ำของประเทศเมื่อจบประถมศึกษา ร้อยละ 62 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนอกระบบเป็นนักเรียนผู้หญิง และร้อยละ 50 เมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับความสามารถในการอ่านขั้นต่ำ และที่สำคัญที่สุด โรงเรียนเพียงแค่ร้อยละ 45 ของทั้งประเทศมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัยขั้นพื้นฐาน และมีเพียงร้อยละ 60 เท่านั้นที่สามารถเข้าถึงน้ำดื่มที่ดีได้

สอดคล้องกับสถานการณ์เมื่อปี 2018 จากผลการดำเนินโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยพบว่า มีแนวโน้มลดลงโดยมีคะแนนแค่ 393 คะแนน ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD โดยเทียบเท่ากับการเรียนที่ต่างกันประมาณสองปี (2.4 ปี) ในส่วนของผลการประเมินคณิตศาสตร์ นักเรียนไทยมีคะแนนคณิตศาสตร์ 419 คะแนน ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD โดยเทียบเท่ากับ การเรียนที่ต่างกันเกือบสองปี (1.75 ปี) และสุดท้ายนักเรียนไทยมีคะแนนวิทยาศาสตร์ 426 คะแนน ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD โดยเทียบเท่ากับ การเรียนที่ต่างกันเกือบสองปี (1.8 ปี)

จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางด้านการเข้าถึงการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในประเทศไทย สามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่า งบประมาณ ตลอดจนการบริหารจัดการภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด สวนทางกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นำเสนอมาแล้วข้างต้น จึงทำให้ต้องหันกลับมาทบทวนสมมติฐานขั้นต้นว่า การทุ่มเทงบประมาณผนวกกับการสร้างระบบการศึกษาขนาดใหญ่ไม่ใช่คำตอบที่ถูกต้องเสมอไป ดังผลการวิเคราะห์ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2564) ในสมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2563 โดยพบว่า ในภาพรวมประเทศไทยอยู่ในอันดับ 29 มีอันดับลดลง 4 อันดับ (อันดับที่ 25 ในปี 2562 จาก 63 ประเทศ) โดยมีผลคะแนนรวมที่ลดลงเป็น 76.234 คะแนน จาก 77.233 คะแนน ในปี 2562 เมื่อพิจารณาคะแนนที่ประเทศไทยได้รับระยะตั้งแต่ ปี 2559 – 2563 พบว่า ประเทศไทยยังคงมีสมรรถนะในการแข่งขันเป็นอันดับ 3 ในอาเซียน รองจาก สิงคโปร์ และมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีแนวโน้มสมรรถนะที่ลดลงในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา กล่าวคือ จากอันดับความสามารถในการแข่งขันที่ 28 เมื่อปี 2559 เป็นอันดับ 29 ในปี 2563 โดยมีอันดับลดลง 1 อันดับ และมีอันดับลดลงจากปีก่อนถึง 4 อันดับ (อันดับ 25 ในปี 2562) ทั้งนี้ ประเทศอาเซียน ส่วนใหญ่มีอันดับลดลงจากปี 2562 ยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์เพียงประเทศเดียวที่มีอันดับดีขึ้น 1 อันดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พฤกษา เครือแสง(2558);วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์(2559) โดยพบว่าถึงแม้ขีดความสามารถด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์จะค่อนข้างดี แต่ควรพิจารณาถึงกระบวนการในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐด้านการจัดการศึกษา ว่า เพราะเหตุใดจึงไม่เป็นไปตามกฎหมายที่รัฐกำหนดในเรื่องของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศที่ได้กำหนดแนวนโยบายขั้นพื้นฐานแห่งรัฐให้รัฐดำเนินการจัดการศึกษาแก่ประชาชน อันเป็นการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะที่สำคัญและมีแนวโน้มในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานที่ลดลง หากไม่มีการแก้ไขปัญหาที่เร่งด่วนผนวกกับการกระจายโอกาสทางการศึกษาที่นักเรียนเริ่มออกจากระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพราะการสอนด้วยเนื้อหาตำราที่ห่างไกลชีวิตไม่ช่วยให้เด็กส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น กลายเป็นปัญหาในการเข้าไม่ถึงการศึกษา เพราะเด็กยากจนและต้องช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน เด็กที่ออกจากระบบก่อนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประมาณร้อยละ 60 กลายเป็นเด็กที่ไร้การศึกษาเพราะการศึกษาแบบหลักสูตรสำเร็จรูป การสอนแบบท่องจำเนื้อหาหรือวิธีคำนวณเป็นการเรียนเพื่อสอบและการเรียนเพื่อเรียนต่อ เด็กที่เสียเปรียบจากความยากจนถึงแม้จะได้เรียนฟรีแต่ก็เป็นการเรียนฟรีที่ไร้คุณภาพ การจะสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยได้(ที่รัฐจ่ายงบประมาณมากๆ) ก็เป็นไปได้ยากมาก เด็กที่ออกจากระบบโรงเรียนเมื่อไปทำงานขาดโอกาสในการพัฒนาชีวิตและอาชีพของตนเอง ทั้งๆที่มีหน่วยงานและงบประมาณของรัฐที่สามารถนำวิชาความรู้ไปช่วยเหลือได้ แต่ขาดแนวคิดและวิธีการจากหน่วยงานทางการศึกษาเหล่านั้น ผนวกกับการขาดความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังทั้งในระดับหน่วยงานรัฐ สังคม ชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องส่งผลให้สภาพปัญหาในทุกวันกลายเป็นความเหลื่อมล้ำนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

จังหวัดเชียงราย ถือเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน โดยพิจารณาจากร้อยละของนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษซึ่งเป็นสมมติฐานที่นำไปสู่การหายไปจากระบบการศึกษาของนักเรียน โดยในปีการศึกษา 1/2564 พบว่า อัตราของจำนวนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษอยู่ที่ร้อยละ 20.88 รองจาก จังหวัดพะเยาและน่าน และถือเป็นลำดับต้นๆของภาคเหนือ ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในพื้นที่อย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งนับตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา จังหวัดเชียงรายยังมีคะแนนเฉลี่ย O-NET ของจังหวัดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ที่ 32.94 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีคะแนนอยู่ที่ 34.80 เห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ และเชียงรายในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการเพิ่มขึ้นไปพร้อมกัน โดยที่คะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเชียงรายตั้งแต่ปี 2554 – 2558 ยังไม่เคยใกล้เคียงหรือสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ แสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงการศึกษาที่มีช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาพอสมควร

จากสภาพปัญหาดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สิ่งที่สำคัญและต้องกระทำอย่างเร่งด่วนคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เห็นเป็นรูปธรรมจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ทำให้จังหวัดเชียงรายได้นำเอาโอกาสจากความต้องการในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยการประกาศใช้มาตรา 44 ในการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคแสดงให้เห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการในส่วนภูมิภาคนั้นมีความจำเป็นเร่งด่วน และส่งผลต่อการขับเคลื่อนการศึกษาการมอบอำนาจให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดขับเคลื่อนการศึกษาในส่วนภูมิภาคด้วยการบริหารจัดการตรงไปที่สำนักงานศึกษาธิการภาค (ศธภ.) และจะมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) ดูแลการศึกษาทุกระบบ ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาปฐมวัย, สถานศึกษา กศน.(การศึกษานอกโรงเรียน), สถานศึกษาอาชีวศึกษา, สถานศึกษาการศึกษาพิเศษ, สถานศึกษาเอกชน เป็นต้น รวมทั้งโรงเรียนในสังกัด อบปท.(องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น), กทม.(กรุงเทพมหานคร), ตชด.ตำรวจตระเวนชายแดน) ทำให้ขับเคลื่อนนโยบายในการบริหารงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างเป็นเอกภาพแบ่งเบาภาระเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (อรพรณ ฤทธิ์มั่น,2559) ส่งผลโดยตรงอย่างยิ่งต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยจะเห็นได้ว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ให้โอกาสจังหวัดเชียงรายผ่านทางคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด หรือเรียกโดยย่อว่า “กศจ” อันประกอบไปด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานรัฐ เอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิตลอดจนผู้แทนภาคประชาชน ให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางในการจัดการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกประเภท โดยการขับเคลื่อนผ่านคณะอนุกรรมการและคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือการทำงานกลายเป็นการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาโดยเครือข่ายภาคประชาชนอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน ในจังหวัดเชียงราย กลายเป็นการแต่งตั้ง

คณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานทั้งในส่วนของคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา และคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ตลอดจนคณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์

แต่อย่างไรก็ตาม สืบเนื่องจากคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค มีสภาพเป็นองค์การภายใต้การบังคับบัญชาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีข้อจำกัดในด้านกำลังคนและงบประมาณเป็นอย่างมาก งบประมาณส่วนใหญ่จัดสรรลงมาในรูปแบบของงานใน Function กล่าวคือ เป็นงบประมาณตามภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แผนงานส่วนใหญ่จึงไม่สามารถตอบสนองภารกิจเพื่อการพัฒนาพื้นที่ได้ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ตลอดจนคณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์จึงตกอยู่ภายใต้สภาวะการณ์ที่ท้าทาย เสี่ยงต่อภาวะความล้มเหลวเพราะขาดทรัพยากรที่สำคัญด้านกำลังคนและงบประมาณ โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย เป็นหนึ่งในองค์การทางการศึกษาที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมักได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้งบประมาณปกติของรัฐบาลเมื่อมีความต้องการขับเคลื่อนการศึกษายกเว้นนโยบายของ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ผ่านทางคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายเป็นประธาน และเมื่อต้องการตอบสนองต่อนโยบายในระดับภูมิภาคแต่ขาดซึ่งงบประมาณและทรัพยากรต่างๆ การดำเนินการเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจึงไม่สามารถตอบสนองได้อย่างเต็มที่

จากความต้องการจำเป็นดังกล่าว การศึกษาวิจัยเพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกของการทำงานความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะมีส่วนผลักดันให้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค โดยคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ตลอดจนคณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ อันมีผู้วิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการดังกล่าวเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน โดยใช้คู่มือและระบบกลไกเข้าไปขับเคลื่อนการทำงานของคณะกรรมการและคณะทำงานต่างๆ ภายใต้การบริหารจัดการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ให้ไปสู่เป้าหมายได้ ตอบสนองต่อความเร่งด่วนในด้านการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างไร

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายมีลักษณะเป็นอย่างไร

2.3 กลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างไร

3.คำถามการวิจัย

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างไร

3.2 ผลการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายมีลักษณะเป็นอย่างไร

3.2 ผลการจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างไร

4.วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

4.1 เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

4.2 เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

4.3 เพื่อจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

5. ขอบเขตของโครงการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง“ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1) ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา ศึกษาเฉพาะ สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2) ขอบเขตด้านประชากรเป้าหมาย

2.1 คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ประกอบไปด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

2.1.1 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย(โดยตำแหน่ง)

2.1.2 รองปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 15 ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 16

2.1.3 นายสุรพล วงศ์หวั่น ผู้แทน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1.4 ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.1.5 ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2.1.6 นายสุรศักดิ์ อุทัง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 2.1.7 นางสาวพรณี เวียงโอสถ ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- 2.1.8 ผศ.ดร.ศรชัย มุ่งไธสง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 2.1.9 นายพัฒนา สิทธิสมบัติ ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน
- 2.1.10 นายอาสา แม่นแย้ม ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ
- 2.1.11 นายวิรัตน์ พานิช ผู้แทนองค์กรภาคประชาชน
- 2.1.12 นายศุภกร วงศ์ปราชญ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2.1.13 นายรัชกฤษ สิริรานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2.1.14 นายพิรุณ บรรดิ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2.1.15 นายวัลลภ ไม้จำปา ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
- 2.1.16 นายอภิวัฒน์ กันศรีเวียง รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.2 คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบไปด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- 2.2.1 ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา
- 2.2.2 นายสุรพล วงศ์หวั่น ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2.2.3 นายวันสว่าง สิงห์ชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย
- 2.2.4 นายมงคล สุภามณี ข้าราชการบำนาญ(ผู้ทรงคุณวุฒิ)
- 2.2.5 ผู้แทน ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ สำนักงานจังหวัดเชียงราย
- 2.2.6 ผู้วิจัย ในฐานะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย(ผู้ทรงคุณวุฒิ)
- 2.2.7 ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
- 2.2.8 นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.3 คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา

- 2.3.1 นายกัมพล ไชยนันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2.3.2 นายอนรรตน์ อินทร ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2.3.3 นายสำเนียง สิมมาวัน ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2.3.4 นายอดุลย์ นันทปัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3.5 นายกริช มากบุญขร ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดเชียงราย

2.3.6 เจ้าพนักงานธุรการ ชำนาญงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.4 คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์

2.4.1 นายมงคล สิทธิหล่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4.2 นายธวัช ชุมชอบ ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4.3 ผศ.ดร. พูนชัย ยาวีราข อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2.4.4 นางสาวจิตติพร ทรศนียากร หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา

2.4.5 นายอัครเดช ยมภักดี ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4.6 แพทย์หญิงสุตานี บุรณเบญจเสถียร ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4.7 นายสมพงษ์ สารทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4.8 นายสมนึก ดาดี ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.4.9 นายสะอาด คำตัน ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.4.10 นางสาวจุฑาธิติ กุลดี ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.4.11 นายศิลป์ชัย ชันดาวงค์ ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.4.12 นางนริทร ชมชื่น ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.4.13 นายวีรวัฒน์ สานุมิตร ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.4.14 นางดวงคิด จรเอ็กกา ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

3) ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1) ยุทธศาสตร์การพัฒนา

3.2) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูป
การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และ

3.3) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของ
กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

3.4) แนวคิดด้านการศึกษาตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable
Development Goals:SDGs)

3.5) แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการศึกษา

- 3.6) แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทรัพยากรมนุษย์ และความมั่นคงเพื่อส่งเสริมสังคมสร้างสรรค์
- 3.7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
- 3.8) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- 3.9) การมีส่วนร่วม/กลไกการขับเคลื่อนสังคม
- 3.10 การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
- 3.11 การประเมินประสิทธิภาพขององค์กร

4) ขอบเขตด้านระยะเวลา จำนวน 1 ปี ในสภาพของระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ปีที่ 2/2566 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

5.กรอบแนวคิดในการวิจัย

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผู้วิจัยได้นำกรอบการวิจัยกระบวนการ Soft System Methodology หรือ SSM Checkland(1999) โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบัน 2) แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา 3) เขียนคำอธิบายของเป้าหมายระบบอย่างมีโครงสร้าง 4) สร้างแบบจำลองกิจกรรม 5) เปรียบเทียบแบบจำลองกิจกรรมกับกิจกรรมที่ทำในปัจจุบัน 6) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทที่เป็นปัญหา และ 7) นำไปปรับปรุงสถานการณ์จริงที่เป็นปัญหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ด้านพิจารณาสภาพปัญหา :The Problematical Situation เป็นการวิเคราะห์สภาพความต้องการในการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำจากประเด็น คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 แผนยุทธศาสตร์/กลไกและการมีส่วนร่วมการทำงานเชิงพื้นที่ในของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ประเด็นการพัฒนาจังหวัดเชียงราย/แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ประเด็น 1.การสร้างทางเลือกและโอกาส(Inform) 2. การรับฟังความคิดเห็น(Consult) 3.มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve) 4.การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ(Collaborate) และ 5.ให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower)

ขั้นตอนที่ 2 แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา: The Problematical Situation: Unstructured โดยวิเคราะห์ประเด็นจากการวิเคราะห์ CATWOE ดังนี้

- Customers ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ระบบมีอยู่ หรือบุคคลที่รับสิ่งที่ระบบทำ ซึ่งได้รับประโยชน์หรือได้รับผลกระทบเมื่อระบบหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงไป ขั้นตอนแรกในการวิเคราะห์ CATWOE คือการระบุลูกค้าดังกล่าวและทำความเข้าใจว่ากระบวนการหรือระบบส่งผลต่อพวกเขาอย่างไร

- Actors หรือพนักงาน ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- Transformation คือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการทำงานขององค์กรให้ดีขึ้น

- Worldview เป็นเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือกฎเกณฑ์มาตรฐาน ความเป็นสากลเมื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จะเกี่ยวข้องกับคณะแน O-net คำแน Pisa เป็นต้น ขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาต่างในระดับสากลและของประเทศ

- Owner คือนโยบายและหรือผู้บริหาร อาจจะเกี่ยวข้องกับนักลงทุนในกรณีของหน่วยงานเอกชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศ

- Environment คือสภาพแวดล้อมขององค์กร เป็นการวิเคราะห์โดยการนำ SWOT ANALYSIS มาวิเคราะห์จากประเด็นทั้งปัจจัยภายนอกและภายในดังนี้

- ปัจจัยภายนอกใช้ PESTEL Analysis ในประเด็น P : Political = ปัจจัยด้านการเมือง E : Economic = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ S : Social = ปัจจัยด้านสังคม T : Technological = ปัจจัยด้านเทคโนโลยี L : Legal = ปัจจัยด้านกฎหมาย E : Environmental = ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

- ปัจจัยภายในใช้ องค์ประกอบ 7s ได้แก่ S1= โครงสร้างองค์กร (Structure) S2 = กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) S3 = ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (Systems) S4 = ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (Style) S5 = บุคลากรในองค์กร (Staff) ประกอบด้วยบุคลากร/พนักงานทุกระดับภายในองค์กร รวมทั้งแบบแผน และพฤติกรรมต่างๆที่องค์กรแสดงและปฏิบัติต่อพนักงานภายในองค์กร S6 = ความรู้ความสามารถขององค์กร (Skills) สิ่งที่องค์กรสามารถทำได้ดี กว่าองค์กรอื่นถือว่าเป็ความรู้ความสามารถของพนักงาน S7= ค่านิยมร่วมกัน (Shared Values) ได้แก่แนวคิดร่วมกัน ค่านิยม ความคาดหวังขององค์กร

ขั้นตอนที่ 3 Root Definitions Of relevant System : เขียนคำอธิบายของเป้าหมายระบบอย่างมีโครงสร้าง โดยการนำ CATWOE มาอธิบาย

ขั้นตอนที่ 4 Conceptual Model : การสร้างแบบจำลองทางความคิดขึ้นมา โดยสร้างมาจากข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ระบบ หรือกิจกรรมนั้นๆ

ขั้นตอนที่ 5 Comparison of model to the problem situation : นำแบบจำลองมาทำการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ขั้นตอนที่ 6 Definition of feasible desirable changes : ทำการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสม เพื่อนำไปแก้ไข

ขั้นตอนที่ 7 Action to solve the problem or improv the situation : ดำเนินการแก้ไขตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว

กรอบแนวคิด

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผู้วิจัยได้นำกรอบการวิจัยกระบวนการ Soft System Methodology หรือ SSM Checkland(1999) โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบัน 2) แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา 3) เขียนคำอธิบายของเป้าหมายระบบอย่างมีโครงสร้าง 4) สร้างแบบจำลองกิจกรรม 5) เปรียบเทียบแบบจำลองกิจกรรมกับกิจกรรมที่ทำในปัจจุบัน 6) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทที่เป็นปัญหา และ 7) นำไปปรับปรุงสถานการณ์จริงที่เป็นปัญหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ด้านพิจารณาสภาพปัญหา :The Problematical Situation เป็นการวิเคราะห์สภาพความต้องการในการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำจากประเด็น คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 แผนยุทธศาสตร์/กลไกและการมีส่วนร่วมการทำงานเชิงพื้นที่ในของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ประเด็นการพัฒนาจังหวัดเชียงราย/แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ประเด็น 1.การสร้างทางเลือกและโอกาส(Inform) 2. การรับฟังความคิดเห็น(Consult) 3.มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve) 4.การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ(Collaborate) และ 5.ให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower)

ขั้นตอนที่ 2 แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา: The Problematical Situation: Unstructureed โดยวิเคราะห์ประเด็นจากการวิเคราะห์ CATWOE ดังนี้

- Customers ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ระบบมีอยู่ หรือบุคคลที่รับสิ่งที่ระบบทำ ซึ่งได้รับประโยชน์หรือได้รับผลกระทบเมื่อระบบหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงไป ขั้นตอนแรกในการวิเคราะห์ CATWOE คือการระบุลูกค้าดังกล่าวและทำความเข้าใจว่ากระบวนการหรือระบบส่งผลต่อพวกเขาอย่างไร

- Actors หรือพนักงาน ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- Transformation คือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการทำงานขององค์กรให้ดีขึ้น

- Worldview เป็นเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือกฎเกณฑ์มาตรฐาน ความเป็นสากลเมื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จะเกี่ยวข้องกับคณะแน O-net คำแน Pisa เป็นต้น ขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาต่างในระดับสากลและของประเทศ

- Owner คือนโยบายและหรือผู้บริหาร อาจจะเกี่ยวข้องกับนักลงทุนในกรณีของหน่วยงานเอกชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศ

- Environment คือสภาพแวดล้อมขององค์กร เป็นการวิเคราะห์โดยการนำ SWOT ANALYSIS มาวิเคราะห์จากประเด็นทั้งปัจจัยภายนอกและภายในดังนี้

- ปัจจัยภายนอกใช้ PESTEL Analysis ในประเด็น P : Political = ปัจจัยด้านการเมือง E : Economic = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ S : Social = ปัจจัยด้านสังคม T : Technological = ปัจจัยด้านเทคโนโลยี L : Legal = ปัจจัยด้านกฎหมาย E : Environmental = ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

- ปัจจัยภายในใช้ องค์ประกอบ 7s ได้แก่ S1= โครงสร้างองค์กร (Structure) S2 = กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) S3 = ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (Systems) S4 = ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (Style) S5 = บุคลากรในองค์กร (Staff) ประกอบด้วยบุคลากร/พนักงานทุกระดับภายในองค์กร รวมทั้งแบบแผน และพฤติกรรมต่างๆที่องค์กรแสดงและปฏิบัติต่อพนักงานภายในองค์กร S6 = ความรู้ความสามารถขององค์กร (Skills) สิ่งที่องค์กรสามารถทำได้ดี กว้างองค์กรอื่นถือว่าเป้นความรู้ความสามารถของพนักงาน S7= ค่านิยมรวมกัน (Shared Values) ได้แก่แนวคิดรวมกัน ค่านิยม ความคาดหวังขององค์กร

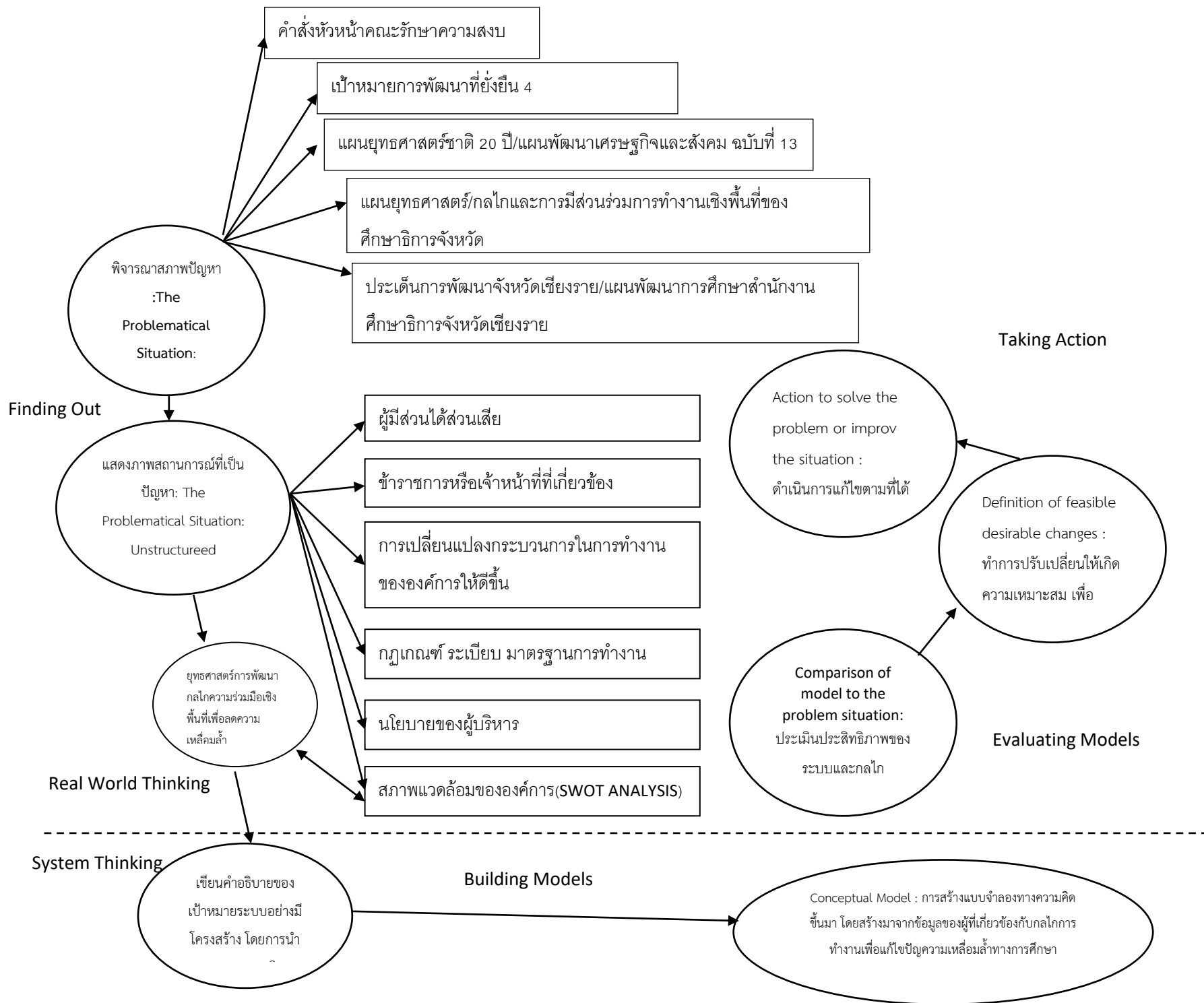
ขั้นตอนที่ 3 Root Definitions Of relevant System : เขียนคำอธิบายของเป้าหมายระบบอย่างมีโครงสร้าง โดยการนำ CATWOE มาอธิบาย

ขั้นตอนที่ 4 Conceptual Model : การสร้างแบบจำลองทางความคิดขึ้นมา โดยสร้างมาจากข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ระบบ หรือกิจกรรมนั้นๆ

ขั้นตอนที่ 5 Comparison of model to the problem situation : นำแบบจำลองมาทำการ
เปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ขั้นตอนที่ 6 Definition of feasible desirable changes : ทำการปรับเปลี่ยนให้เกิดความ
เหมาะสม เพื่อนำไปแก้ไข

ขั้นตอนที่ 7 Action to solve the problem or improv the situation : ดำเนินการแก้ไข
ตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว

บทที่ 2

เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย และ เพื่อจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย มีเนื้อหาในการศึกษาดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนา
- 2) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และ
- 3) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค
- 4) แนวคิดด้านการศึกษตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs)
- 5) แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการศึกษา
- 6) แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทรัพยากรมนุษย์และความมั่นคงเพื่อส่งเสริมสังคมสร้างสรรค์
- 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
- 8) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- 9) การมีส่วนร่วม/กลไกการขับเคลื่อนสังคม
- 10) การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
- 11) การประเมินประสิทธิภาพขององค์กร
- 12) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

จากการศึกษาผู้วิจัยมองว่า โลกในยุคโลกาภิวัตน์เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ส่งผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตลอดจนส่งผลกระทบต่อการบริหาร

จัดการองค์การ การบริหารงานภาครัฐด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้แนวทางในการปรับตัวเพื่อให้องค์การต่างๆอยู่ได้ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่มีประสิทธิภาพคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนา

เมื่อกล่าวถึง ยุทธศาสตร์ มีผู้ให้คำนิยามดังนี้

Hill and Jones(2009) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์ว่า ยุทธศาสตร์เป็นชุดของการปฏิบัติการซึ่งผู้บริหารเลือกนำมาใช้เพื่อเพิ่มสมรรถนะขององค์การของตนเมื่อเทียบกับคู่แข่ง หากผลของการใช้ยุทธศาสตร์ทำให้องค์การมีสมรรถนะที่เหนือกว่า สิ่งนี้จึงหมายถึงการมีความสามารถในการแข่งขัน

ในขณะที่ Bryson, John M(1997) กล่าวว่ายุทธศาสตร์หมายถึง กลไกที่จะทำให้้องค์การมีหรือเพิ่มความสามารถในการแข่งขันที่ต้องการทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งความสามารถในการแข่งขัน

Bukhari, S. A. R (2019) กล่าวถึงยุทธศาสตร์ว่า เป็นแนวทางในภาพรวมของธุรกิจแต่ละหน่วยเพื่อนำไปสู่การกำหนดวิธีการแข่งขันในตลาดแต่ละแห่ง ขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์จะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงหนทางแห่งชัยชนะในกาลข้างหน้าของธุรกิจ

Stewar.J(2004) กล่าวถึงยุทธศาสตร์ ว่า ยุทธศาสตร์ เป็นหัวใจสำเร็จของการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่ความอยู่รอดขององค์กรด้วยการคาดการณ์และรับมือจากความท้าทายของคู่แข่ง

วิทยาลัยการทัพบก(ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์ ว่า หมายถึง หมายถึง ความคิด (ideas) แผนงาน (plans) และการกระทำ (action) ต่างๆ ที่องค์กรนำมาใช้เพื่อให้เกิดความสำเร็จเหนือคู่แข่ง และเกิดผลลัพธ์ตรง ตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป ยุทธศาสตร์ คือ ชุดของการปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การจากการแข่งขันกับคู่แข่งและการรับมือจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

กระบวนการเชิงยุทธศาสตร์

เป็นกระบวนการปฏิบัติการที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

- 1.การวางแผนยุทธศาสตร์
- 2.การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ
- 3.การควบคุม ติดตามและประเมินผล

การวางแผนยุทธศาสตร์

การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นความพยายามขับเคลื่อนองค์การในภาพรวม ความสำเร็จในทุกประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้ถูกกำหนดขึ้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้้องค์การเดินทางไปถึง วิสัยทัศน์โดยถูกต้องตรงตามภารกิจ และสัมฤทธิ์ผลตามเป้าประสงค์ของ้องค์การนั้น สำหรับการวางแผนทั่วไบนั้น เป็นการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาหรือการป้องกันปัญหา หรือ เป็นการวางแผนเพื่อพัฒนา้องค์การ หรือกระบวนการปฏิบัติของ้องค์การให้

มีประสิทธิภาพ และ/หรือประสิทธิผลสูงขึ้น เพราะฉะนั้นการวางแผนทั่วไปจึงมีจุดมุ่งหมายที่แคบกว่าการ วางแผน ยุทธศาสตร์มาก ทั้งนี้โดยนัยของการวางแผนยุทธศาสตร์นั้นเปรียบเสมือนการวางแผนภาพรวมขนาดใหญ่เพื่อสร้างการ ปะติดปะต่อเป็นการตอบสนองต่อพันธกิจหลักขององค์การ ในขณะที่เดียวกันเมื่อมีการกล่าวถึงคำว่า การวางแผน ยุทธศาสตร์แล้วมักมีการกล่าวถึงคำว่า แผนยุทธศาสตร์เป็นคำที่ใช้กันอยู่ประจำ ตลอดเฉพาะอย่างยิ่งในวงการ ราชการหรือหน่วยงานรัฐ ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ (Strategy) เป็นแผนการดำเนินงานที่สร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบ มี องค์ประกอบต่างๆ สัมพันธ์สอดคล้องกัน เป็นแผนที่มีวิสัยทัศน์หรือภาพฝันที่วาดไว้ เป็นการร่วมจิต มีเป้าหมายประสงค์ อันแสดงถึงเจตจำนงร่วมของทุกฝ่าย ผนึกพลังใจของทุกฝ่ายเพื่อ กระทำพันธกิจอันถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้เกิดผล กระทบและได้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ แผนยุทธศาสตร์ที่ดีมาจากการ วิเคราะห์อดีต รู้ปัจจุบัน เพื่อไล่ให้ทันอนาคต วิเคราะห์สถานการณ์ที่ผ่านมา วิเคราะห์ทรัพยากร ทุนต่างๆ อันเป็น ศักยภาพหรือความสามารถที่ยังไม่ได้พัฒนาหรือยังไม่ได้พัฒนาเต็มที่ หรือที่ยังซ่อนเร้นอยู่ แผนยุทธศาสตร์ที่ดีเป็น ผลที่เกิดจากการกระบวนการวางแผนที่ดี บริหารจัดการแผนอย่างมี ประสิทธิภาพ เกิดเป็นประสิทธิผลที่ปรากฏจริง เป็นแผนที่มีความน่าสนใจ ก่อให้เกิดการร่วมใจ มีหลักการดีก่อให้เกิดการร่วมคิด มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดการ ร่วมทำและมีการแบ่งบทบาทหน้าที่จัดการดี ก่อให้เกิดการร่วมแรง ในภาษาไทยก็พูดกันเป็นวลีว่า ร่วมแรงร่วมใจ ร่วมคิดร่วมทำ

ความสำคัญของการวางแผนยุทธศาสตร์

จากสภาพของความหมายของการวางแผนยุทธศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่า เป็นสิ่งที่ทุกคน ต้องกระทำภายใต้พันธกิจขององค์การตนเอง ทั้งนี้ความสำคัญของการวางแผนยุทธศาสตร์อาจจะแจกแจงเป็น ประเด็นดังต่อไปนี้ (Harvard,2023);(วิทยาลัยการทัพบก,ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)

1. เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
2. เป็นกระบวนการขององค์การอย่างต่อเนื่องในการใช้ความรู้ที่มีอยู่เพื่อจัดทำ เอกสารกำหนดทิศทางการทำงานตามพันธกิจของตนเอง
3. เพื่อนำไปสู่การใช้งบประมาณขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อนำไปสู่การแข่งขันทางธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ช่วยก่อให้เกิดการประสานงานและบูรณาการทางความคิด การดำเนินงาน กิจกรรม ต่างๆ อันเป็นการผนึกกำลังภายในองค์การ และสร้างการมีส่วนร่วม
6. ช่วยให้เกิดการเตรียมความพร้อมและพัฒนาบุคลากรต่อสภาวะการ เปลี่ยนแปลงที่จะ เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และทันท่วงที
7. ช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับทิศทางการ ดำเนินงาน ตลอดจนความคาดหวังต่าง ๆ

หลักการวางแผนยุทธศาสตร์

หลักการวางแผนยุทธศาสตร์ เบื้องลึกลงแล้ว คือแนวทางในการบริหารจัดการองค์การ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขณะเดียวกันยังนำไปสู่การแบ่งสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีประสิทธิภาพ หลักการวางแผนยุทธศาสตร์มักมีที่มาจากการบริหารจัดการหน่วยงานเอกชนเพื่อประโยชน์ในการบริหาร ทรัพยากรให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในขณะเดียวกันการวางแผนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยการ ตอบคำถามของตนเองให้ได้ ภายใต้คำถามพื้นฐานดังที่ปรากฏอยู่ในตำราจันโบราณของจีนว่าด้วยหลักการ รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง ทั้งนี้การวางแผนที่ดีนำไปสู่ชัยชนะตามพันธกิจขององค์การ ผู้ที่เกี่ยวข้องและหรือผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนต้องตอบคำถามให้ได้ 3 ข้อด้วยกันดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คำถาม 3 ข้อสำหรับการวางแผนยุทธศาสตร์

คำถาม	เพื่อค้นหา	วิธีการ
เราอยู่ตรงไหน(รู้เขา รู้เรา)	ทรัพยากร/เครื่องมือของตนเอง	SWOT
เราจะไปที่ใด	เป้าประสงค์	การกำหนดวิสัยทัศน์
เราสามารถไปที่ต้องการได้ อย่างไร	วิธีการ	โดยการกำหนดกลยุทธ์

จากตารางสิ่งที่ต้องการบรรลุเป้าประสงค์ มาจากการตอบคำถามว่า เราต้องการไปที่ไหน และมีวิธีการที่ จะบรรลุสิ่งที่ต้องการ ก็คือ โดยตอบคำจะเปรียบเทียบกับ การ ดำเนินกลยุทธ์ (ยกตัวอย่าง เช่น รุก รับ ร่นถอย เป็นต้น) แนวความคิดต้องมีความชัดเจน เพียงพอ เพื่อก่อให้เกิดแนวทางในการวางแผนสำหรับผู้ดำเนินการ เมื่อ ทราบวิธีการแล้วจึงนำไปสู่การสร้างเครื่องมือ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อรองรับวิธีการโดยต้องประเมินตนเองและ คู่แข่งทั้งนี้ต้องผ่านกระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการในการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์อาจจะเริ่มมาจากการกำหนดเป้าประสงค์ขององค์การผ่านทางการจัดทำวิสัยทัศน์ขององค์การ ทั้งนี้การ จัดทำร่างวิสัยทัศน์ขององค์การมี 2 วิธีการคือ วิธีที่ 1 ร่างวิสัยทัศน์จากผู้บริหาร และวิธีที่ 2 คือการร่วมกันร่าง วิสัยทัศน์จากสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์การ ทั้งนี้ วิธีที่ 1 มักได้รับความนิยมเนื่องจากใช้เวลาไม่นานและ สามารถส่งต่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในขององค์การต่อไปตาม กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

กระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์

การวางแผนยุทธศาสตร์ เป็นหนึ่งในความรับผิดชอบที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารระดับสูง ขององค์การ และเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารระดับสูงในการจัดตั้งองค์การ วิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ที่

จำเป็นเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ ภายใต้การกำหนดทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์การ โดยกระบวนการในการวางแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้ (Maleka.S,2014);(CIIR,2005);(กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร,2561);(Matovic.M.I.,2020)
;https://www.goodmaterial.co/pestel-analysis/

1. ขั้นตอนการเตรียมวางแผน เป็นการเตรียมการเพื่อการดำเนินการวางแผนล่วงหน้า ทั้งนี้ ขั้นตอนดังกล่าวมักจะเกิดขึ้นจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์การร่วมกันคิด ร่วมกันอ่าน เพื่อนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมต่อไป ในหลายองค์การมักจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นสำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานนิเทศฯ เป็นต้น โดยหน่วยงานเหล่านี้มักจะเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการนโยบายและแผน บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีหน้าที่ในการให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการจัดทำแผน รวมทั้งการเตรียมการงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผน เช่นการเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผน การสรรหาวิทยากรผู้เกี่ยวข้อง การเตรียมสถานที่ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องตลอดจนกระทั่งการกำหนดวาระการประชุม ขอบเขตของการประชุมและการแต่งตั้งคำสั่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

2. ชี้แจงอำนาจหน้าที่และขอบเขตของงาน เป็นการชี้แจงแนวทางในการทำงาน อาศัยกระบวนการในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์กร ตลอดจนการสั่งการทำงานและชี้แจงอำนาจและขอบเขตของการทำงานเพื่อใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ อนึ่งในการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น จะต้องอาศัยกระบวนการในการทำงานระดมสมองโดยการแบ่งกลุ่ม เช่น ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มักจะมีการแบ่งรูปแบบการทำงานออกเป็น 4 ฝ่ายเช่น ฝ่ายวิชาการ บริหารทั่วไป ฝ่ายกิจการนักเรียน และฝ่ายบุคคล การแบ่งฝ่ายในองค์การจะสะท้อนแนวทางในการระดมสมองเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่อไป

3. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ภายใต้การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์การ ทำให้สามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรค การดำเนินงานขององค์การที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในประเทศและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นโยบาย การเงิน การงบประมาณ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษา การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น บทบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ มติคณะรัฐมนตรี และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี หมายถึงกรรมวิธีใหม่ ๆ และพัฒนาการทางด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการบริการ ทั้งนี้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกมักจะวิเคราะห์จากปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ PESTEL Analysis หมายถึง กรอบการคิดเชิงกลยุทธ์ทางการตลาดที่ใช้ในการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกของธุรกิจ โดยแบ่งโอกาสและความเสี่ยงออกเป็นปัจจัยต่างๆ 6 ปัจจัย โดยคำว่า PESTLE ไม่มีความหมายใดๆ เป็นเพียงเครื่องมือช่วยจำ ซึ่งแต่ละตัวอักษรหมายความว่า

1) P : Political = ปัจจัยด้านการเมือง โดย ปัจจัยด้านการเมืองที่ต้องพิจารณา คือ ต้องทราบว่ารัฐบาลในแต่ละประเทศ หรือรัฐบาลแทรกแซงเศรษฐกิจหรืออุตสาหกรรมใดบ้างและแทรกแซงในระดับใด รวมถึงนโยบายของรัฐบาล เสถียรภาพทางการเมืองหรือความไม่แน่นอนของการคอร์ปชั่น นอกจากนี้ รัฐบาลยังส่งผลต่อระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อโครงสร้างพื้นฐาน ทักษะฝีมือแรงงานในประเทศ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็น ปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาเพื่อประเมินตลาดที่มีศักยภาพ ปัจจัยการเมืองมักมีผลกระทบต่อองค์กรและ วิธีการดำเนินธุรกิจ องค์กรต้องสามารถตอบสนองต่อกฎหมายในปัจจุบันและที่คาดการณ์ไว้ในอนาคต รวมถึง วางแผนปรับเปลี่ยนนโยบายการตลาดให้เหมาะสม สำหรับปัจจัยทางด้านการเมืองที่นำมาพิจารณา งบประมาณ ของรัฐบาล กฎระเบียบข้อจำกัด เงินอุดหนุนของรัฐบาล ระเบียบการแข่งขัน นโยบายด้านภาษี เสถียรภาพของ รัฐบาล เสถียรภาพของสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมของรัฐบาลต่อสภาพแรงงาน จำนวนการประท้วงต่อรัฐบาล

2) E : Economic = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจอาจส่งผลกระทบโดยตรงต่อบริษัท และอาจจะส่งผลกระทบยาว โดยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอัตราเงิน เพื่อ อัตราดอกเบี้ย รายได้ของผู้บริโภคและอัตราว่างงาน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสามารถแบ่งออกเป็น ปัจจัย เศรษฐกิจมหภาคที่เกี่ยวข้องกับกลไกทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล เช่น รัฐบาลอาจใช้การควบคุมดอกเบี้ย นโยบายด้านการจัดเก็บภาษี และงบประมาณของรัฐบาลเป็นกลไกหลักที่เข้ามาใช้ดำเนินการ เศรษฐกิจระดับ จุลภาค เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค กำลังซื้อของประชาชน สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่นิยมมาใช้ในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอกคือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราแลกเปลี่ยน แนวโน้มตลาดหุ้น แนวโน้มการ ว่างงาน อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ การขาดดุลงบประมาณของภาครัฐ ความผันผวนของราคาสินค้า

3) S : Social = ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยทางด้านสังคมจะเกี่ยวข้องกับสภาพ สังคมและวัฒนธรรม เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและทัศนคติของประชากร โดยปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ การ เติบโตของประชากร การกระจายตัว ค่าเฉลี่ยอายุ ความใส่ใจด้านสุขภาพ ทัศนคติด้านอาชีพ และอื่นๆ ปัจจัย เหล่านี้จะส่งผลโดยตรงต่อนักการตลาดที่เข้าใจลูกค้า ซึ่งจะส่งผลต่อแคมเปญการตลาดเพื่อให้เข้าถึงพวกเขา โดย ปัจจัยทางสังคมที่นิยมนำมาวิเคราะห์ เช่น รายได้ต่อหัว ขนาดการเจริญเติบโตของประชากร อัตราการเกิด – อัตราการตาย ค่าเฉลี่ยอายุขัย ค่าเฉลี่ยความมั่นคงของประชากร ระดับการศึกษา จำนวนเงินเก็บ และ อัตราการ ออม ระดับอาชญากรรม ขนาดและโครงสร้างของครอบครัว ศาสนา และความเชื่อ

4) T : Technological = ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีมีอัตราการ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมาก เทคโนโลยีจะส่งผลต่อตลาดสินค้าและบริการอย่างไร ปัจจัยทางเทคโนโลยีมีผลต่อ การตลาดและการบริหารจัดการใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ วิธีการใหม่ในการผลิตสินค้าและบริการ วิธีการใหม่ใน การกระจายสินค้า วิธีการใหม่ในการสื่อสารกับตลาดเป้าหมาย ปัจจัยด้านเทคโนโลยีอาจส่งผลต่อการตัดสินใจเข้า หรือไม่เข้าสู่อุตสาหกรรมบางประเภท เมื่อคุณรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับเทคโนโลยีอย่างลึกซึ้งคุณสามารถป้องกัน ไม่ให้บริษัทของคุณจ่ายเงินจำนวนมากไปกับเทคโนโลยีที่อาจจะล้าสมัย โดยปัจจัยทางเทคโนโลยีที่นำมาวิเคราะห์

คือ ระบบอัตโนมัติ ระดับของนวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐานของอินเทอร์เน็ต โครงสร้างของซัพพลายเชนด้านชิ้นส่วนเซ็นเซอร์ วงจรชีวิตของเทคโนโลยี กิจกรรม R&D การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

5) L : Legal = ปัจจัยด้านกฎหมาย ปัจจัยด้านกฎหมาย กับ ปัจจัยด้านการเมือง จะมีความคลุมเครือและคล้ายคลึงกัน แต่ก็มี ความต่างที่แยกได้ชัด ในบริบทของ PESTLE Analysis ปัจจัยทางด้านกฎหมายเกี่ยวข้องกับมาตราที่กฎหมายระบุไว้ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าธุรกิจสามารถทำได้หรือไม่สามารถทำได้ ส่วนปัจจัยทางการเมืองเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับรัฐบาล แต่ถ้าหากว่าปัจจัยทางการเมืองกดดันให้สภาออกกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมายก็จะกลายเป็นเรื่องเดียวกัน ปัจจัยด้านกฎหมายมีทั้งส่วนของภายนอกและภายใน กฎหมายบางฉบับส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ในบางประเทศกฎหมายจะส่งผลถึงรูปแบบการบริหารจัดการภายใน คุณควรพิจารณาปัจจัยทางด้านกฎหมายอย่างรอบครอบ เช่น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มาตรฐานด้านความปลอดภัย หรือ กฎหมายคุ้มครองแรงงาน สำหรับปัจจัยด้านกฎหมายที่นิยมนำมาวิเคราะห์ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเช่น กฎหมายสิทธิมนุษยชน กฎหมายด้านการศึกษา กฎหมายด้านการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ คำสั่งของคณะ ปฎิวัติ เป็นต้น

6) E : Environmental = ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อธุรกิจบางประเภท สิ่งแวดล้อมในแง่มุมของ PESTLE มีความสำคัญอย่างยิ่งกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การทำฟาร์มเกษตร การประมง เป็นต้น นอกจากนี้การทำธุรกิจยังต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอื่นประกอบอีก เช่น สภาพภูมิอากาศ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศของโลก การขุดเจาะด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละประเทศ พารามิเตอร์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องใช้เวลาในการพิจารณาผลกระทบของโครงการ อย่างเช่น หากพื้นที่นั้นเสี่ยงภัยแผ่นดินไหวควรสร้างอาคารคอนกรีตหรือไม่ หรือ หากพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมควรวางแผนการระบายน้ำกำหนดรูปแบบอย่างไร สำหรับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่นิยมนำมาวิเคราะห์เช่น สภาพอากาศ สภาพภูมิประเทศ มลพิษทางน้ำและอากาศ มาตรฐานการรีไซเคิล นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนพลังงานสะอาด

4. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน สภาพแวดล้อมภายในเป็นปัจจัยที่องค์กรสามารถควบคุมได้ หากองค์กรมีความสามารถก็สามารถใช้ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญกว่าปัจจัยภายนอกในการกำหนดกลยุทธ์ ปัจจัยภายในหมายถึงทรัพยากรที่องค์กรเป็นเจ้าของและใช้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งแสดงให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร จุดแข็ง (strength) เป็นสิ่งที่องค์กรสามารถทำได้ดีหรือเป็นลักษณะที่สำคัญของความสามารถขององค์กร ความสามารถรวมถึงทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและทรัพยากรที่มีคุณค่าในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้อยู่ในสถานะที่เหนือกว่าคู่แข่ง เช่น มีสินค้าที่คุณภาพดีกว่า เครื่องหมายการค้าที่มีคนรู้จักดี เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และบริการที่ดีเลิศ เป็นต้น จุดอ่อน (weakness) คือสิ่งที่องค์กรไม่มี หรือทำได้ไม่ดีกว่าองค์กรอื่นหรือเป็นสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดการเสียเปรียบคู่แข่ง หากองค์กรมี

จุดอ่อนมากก็จะเกิดการสูญเสียอำนาจการแข่งขันอย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนก็เพื่อจะบอกให้รู้ว่าการมีจุดแข็งอะไรก็จะเสริมสร้างจุดแข็งนั้นให้มากขึ้น และมีจุดอ่อนอะไรก็จะได้ขจัดหรือแก้ไขเพื่อจะได้นำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ที่เข้มแข็งต่อไป สำหรับการประเมินจุดอ่อนจุดแข็งในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ มักจะดำเนินการวิเคราะห์จากตัวแปรดังต่อไปนี้ คือ 7s McKinsey (อัมพิกา อภิชัยบุคล, 2566) เป็นเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้ในการบริหาร ซึ่งคือกรอบแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้วิเคราะห์ตัวแปร ทั้ง 7 ประการซึ่งมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร โดยนำผลการวิเคราะห์ตามหลักการมากำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดต่อการบริหารองค์กรนั่นเอง องค์ประกอบ 7s ได้แก่

1. S1 = โครงสร้างองค์กร (Structure) การพิจารณาลักษณะขององค์กรมีประโยชน์ต่อการจัดทำกลยุทธ์ของ องค์กร เนื่องจากถ้าโครงสร้างองค์กรมีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อกลยุทธ์ที่เลือกใช้ก็จะเป็นจุดแข็งของ องค์กร แต่ถ้าโครงสร้างขององค์กรไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลยุทธ์ ที่เลือกใช้ก็จะเป็นจุดอ่อนขององค์กร

2. S2 = กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) กลยุทธ์ขององค์กร ได้แก่กิจกรรมหรือการดำเนินงานต่างๆภายใน องค์กรที่ได้ออกวางแผนขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอก และภายในองค์กร กลยุทธ์ขององค์กรจัดทำขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้องค์กรมีความสามารถ กลยุทธ์ ขององค์กรนั้นมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างขององค์กรอย่างใกล้ชิดเนื่องจากการจัดโครงสร้างขององค์กรนั้น จะต้องเป็นไปตามกลยุทธ์ขององค์กรนั้นๆ (Structure Follows Strategy)

3. S3 = ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (Systems) ระบบภายในองค์กร ได้แก่ระบบหรือขั้นตอนการ ดำเนินงานภายในองค์กรทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินไปได้ เช่น ระบบ ดานงบประมาณและระบบบัญชี ระบบในการสรรหาและคัดเลือกพนักงาน ระบบในการฝึกอบรม ระบบในการ ติดต่อสื่อสาร ระบบหรือขั้นตอนการทำงานเหล่านี้จะบ่งบอกถึงวิธีการทำงานต่างๆขององค์กร

4. S4 = ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (Style) โดยรวมถึง บุคลิกภาพของผู้บริหารระดับสูงด้วย เนื่องจากการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้บริหารระดับสูง จะมีอิทธิพลต่อ ความรู้สึกนึกคิดของพนักงานภายในองค์กรมากกว่าคำพูดของผู้บริหาร

5. S5 = บุคลากรในองค์กร (Staff) ประกอบด้วยบุคลากร/พนักงานทุกระดับภายใน องค์กร รวมทั้งแบบแผน และพฤติกรรมต่างๆที่องค์กรแสดงและปฏิบัติต่อพนักงานภายในองค์กร เช่น การมอบหมายให้ฝ่ายบุคคลเป็น ผู้ดูแลเกี่ยวกับดานการพนักงานทั้งหมด หรือการที่ผู้บริหารระดับสูงเข้ามาเกี่ยวข้องของการจูงใจและพัฒนา พนักงาน

6. S6 = ความรู้ความสามารถขององค์กร (Skills) สิ่งที่องค์กรสามารถทำได้ดี กว้างขวางอื่นถือว่าเป็ความรู้ ความสามารถของพนักงานเช่น ความสามารถและทักษะขององค์กรในการให้บริการ ผู้มารับบริการ/ลูกค้า ความสามารถในด้านวิจัยและพัฒนา ความสามารถด้านการตลาด ความสามารถด้านการเงิน

7. S7= ค่านิยมรวมกัน (Shared Values) ได้แก่แนวคิดรวมกัน ค่านิยม ความคาดหวังขององค์กร ซึ่งมักจะ ไม่ได้เขียนไว้อย่างเป็นทางการ เป็นแนวคิดพื้นฐานขององค์กรแต่ละแห่ง รวมทั้งสิ่งที่ต้องการจะให้องค์กรเป็นใน อนาคตข้างหน้า องค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารมักจะมีค่านิยมรวมกันที่ก่อให้เกิดปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการ

กล่าวโดยสรุป สำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ขององค์กร ระบบในการดำเนินงานขององค์กร ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรม บุคลากรในองค์กร ความรู้ความสามารถขององค์กร ค่านิยมรวมกัน	จุดอ่อน โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ขององค์กร ระบบในการดำเนินงานขององค์กร ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรม บุคลากรในองค์กร ความรู้ความสามารถขององค์กร ค่านิยมรวมกัน
โอกาส ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านกฎหมาย ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม		
อุปสรรค ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านกฎหมาย ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม		

5. การจัดวางทิศทางขององค์กร ซึ่งประกอบไปด้วย

5.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision)

5.2 การกำหนดภารกิจ (Mission)

5.3 การกำหนดเป้าประสงค์ขององค์กร (Corporate Goal)

5.4 การกำหนดวัตถุประสงค์(Objectives)

5.5 การกำหนดดัชนีชี้วัดผลงานระดับองค์การ (Organization's Key Performance Indicators, KPIs)

5.6 การกำหนดยุทธศาสตร์(Stratgy)

6.การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่ได้ถูกกำหนดขึ้น มีความเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง อันจะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ ภารกิจ และ เป้าประสงค์ขององค์การ

2.การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

ในขั้นตอนนี้เป็นการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติโดยอาศัยแผนปฏิบัติการเป็น เครื่องมือ สำหรับใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับส่วนต่างๆให้เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกัน ทั้งในแง่ทิศทางและจังหวะเวลา โดยการ จัดทำแผนปฏิบัติการนั้นอาจใช้รูปแบบต่างๆ กันได้หลายแบบ เช่น การใช้การวางแผนโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework Project Planning) หรือ อาจเขียนในทำนอง Gantt Chart ก็ได้ นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการ ร่วมกันนำแผนยุทธศาสตร์ ไปสู่การปฏิบัติโดยวิธีการ จัดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (workshop) เพื่อให้บุคลากรได้ เกิด การเรียนรู้แผนและนำแผนไปสู่การปฏิบัติทั้งนี้จะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงและ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย

3.การควบคุม ติดตามและประเมินผล

การควบคุม เป็นการติดตามการตรวจสอบ (Monitoring) และการประเมินผล (Evaluation) เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การติดตามและประเมินผล ซึ่งหมายถึงการคอยติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนความสำเร็จและล้มเหลวของโครงการกิจกรรมต่างๆ ซึ่งวิธีการในการ ติดตาม ประเมินผลนั้น คือการคอยติดตามข่าวสารข้อมูล โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับตัวชี้วัดความสำเร็จต่างๆที่ได้ กำหนดไว้ และคอยแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนถึงการคอยติดตามให้การสนับสนุนแก่ผู้ ปฏิบัติงานในสวนงานต่างๆ ในทุกๆ ด้าน ให้สามารถปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป ระบบและกลไกในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์จะต้องประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน หลัก คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนยุทธศาสตร์ ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ ชี้แจงอำนาจ หน้าที่และขอบเขตของงาน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน การจัดวางทิศทาง ขององค์กร และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ขั้นตอนที่ 2 การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 3 การควบคุม ติดตามและประเมินผล ในหัวข้อถัดไปที่จะกล่าวถึงนั้น ผู้วิจัยขอเสนอ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ

แห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เพื่อสร้างความเข้าใจและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่อไป

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค(ราชกิจจานุเบกษา,2559)

โดยที่ได้ปรากฏข้อเท็จจริงถึงสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาคของประเทศว่า เกิดจากปัญหาการสั่งการและการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นเอกภาพเป็นปัญหาสำคัญ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูประบบการศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ประกอบด้วย

- (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ
- (2) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ
- (3) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการ
- (4) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการ
- (5) เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นกรรมการ
- (6) เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการ
- (7) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 2 ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดทิศทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด
- (2) วางแผนงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาค หรือ

จังหวัด

- (3) พิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาค

หรือจังหวัด

(4) แต่งตั้ง โอน หรือย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด ทั้งนี้ ตามประเภทหรือระดับตำแหน่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

(5) สั่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือให้พ้นจากตำแหน่ง

(6) แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

(7) แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานตามข้อ 7 (7)

(8) เชิญข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบถามข้อเท็จจริง รวมทั้งเรียกเอกสารจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

ในระหว่างที่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ถูกสั่งให้หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตาม (5) บุคคลนั้นไม่อาจได้รับเงินค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ในตำแหน่งที่ถูกสั่งให้หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ได้รับความคำสั่ง

ในกรณีที่มิพบข้อผิดใดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้องค์กรใดมีอำนาจหน้าที่ตาม (4) มิให้นำบทบัญญัตินั้นมาใช้บังคับแก่องค์กรซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว

ข้อ 3 ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบงานธุรการ ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานตามข้อ 2 (6) และให้การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่จำเป็น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 4 ให้ยุบเลิกคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และให้โอนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของ กศจ. ของจังหวัดนั้น ๆ ตามคำสั่งนี้

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้

ข้อ 5 ให้ยุบเลิก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และให้โอนอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของ กศจ. ของจังหวัดนั้น ๆ ตามคำสั่งนี้

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้

ข้อ 6 ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กศจ.” ประกอบด้วย

- (1) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (2) ศึกษาธิการภาคในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นรองประธานกรรมการ
- (3) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ
- (4) ท้องถิ่นและกีฬาจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และวัฒนธรรมจังหวัด เป็นกรรมการ
- (5) ผู้แทนภาคประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนสองคน เป็นกรรมการ
- (6) ผู้แทนข้าราชการครูในท้องถิ่น ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนสองคน เป็นกรรมการ
- (7) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านบริหารงานบุคคล หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ
- (8) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคทำหน้าที่เป็น กศจ.

ข้อ 7 นอกจากอำนาจหน้าที่ที่รับโอนมาตามข้อ 4 และข้อ 5 ให้ กศจ. มีอำนาจหน้าที่ในแต่ละเขตจังหวัดดังต่อไปนี้

(1) กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในจังหวัด

(2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด

(3) พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

(4) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคเพื่อใช้อำนาจตามข้อ 2 (4)

(5) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

(6) วางแผนการจัดการศึกษาในจังหวัดและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

(7) เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ กศจ. ได้ตามความจำเป็น

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคมอบหมาย

ข้อ 8 เพื่อให้การบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อกศจ.” เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจาก กศจ.ให้ อกศจ. ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย

(1) บุคคลซึ่ง กศจ. แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็น กศจ. เป็นประธานอนุกรรมการ

(2) บุคคลซึ่ง กศจ. แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็น กศจ. จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ

(3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่ง กศจ. แต่งตั้งจำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ

(4) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง กศจ. แต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ

(5) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 9 ให้การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมของ กศจ. อกศจ. รวมทั้งคณะกรรมการและคณะทำงานตามข้อ 7 (7) เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการ

บริหารจัดการอื่น ๆ ที่จำเป็น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 10 บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีใด ที่อ้างถึงคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึง กศจ. ตามคำสั่งนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้

ข้อ 11 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 12 คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการใน ภูมิภาค(ราชกิจจานุเบกษา,2559)

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคเป็นไปด้วยความ เรียบร้อย มีเอกภาพ และสามารถประสานเชื่อมโยงและบูรณาการภารกิจในเรื่องการศึกษาของประเทศ โดยเน้น การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารงานโดยพระราชรัฐเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูป การศึกษาอันจะส่งผลในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

(1) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-13 สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555

(2) คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 1693/2555 เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการ ปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2555

(3) คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 1694/2555 เรื่อง มอบหมายให้ข้าราชการ ปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2555

(4) บรรดาคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งผู้อำนวยการ สำนักงานศึกษาธิการภาคที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 2 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด เพื่อปฏิบัติการกิจของ กระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัด โดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและ หน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่

(2) สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา

(3) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่ รับผิดชอบ

(4) สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ

(5) ประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาอย่าง บูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัด โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก

(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

ข้อ 3 ให้มีศึกษาธิการภาค เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ใน สำนักงานศึกษาธิการภาค ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาจให้มีรองศึกษาธิการภาคจำนวน ไม่เกินหนึ่งคนเพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการภาค ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งศึกษาธิการภาคและ รองศึกษาธิการภาคจากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเสนอ

ข้อ 4 ในแต่ละจังหวัด ให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่ กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ มอบหมาย และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และการปฏิบัติงานราชการ ให้ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด มอบหมาย

(2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางานด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด

(3) สั่งการ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

(4) จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะ ตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

(5) ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติการกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด

ข้อ 5 ให้มีศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างใน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศึกษาธิการภาค โดยอาจให้มีรองศึกษาธิการจังหวัด จำนวนไม่เกินหนึ่งคนเพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการจังหวัด ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดจากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 6 ให้โอนอำนาจหน้าที่ ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เฉพาะงานที่เกี่ยวกับ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด

ข้อ 7 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงาน ราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง ของสำนักงานศึกษาธิการภาค ที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-13 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 ไปเป็นของ สำนักงานศึกษาธิการภาคตามข้อ 2 ทั้งนี้ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

ข้อ 8 ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ในจังหวัดต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในจังหวัดนั้น ๆ ไปพลางก่อน แล้วแต่กรณี

ข้อ 9 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 10 คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

แนวคิดด้านการศึกษาตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs) (สำนักงานสภาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และ สนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การศึกษาเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงจะช่วยยกระดับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปิดช่องว่างทางสังคม สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 มุ่งเน้นสร้างหลักประกันว่าเด็กทั้งชายและหญิงสามารถเข้าถึงการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เยาวชนและผู้ใหญ่สามารถเข้าถึงการฝึกอบรมทักษะอาชีพในราคาที่เหมาะสมอย่างเท่าเทียมกัน ขจัดความไม่เสมอภาคทางเพศและความเหลื่อมล้ำ ตลอดจนบรรลุการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพอย่างถ้วนหน้า

ในระหว่างที่ผ่านมา การเข้าถึงการศึกษาและสำเร็จการศึกษาของคนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยสัดส่วนเด็กที่เข้าศึกษาในระดับปฐมวัยที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 84.7 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 86.3 ในปี 2562 และในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 91.8 และร้อยละ 90.1 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 98.2 และร้อยละ 96.9 ในปี 2562 ตามลำดับ นอกจากนี้ ความเท่าเทียมทางเพศในการเข้าถึงศึกษาของไทยปรับตัวดีขึ้น เห็นได้จากดัชนีความเสมอภาคระหว่างเพศ (Gender Parity Index: GPI) ที่มีแนวโน้มดีขึ้นในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา

อย่างไรก็ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของคนไทยกลับมีแนวโน้มลดลง เมื่อพิจารณาจากผลคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น โดยในปี 2562 คะแนนเฉลี่ยของระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 50 คะแนนในเกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยลดลงในทุกรายวิชา เมื่อเทียบกับปี 2559 ในขณะที่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่ลดลงในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งการลดลงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นผลจากความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรทั้งบุคลากรทางการศึกษา อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ในขณะที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการฝึกอบรมตามเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มมากขึ้น โดยในปีงบประมาณ 2561 มีครูที่เข้าร่วมโครงการพัฒนารูปแบบครบวงจร (คุปองครู) และผ่านเกณฑ์การพัฒนา 274,264 คน คิดเป็นร้อยละ 77 ของจำนวนครูที่ลงทะเบียนทั้งหมด เพิ่มขึ้นจาก 175,987 คน หรือร้อยละ 60 ในปีงบประมาณ 2560

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการศึกษา

จากยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ประกอบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของบริบท เศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากมายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกๆ ระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาค ทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านจริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการ

มีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนอง และรองรับความท้าทาย

จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ระบบ การศึกษาเป็น กลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปีและ แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เพื่อให้สามารถนำพา ประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนใน อีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) กระทรวง ศึกษาธิการจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ขึ้นเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัด การศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัด การศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาส และความเสมอภาคในการศึกษา ที่มีคุณภาพ มีการ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการ ทำงานที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และพัฒนาประเทศ มีกระบวนการจัดทำแผนการศึกษา แห่งชาติเน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม และการยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะ ส่งผลให้การ ขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับเป้าหมาย และตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ ด้านการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562)

แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดเชียงราย, 2564)

ด้วยคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ได้กำหนดนโยบายและ หลักเกณฑ์และวิธีการ จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยแผนดังกล่าว ต้องยึดแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายของรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แนวทางการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่างๆ เช่น แผนพัฒนาการเกษตร นโยบายโซนนิ่งภาค เกษตร แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย แผน จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง ของชาติ ที่สำคัญจะต้องมีการ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อทราบถึงความต้องการและ ศักยภาพของประชาชน รวมทั้งมุ่งเน้น การท างานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วนโดยคำนึงถึงความพร้อม ของทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันวางยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ให้เหมาะสมกับโอกาสและ ศักยภาพของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และร่วมมือในการ สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด จังหวัดเชียงราย โดยคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบ บูรณาการจังหวัดเชียงราย ได้ดำเนินการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด โดยมอบหมายให้คณะทำงานขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ประชุมและทบทวนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ และนำเสนอผลการทบทวนต่อ คณะอนุกรรมการ ก.บ.จ. จังหวัดเชียงราย ด้านการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณ รวมทั้งประชุมหารือร่วมกัน ระหว่างส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง ผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน เพื่อ

รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดได้ท า การทบทวนเบื้องต้นนี้ แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับนี้ จึงมุ่งการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวม ครอบคลุมทุกมิติอีกทั้งได้มีการประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยงจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 (COVID-19) ต่อจังหวัดเชียงราย โดย มุ่งเน้นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน และ เป็นแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด เชียงรายไปข้างหน้า ตามวิสัยทัศน์จังหวัดเชียงรายที่ว่า “เชียงรายเมืองท่องเที่ยวสร้างสรรค์สะอาด ปลอดภัย น่ายล” โดยมี เป้าประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ : เพื่อสร้างการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจโดยเน้นการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณค่าและยั่งยืน การค้า การลงทุนและบริการโลจิสติกส์เชิง สร้างสรรค์ และ การส่งเสริมนวัตกรรมสินค้าเกษตรมูลค่าสูงโดยดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนาและสมดุลของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป้าหมายการพัฒนาสิ่งแวดล้อมสร้างสรรค์ : เพื่อสร้างสมดุลของระบบนิเวศ และสนับสนุนการ เติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อรับรองการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม เป้าหมายการพัฒนาสังคมสร้างสรรค์ : เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกช่วงวัย และเสริมสร้างความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต ทรัพยากรของ ประชาชนเพื่อนำไปสู่สังคมสร้างสรรค์ จากเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดที่กำหนดขึ้น สามารถแบ่งประเด็นการ พัฒนาดังนี้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็นสำคัญดังนี้ ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์โดยดำรงฐานวัฒนธรรม ล้านนา ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมการผลิตและพัฒนานวัตกรรมเพื่อ ยกระดับสินค้าเกษตรเชิง สร้างสรรค์ภายใต้แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการค้า การลงทุน การบริการ และ โลจิสติกส์ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดำรงความสมบูรณ์และยั่งยืน ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การพัฒนาคุณภาพ ชีวิต ทรัพยากรมนุษย์และความมั่นคงเพื่อส่งเสริมสังคม สร้างสรรค์ โดยวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และประเด็นการ พัฒนา สามารถวัดติดตามประเมินผลความสำเร็จความ คุ่มค่าของแผนงาน/โครงการที่เกิดขึ้นลงไปสู่ประชาชนใน พื้นที่ โดยในเครื่องมือ CIPP Model มาใช้ในการ ติดตามความสำเร็จ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ สูงสุดต่อจังหวัดเชียงรายในการพัฒนาปรับปรุง แผนงาน โครงการในรอบปีต่อไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย(สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย,2563)

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของ กระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560 กำหนดให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาคทำหน้าที่ ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติ นั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.2563–2565) จังหวัดเชียงราย โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย และกำหนดแนวทาง การขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงรายไปสู่การปฏิบัติ โดยมีทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย ดังนี้

วิสัยทัศน์ “เชียงรายเมืองแห่งคุณภาพการศึกษา พัฒนาสู่สากล บนพื้นฐานวัฒนธรรมล้านนามวลประชาอยู่เย็นเป็นสุข”

พันธกิจ ประกอบด้วย

1. จัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละประเภทสถานศึกษา
2. จัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเต็มศักยภาพของบุคคล
3. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านภาษา
4. จัดการศึกษาอาชีพมีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศ

เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย และกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)

5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีล้านนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6. จัดการศึกษาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. ส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง และยั่งยืน

8. สร้างผลงานวิจัยที่มีคุณค่า สนับสนุนการทำวิจัยอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการต่อยอดงานวิจัยสู่สังคมและเชิงพาณิชย์

เป้าประสงค์หลัก

1. คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. คนทุกช่วงวัยในเขตพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

3. ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละประเภทสถานศึกษา สามารถศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามความต้องการ

4. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตเต็มศักยภาพของบุคคล

5. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านภาษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย เต็มศักยภาพของบุคคล

6. ผู้เรียนได้รับการพัฒนามีสมรรถนะ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย และตรงกับความต้องการกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)

7. ผู้เรียนมีทักษะชีวิต คุณภาพชีวิต สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีล้านนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8. ผู้เรียนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นหลักการในการดำรงชีวิตในสังคม

9. สถาบันครอบครัว มีความเข้มแข็งและยั่งยืน อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
10. ภาควิชาเครือข่าย ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
11. หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และนำผลงานวิจัยไปยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมและนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
12. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ประเด็นยุทธศาสตร์

แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2563-2565) จังหวัดเชียงราย ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ และมีโครงการที่รองรับประเด็นยุทธศาสตร์ จำนวน 15 โครงการ ดังต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อให้เชียงรายเป็นเมืองแห่งความสุข สะอาดปลอดภัย น่ายล โดยสอดคล้องกับ ศักยภาพ อัตลักษณ์ และ ภูมิทางสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน มีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องดังนี้

กลยุทธ์ด้าน การบริหารจัดการโรงเรียนตามหลักการ Happy school

กลยุทธ์ด้าน การจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning

กลยุทธ์ด้าน ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรีกีฬา อาชีพ และด้านบริบททั่วไป

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดการศึกษาเพื่อให้มีทักษะอาชีพที่สนองต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ การท่องเที่ยวและชายแดน โดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และ ภูมิทางสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน มีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องดังนี้

กลยุทธ์ด้านการพัฒนาทักษะอาชีพด้านช่างเทคโนโลยี อุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมบริการ ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ด้าน การพัฒนาทักษะอาชีพในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายโดยวิธีการ เรียนรู้แบบออนไลน์

กลยุทธ์ด้าน การพัฒนาทักษะการค้าชายแดนและการค้าระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ด้านการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการ

กลยุทธ์ด้าน การพัฒนาทักษะทางภูมิปัญญาสุขภาพ/แพทย์แผนไทย เพื่อรองรับการประกอบอาชีพ ของผู้เรียนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

กลยุทธ์ด้าน การพัฒนาทักษะด้านภาษา ต่างประเทศ

กลยุทธ์ด้าน การพัฒนาทักษะด้านศาสตร์พระราชา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการศึกษาเพื่อโอกาสและความเสมอภาคที่เท่าเทียมโดยสอดคล้องกับศักยภาพ อัตลักษณ์ และภูมิสังคมของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกันมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องดังนี้
กลยุทธ์ด้านการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย โดยส่วนใหญ่สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขได้ เช่น การขยายขนาดโรงเรียน การเพิ่มจำนวนครู การให้ความรู้แก่บิดามารดา มากกว่าที่จะมาจากปัญหาที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ความฉลาดทางสติปัญญา ดังนั้น หากภาครัฐมีการกำหนดเป้าหมายและวิธีการที่เหมาะสมย่อมสามารถที่จะบรรเทาปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทยให้ลดลงได้ และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผลจากความแตกต่างกันทางด้านสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทสูงถึงร้อยละ 47 ในขณะที่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น การอยู่ร่วมกันของบิดาและมารดา ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา รวมทั้งประเภทของอาชีพของบิดาและมารดา (กลุ่มแรงงาน กลุ่มลูกจ้าง กลุ่มสูงกว่าลูกจ้าง) จะสามารถอธิบายความเหลื่อมล้ำได้ ร้อยละ 9 ในขณะที่ปัจจัยเฉพาะส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ นักเรียนเคยเข้าชั้น สามารถอธิบายความแตกต่างในคะแนนสอบได้เพียงร้อยละ 2 ซึ่งสะท้อนภาพว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทยกว่าครึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างทางด้านสถาบันการศึกษาเป็นหลัก (ณัฏฐา พิศลยบุตร, 2559)

อรรถพล อนันตวรสกุล (2565) ตลอดจนหลายทศวรรษ นอกจากการความพยายามจะปฏิรูปการศึกษาแล้ว สังคมไทยยังมุ่งมั่นที่จะใช้การศึกษาเข้ามาลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย แม้ปัญหาการส่งต่อความจน และถูกทำให้เชื่อว่าการศึกษา คือ เครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาชีวิตให้ไปต่อได้ แต่ภายใต้โครงสร้างสังคมไทยที่การกระจายอำนาจเป็นเพียงวาทกรรม ความพยายามที่จะแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำกลับแย่งลง จึงทำให้ในบางสถานการณ์ การศึกษากลับกลายเป็นปัจจัยเพิ่มความเหลื่อมล้ำด้วยตัวเอง ทางออกสำคัญ คือ การมองเป้าหมายการศึกษาต้องชัดเจน และยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เวลานี้ไทยมี มาตรฐานการศึกษาชาติ (DOE : Desired Outcomes of Education) ที่กำหนดเข็มทิศใหญ่ ในการออกแบบกลไกประเมินโรงเรียน หลักสูตร โดย สรุปมีเพียงแค่ 3 คำ คือ เรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างสรรค์นวัตกรรม และการเป็นพลเมืองตื่นรู้ สุดท้ายห้องเรียนจะถูกบังคับให้เป็นแบบเดียวกันหมดหากภาพการศึกษาชัด แต่ขาดความยืดหยุ่น ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว เราสามารถผลิตคนได้ด้วยวิธีการคนละแบบ ถ้าจะโปรโมทว่า ไทยจะยึดหลักสูตรฐานสมรรถนะ ยิ่งต้องยืดหยุ่นไม่ใช่วิธีการเดียวกันในการพัฒนาเด็ก ในบางครั้งการกำกับนโยบายทางการศึกษา ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำที่ถ่างกว้างมากขึ้น เช่น โรงเรียนใหญ่ได้ทรัพยากรเยอะ โรงเรียนเล็กได้ทรัพยากรน้อย ผลิดซ้ำความเหลื่อมล้ำในโรงเรียน ทั้งที่การศึกษาควรจะมีไว้ให้คนได้พัฒนาตัวเอง เพิ่มโอกาสในชีวิต แต่การศึกษาก็มีปัญหาในตัวเองได้เช่นกัน

การศึกษาจึงต้องออกแบบเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในพื้นที่นอกเมืองหลวงและเมืองใหญ่ ที่อยู่ในภาคเกษตรและแรงงานในอุตสาหกรรมที่อยู่ในภูมิภาคต่างๆ โดยจัดและออกแบบให้เป็นระบบการศึกษาที่สนองความ

ต้องการของส่วนภูมิภาคและภาคชนบท เป็นการศึกษาที่สร้างคนให้สามารถทำงานในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมในชนบท โดยการศึกษาต้องมีเป้าหมายที่จะมุ่งเป็นการศึกษาสำหรับส่วนภูมิภาคอย่างแท้จริง เพราะแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน ระบบการศึกษาของประเทศจะต้องมีความแตกต่างหลากหลายกันไปตามสภาพภูมิประเทศและทรัพยากร-ธรรมชาติ รวมทั้งวัฒนธรรมต่างๆ ของแต่ละภูมิภาคซึ่งไม่เหมือนกัน เพื่อให้การศึกษาเป็นองค์รวมของการพัฒนาให้ชุมชนแต่ละพื้นที่ที่สามารถที่จะมีฐานของความสามารถในการพึ่งตนเองอย่างแท้จริง การพึ่งตนเองได้ของคนชนบทจะทำให้เขาเป็นอิสระในทางเศรษฐกิจและปลอดจากการครอบงำและถูกเอาเปรียบจากคนภายนอกโดยเฉพาะ การถูกครอบงำจากเมืองใหญ่ หรือเป็นอาณานิคมของเมืองใหญ่ การจัดการศึกษาจึงมุ่งที่ลดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองอีกด้วย คือ การศึกษาที่มุ่งสร้างโอกาสที่เท่าเทียมระหว่างเมืองและระหว่างภูมิภาค การจัดการศึกษาแบบใหม่จึงควรนำเอาเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และคนจากเมืองใหญ่ได้มีส่วนไปช่วยคนชนบทพัฒนา จากความรู้ที่แตกต่างกันเพื่อเป็นการพัฒนาชาติให้ไปด้วยกัน จะทำให้คนในทุกภูมิภาคมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองในการสร้างงานและพึ่งตนเอง ทำให้ชนบทสามารถรักษาระบบครอบครัวของตนเองได้ รักษาชุมชนท้องถิ่นตัวเองได้ไม่ต้องแยกย้าย อพยพหรือทิ้งบ้านทิ้งเรือนไปเหมือนที่เป็นอยู่ปัจจุบัน หากทำได้เช่นนี้ ชนบทที่กล้าแกร่งก็จะมีกำลังเงินซื้อ การพัฒนาชนบท ชุมชนท้องถิ่น ก็จะเป็นฐานที่ทำให้ภาคอุตสาหกรรมได้พัฒนาก้าวหน้า พึ่งตนเอง เพราะสามารถพึ่งตลาดภายในประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรมโดยไม่สร้างคนในชุมชนท้องถิ่น จึงทำให้เราต้องพึ่งตลาดภายนอก เน้นการส่งออก เพราะกำลังซื้อภายในมันขาด การพัฒนาในชุมชนท้องถิ่นจะเกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดเล็ก อุตสาหกรรมครัวเรือนมากขึ้น ซึ่งเป็นทิศทางในการสร้างผู้ประกอบการใหม่ๆ ให้กระจายและขยายตัวให้มากและเร็วขึ้น และจะเป็นการเพิ่มผู้ประกอบการในระดับฐานรากชุมชนท้องถิ่น มากกว่าจะเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งสร้างคนไปเป็นแรงงานราคาถูก ซึ่งประชากรส่วนใหญ่จากภาคเกษตรก็จะกลายเป็นผู้ใช้แรงงานไปหมด ไม่ว่าจะถูกจ้างในเมืองหรือในท้องถิ่น สร้างสภาพความเหลื่อมล้ำและยากจนไม่จบสิ้น (ทิพย์พพร ตันติสุนทร, 2562)

เป็รื่อง กิจรต์นักร (2562) อธิกรบตีมหาวิทาลัยราชภัฏพรนคร ได้เอ่ยถึงสาเหตุความความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไว้ในบทความที่ชื่อว่า “ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย : ที่มาและทางออก” โดยกล่าวว่าที่มาของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไไทยนั้น มาจากสองแหล่ง คือ 1. จากสภาพสังคมไทย โดยมี 3 ประเด็นหลัก คือ เรื่องของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการส่งเด็กมาเรียน เรื่องของภูมิลาเนาที่ห่างไกลต่อระบบการศึกษา และเรื่องของวัฒนธรรมในครอบครัวที่ไม่สนับสนุนการศึกษาให้กลับบุตรหลาน 2. จากการจัดการศึกษา โดยมี 3 ประเด็นหลัก คือ เรื่องของการจัดสรรงบประมาณและกำลังคนด้านการศึกษาที่ไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนระบบการศึกษา เรื่องของการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนและพื้นที่ และเรื่องของระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพของนักเรียน

นายณณริฎ พิศลยบุตร (2559) การพัฒนาการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไไทยที่มีข้อสรุปจากผลการสอบปีซ่า (PISA) มีมิติต่างๆ ดังนี้

1. มิติด้านปริมาณ ซึ่งหมายถึง การพัฒนาความสามารถในการเข้าถึงการศึกษา (Mankiw, Romer and Weil, 1992) และการเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยให้กับนักเรียน/นักศึกษา เพื่อที่จะได้รับความรู้ที่มากเพียงพอในการสนับสนุนการทำงานในอนาคต (Barro and Lee, 1993)

2. มิติด้านคุณภาพ ซึ่งหมายถึง คุณภาพการเรียนรู้ การสอน ที่ทำให้เด็กมีทักษะที่เข้มข้น และสอดคล้องกับการที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ในอนาคต (Hanushek and WoBmann, 2007)

3. มิติด้านความเหลื่อมล้ำ ซึ่งหมายถึง ความแตกต่าง ในผลลัพธ์ของการศึกษา ซึ่งเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆที่มากกว่าแค่คุณภาพของการเรียนการสอน แต่ครอบคลุมไปถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องทั้งหมด ตั้งแต่ปัจจัยเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน ปัจจัยทางด้านครอบครัว ไปจนถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565) จากการสำรวจสถานการณ์นักเรียนยากจนพิเศษของ กสศ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563-2565 พบว่า มีนักเรียนยากจนพิเศษในระดับการศึกษาภาคบังคับเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนยากจนพิเศษจำนวน 994,428 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 มีจำนวน 1,174,444 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มีจำนวน 1,244,591 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 มีจำนวน 1,301,366 คน และล่าสุดในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนมากถึง 1,307,152 คน

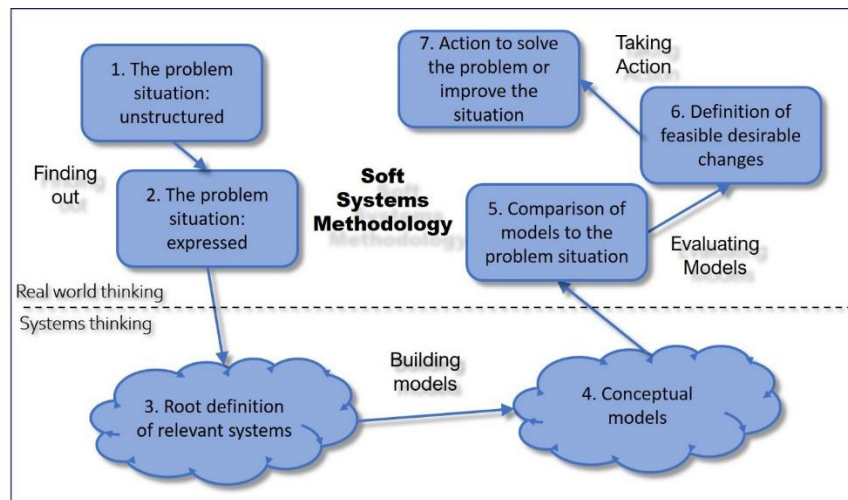
กล่าวโดยสรุป สำหรับปัญหาที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเกิดขึ้นจากปัจจัยดังนี้

1. ความแตกต่างกันทางด้านสถานศึกษา
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว
3. การศึกษาขาดความยืดหยุ่น
4. การออกแบบระบบการศึกษาที่ไม่สนองต่อภูมิภาค
5. ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี
6. ความเหลื่อมล้ำทางด้านทรัพยากร
7. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการส่งเด็กมาเรียน
8. ภูมิลำเนาที่ห่างไกลจากระบบการศึกษา
9. การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอ
10. อัตราครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนและพื้นที่
11. ระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพของนักเรียน

การมีส่วนร่วม/กลไกการขับเคลื่อนสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับ Soft System Methodology (SSM)

Soft Systems Methodology (SSM) (Checkland, 1999);(Bustard, David & He, Zhijun & Wilkie, F.G.(1999);(อรรถพร เทียงคีน.(2551) เป็นวิธีการ วิจัยจากสถานการณ์จริงเพื่อช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ ปัจจุบัน มากยิ่งขึ้น วิธีนี้ เหมาะสำหรับการพัฒนางานหรือ แก้ไขปัญหาที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลาย และมีมุมมอง ความต้องการที่แตกต่างกัน SSM ช่วยส่งเสริม ให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถมอง ความ เชื่อมโยงในภาพรวมทั้งระบบในทุกองค์ประกอบที่ เกี่ยวข้อง ระบบงานที่ออกแบบด้วยวิธีการนี้มีความ ครอบคลุม ทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการนำวิธีการนี้ไป ใช้พัฒนางานในหลากหลายสาขา

ภาพที่ 2 ขั้นตอน Soft System Methodology

กระบวนการ Soft System Methodology หรือ SSM จะมีขั้นตอนดังนี้ 1) การพิจารณา สถานการณ์ปัจจุบัน 2) แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา 3) เขียนคำอธิบายของเป้าหมายระบบอย่างมีโครงสร้าง 4) สร้างแบบจำลองกิจกรรม 5) เปรียบเทียบแบบจำลองกิจกรรมกับกิจกรรมที่ทำในปัจจุบัน 6) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทที่เป็นปัญหา และ 7) นำไปปรับปรุงสถานการณ์จริงที่เป็นปัญหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) The Problematical Situation: Unstructured หรือการพิจารณาสถานการณ์ ปัจจุบัน และปัญหาที่เกี่ยวข้อง

2) The Problematical Situation: Unstructured แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดย Checkland(1999) เสนอเครื่องมือที่นำไปสู่การแสดงภาพสถานการณ์สองเครื่องมือด้วยกันคือ

2.1) PQR: P stands for "What?"หรือ อะไรคือสถานการณ์ที่เป็นปัญหา

Q stands for "How?" หรือ ปัญหาหรือสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นมีผลต่อระบบอย่างไร และ R stands for "Why? หรือ ทำไมสภาพการณ์นั้นถึงเกิดขึ้น

2.2) CATWOE หรือ เครื่องมือเชิงระบบของ Soft System Methodology หรือ SSM ทั้งนี้ CATWOE เป็นรายการตรวจสอบสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการในการวิเคราะห์ ทั้ง 6 ประเด็นคือ

2.2.1 Customers ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ระบบมีอยู่ หรือบุคคลที่รับสิ่งที่ระบบทำ ซึ่งได้รับประโยชน์หรือได้รับผลกระทบเมื่อระบบหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงไป ขั้นตอนแรกในการวิเคราะห์ CATWOE คือการระบุลูกค้าดังกล่าวและความเข้าใจว่ากระบวนการหรือระบบส่งผลต่อพวกเขาอย่างไร

2.2.2 Actors หรือพนักงาน ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

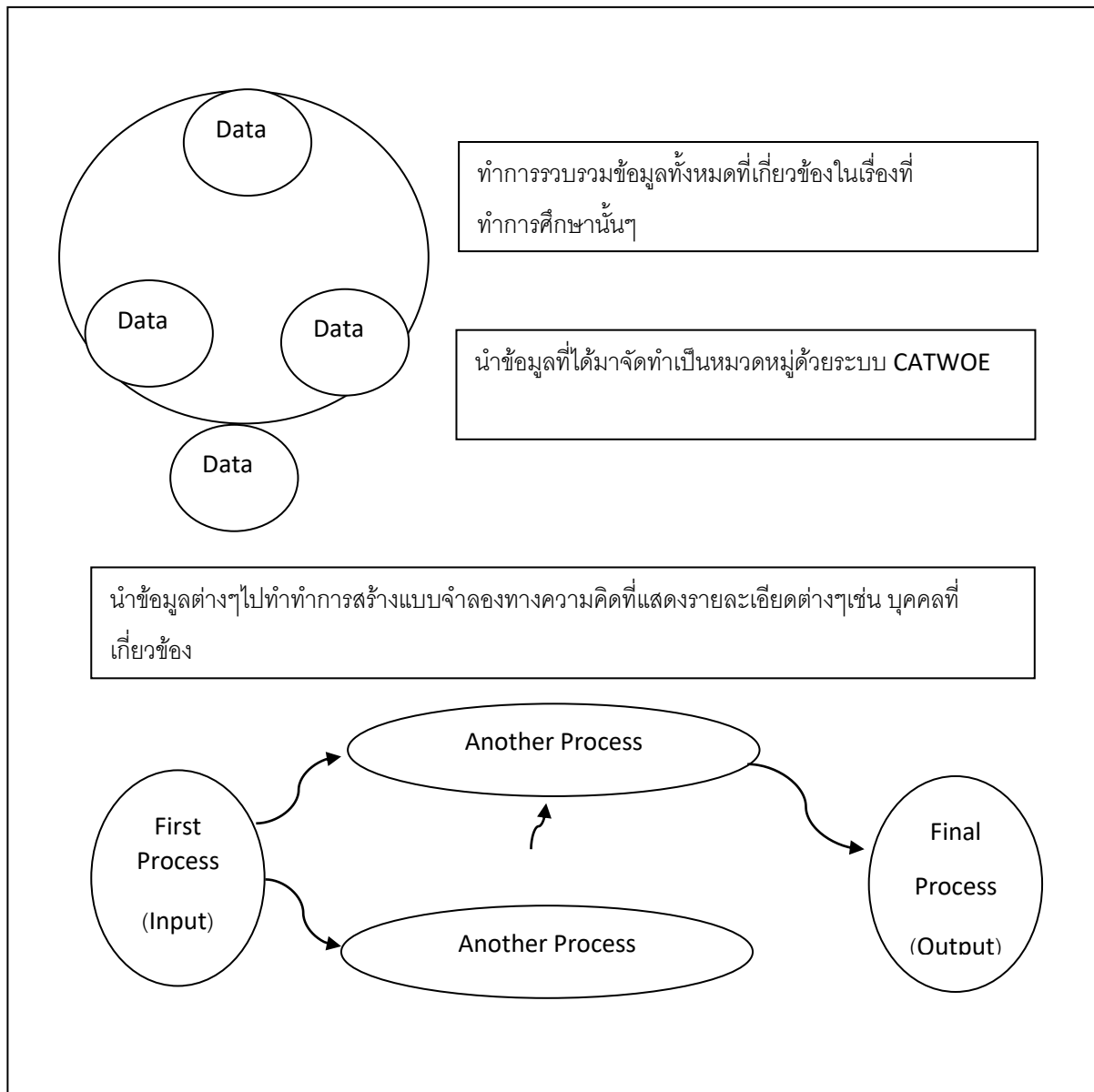
2.2.3 Transformation คือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการทำงานขององค์การให้ดีขึ้น

2.2.4 Worldview เป็นเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือกฎเกณฑ์มาตรฐานความเป็นสากล เมื่อนำมาใช้กับการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จะเกี่ยวข้องกับ คณะแผน O-net คำแผน Pisa เป็นต้น ขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาต่างในระดับสากลและของประเทศ

2.2.5 Owner คือนโยบายและหรือผู้บริหาร อาจจะเกี่ยวข้องกับนักลงทุนในกรณีของหน่วยงานเอกชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศ

2.2.6 Environment คือสภาพแวดล้อมขององค์การ

จากการนำเสนอรูปแบบ SSM สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 การทำงานวิธี SSM ร่วมกับ CATWOE (Checkland, 1999); (อรรถพร เทียงคีน.(2551)

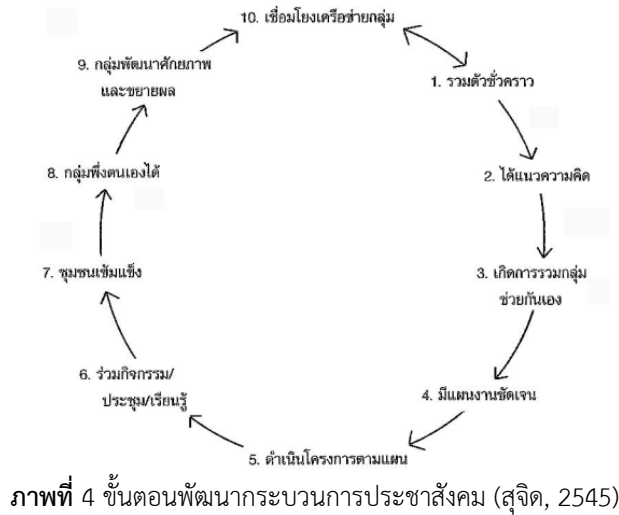
- 3) Root Definitions Of relevant System : เขียนคำอธิบายของเป้าหมายระบบอย่างมีโครงสร้าง โดยการนำ CATWOE มาอธิบาย
- 4) Conceptual Model : การสร้างแบบจำลองทางความคิดขึ้นมา โดยสร้างมาจากข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ระบบ หรือกิจกรรมนั้นๆ
- 5) Comparison of model to the problem situation : นำแบบจำลองมาทำการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

6) Definition of feasible desirable changes : ทำการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสมเพื่อนำไปแก้ไข

7) Action to solve the problem or improv the situation : ดำเนินการแก้ไขตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว

แนวคิดกระบวนการประชาสังคม

กระบวนการประชาสังคม ตามแนวคิดของ สุจิต นิมิตรกุล (2545) ทั้ง 10 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การรวมตัวชั่วคราว เช่นการจัดประชุม การสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อาจจะเป็นการรวมตัวกันเองของชุมชนหรือมีหน่วยงานและองค์กรภายนอกเป็นผู้อำนวยความสะดวก 2) การได้แนวคิด ที่เกิดจากการระดมความคิดจากการรวมตัวในประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ 3) การรวมกลุ่มช่วยกันเอง เป็นการจัดระเบียบความคิด แนวคิดร่วมกันเพื่อจัดลำดับความสำคัญก่อน-หลังในประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 4) การร่วมคิดร่วมวางแผน เป็นการวางแผนที่เป็นรูปธรรมถึงกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติว่า จะดำเนินการอย่างไร ที่ไหน และเมื่อไหร่ ในรูปแบบของแผนงานโครงการ 5) การดำเนินโครงการตามแผน เป็นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ 6) การร่วมกิจกรรมร่วมเรียนรู้ และร่วมประชุม ของคนในชุมชนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและเป็นการสร้างการเชื่อมโยงใหม่ในประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 7) การเกิดชุมชนเข้มแข็ง จะเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะสร้างการตกลึกทางความคิด เกิดการสะสมแบบค่อยเป็นค่อยไป เกิดการปรากฏตัวของผู้นำตามธรรมชาติ มีการทดสอบ กลั่นกรองจากสถานการณ์จริง และเป็นการส่งเสริมปัญญาการพึ่งตนเองของกลุ่ม 8) การเกิดกลุ่มพึ่งตนเองได้ (Self-reliance Group) ด้วยภูมิปัญญาการพึ่งตนเองของกลุ่มที่สะสมจนถึงระดับหนึ่ง จนมีความแข็งแรงเพียงพอที่จะดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และนำพากลุ่มการอนุรักษ์ก้าวไปข้างหน้าด้วยตนเอง 9) การพัฒนาศักยภาพและขยายกลุ่ม ด้วยการที่กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่และผู้นำมีทักษะในการทำงานมากขึ้น ทำให้เกิดการขยายตัวหรือเผยแพร่แนวคิดองค์ความรู้ไปยังกลุ่มอื่นๆที่สนใจ 10) การเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จะนำมาซึ่งองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำกลับมาพัฒนากลุ่มของตน

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2561) หมายถึง การบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงานหรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ทิศทาง การพัฒนาที่ผ่านมา สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการไปสู่การบริหารราชการ บ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ที่เน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งในแนวระนาบ คือสร้างความร่วมมือจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ/ภาคเอกชน นักวิชาการ สื่อสารมวลชน ฯลฯ และแนวตั้ง คือ บูรณาการการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงการทำงาน และสร้างเอกภาพของการบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) เป็นหลักการในการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งจะนำไปสู่ระบบราชการที่มีความสุจริตโปร่งใส เปิดเผยข้อมูล เที่ยงธรรม และมีการบริหารงานที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งมุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญโดยที่หน่วยงานภาครัฐจะมีกลไกการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่องและสร้างสรรค์ เป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) มีการติดต่อสื่อสารสองทางกับประชาชน (Dialogue) ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อคิดเห็นของประชาชนมาประกอบการตัดสินใจขององค์กร พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล รวมไปถึงการจัดกระบวนการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทันท่วงที ถูกต้อง โปร่งใส และจริงใจ

ภาพที่ 5 การบริหารราชการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน

แนวคิดเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม

International Association for Public Participation (2014) ได้พัฒนาตารางระดับเพื่อกำหนดบทบาทของประชาชนในกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับสาธารณะ ซึ่งตารางจะระบุให้เห็นถึงผลกระทบต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมจากระดับน้อยที่สุดไปถึงการมีส่วนร่วมในระดับสูงที่สุด และตารางระดับการมีส่วนร่วมนี้ได้ถูกนำไปใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในระดับสาธารณะของประชาชนอย่างแพร่หลาย

INCREASING IMPACT ON THE DECISION					
	INFORM	CONSULT	INVOLVE	COLLABORATE	EMPOWER
PUBLIC PARTICIPATION GOAL	To provide the public with balanced and objective information to assist them in understanding the problem, alternatives, opportunities and/or solutions.	To obtain public feedback on analysis, alternatives and/or decisions.	To work directly with the public throughout the process to ensure that public concerns and aspirations are consistently understood and considered.	To partner with the public in each aspect of the decision including the development of alternatives and the identification of the preferred solution.	To place final decision making in the hands of the public.
PROMISE TO THE PUBLIC	We will keep you informed.	We will keep you informed, listen to and acknowledge concerns and aspirations, and provide feedback on how public input influenced the decision.	We will work with you to ensure that your concerns and aspirations are directly reflected in the alternatives developed and provide feedback on how public input influenced the decision.	We will look to you for advice and innovation in formulating solutions and incorporate your advice and recommendations into the decisions to the maximum extent possible.	We will implement what you decide.

© IAP2 International Federation 2018. All rights reserved. 20181112_v1

ภาพที่ 6 ตารางระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายสาธารณะ

จากตารางข้างต้นสรุปได้จากเป้าหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่า ระดับการมีส่วนร่วมมีรายละเอียดดังนี้ 1) ประชาชนได้รับข้อมูลที่สมดุลและเป็นกลางเพื่อช่วยให้พวกเขาเข้าใจปัญหา ทางเลือก โอกาส และ/หรือแนวทางแก้ไข (Inform) 2) รับความคิดเห็นสาธารณะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ทางเลือก และ/หรือการ

ตัดสินใจ (Consult) 3) ทำงานโดยตรงกับสาธารณะตลอดกระบวนการเพื่อให้แน่ใจว่าข้อกังวลและแรงบันดาลใจของสาธารณะได้รับการเข้าใจและพิจารณาอย่างสม่ำเสมอ (Involve) 4) ร่วมมือกับสาธารณชนในการตัดสินใจแต่ละด้าน รวมถึงการพัฒนาทางเลือกและการระบุแนวทางแก้ไขที่ต้องการ (Collaborate) และ 5) ให้การตัดสินใจขั้นสุดท้ายอยู่ในมือของประชาชน (Empower)

การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2563)

การศึกษาสภาพการณ์การจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ในบริบทประเทศไทย พบผลการศึกษาเป็นที่น่าสนใจดังนี้

1) กฎหมาย นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของไทยในปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมาย นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของไทยที่สำคัญหลายฉบับ ทุกฉบับล้วนมีเจตนารมณ์ที่จะสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชนเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งในด้านของทรัพยากร บุคคล และองค์ความรู้ เพื่อให้ประชาชนและทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในด้านการศึกษา เริ่มตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ยุทธศาสตร์ชาติแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นต้น

2) พัฒนาการของการมีส่วนร่วมและการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในประเทศไทยตั้งแต่อดีต – ปัจจุบัน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เริ่มต้นมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่มีเจตนารมณ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมเป็นผลอันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ด้วยเจตนารมณ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวทำให้เกิดการจัดสมัชชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2543 เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดผลในทางปฏิบัติ คือ “สมัชชาผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร” “สมัชชาการศึกษาท้องถิ่น เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้” “สมัชชาการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้”ตามลำดับ โดยสมัชชาที่กล่าวมาล้วนถือกำเนิดมาจากส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการ ต่อจากนั้นแนวคิดของการมีส่วนร่วมในการจัดศึกษายังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการนำแนวคิดไปสู่ระดับพื้นที่หรือส่วนภูมิภาค ทำให้เกิดการรวมตัวของประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2553 คือ “สภาการศึกษาจังหวัด” และ “สมัชชาการศึกษาจังหวัด” ในปี พ.ศ.2554 เป็นต้น โดยมีการดำเนินอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่ และปัจจุบันมีการดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ประเด็นหรือปัญหาในพื้นที่เป็นเป้าหมายในการขับเคลื่อนดำเนินงาน โดยคนในพื้นที่ร่วมตัว เห็นความสำคัญร่วมกัน และเป็นผู้ดำเนินการ เช่น การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

3) สภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในประเทศไทยในปัจจุบัน พื้นที่ที่มีการตื่นตัวและเริ่มรวมกลุ่มเพื่อมีส่วนร่วมและปฏิรูปการศึกษาในรูปแบบ ชื่อเรียกและประเด็นความต้องการของพื้นที่ที่แตกต่างกัน อันสะท้อนความจริงที่ว่าทุกพื้นที่มีความแตกต่างกัน และแต่ละพื้นที่ต่างมีบริบทที่แตกต่างกัน แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การปฏิรูปและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีการรวมตัวกันเพื่อการมีส่วนร่วมในจังหวัดต่างๆ ของประเทศไทยกว่า 30 จังหวัด ในรูปแบบการรวมตัวที่แตกต่างกัน แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อพัฒนาและยกระดับการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ ดังนี้ การรวมตัวในรูปแบบ (1) สมัชชาการศึกษาจังหวัด เช่น สมัชชาการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี สมัชชาการศึกษาจังหวัดสุรินทร์ สมัชชาการศึกษาจังหวัดสตูล (2) สภาการศึกษาจังหวัด เช่น สภาการศึกษาจังหวัดกระบี่ สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต สภาการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี (3) ภาควิชาการศึกษา เช่น ภาควิชาเชียงใหม่เพื่อการศึกษา (4) จังหวัดปฏิรูปการเรียนรู้ เช่น จังหวัดปฏิรูปการเรียนรู้ยะลา จังหวัดปฏิรูปการเรียนรู้สุโขทัย และ (5) ภาควิชาเครือข่าย คณะบุคคล ที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น เช่น เครือข่ายการศึกษาประชา รัฐจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปฏิรูปการเรียนรู้นนทบุรี ทั้งนี้ แต่ละจังหวัดมีประเด็นการดำเนินการแบ่งออกเป็น 18 ประเด็น ดังนี้ (1) การพัฒนาเครือข่ายครู (PLC) (2) การจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ และการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา (3) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (4) การแก้ปัญหาเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาหรือออกกลางคัน (5) การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (6) การพัฒนาเด็กปฐมวัย และแก้ไขปัญหาเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา (7) นวัตกรรมจัดการศึกษา (8) การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (9) การพัฒนาคุณธรรม สำนึกรักถิ่นเกิด สัมมาชีพ (10) การสื่อสารภาษาต่างประเทศ (11) การพัฒนาการเรียนรู้ของครู และคุณภาพผู้เรียน (12) การพัฒนาวิธีการเรียนการสอน (13) การแก้ไขปัญหาผลสอบ O-NET ต่ำ (14) คุณแม่วัยใส (ท้องในวัยเรียน) (15) ปัญหายาเสพติด และ (16) การพัฒนาคนให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

4) แนวโน้มของการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในประเทศไทย ผลการศึกษาสามารถแบ่งแนวโน้มออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 4.1) แนวโน้มการมีส่วนร่วมตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ทั้ง 2 ฉบับ คือ ฉบับของคณะกรรมการอิสระเพื่อการศึกษา และฉบับของสภาผู้แทนราษฎร มีแนวโน้มและภาพอนาคต ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมระดับสถานศึกษาด้วยกลไกคณะกรรมการสถานศึกษา (2) การมีส่วนร่วมระดับพื้นที่ด้วยการรวมตัวเป็นคณะบุคคลโดยจัดตั้งเป็น สมัชชา สภา กลุ่ม หรือหมู่คณะที่เรียกชื่ออย่างอื่น (3) การมีส่วนร่วมระดับจังหวัด และ (4) การมีส่วนร่วมระดับชาติด้วยกลไกคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ 4.2) แนวโน้มการมีส่วนร่วมตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ยังคงให้ความสำคัญต่อการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยรวมของประเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเรื่องที่ 1 การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศดังนี้

(1) การสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนให้มีความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างสมดุล และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษารูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

(2) การออกกฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาร่วมกับภาคเอกชนในรูปแบบต่างๆ

(3) การออกกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดอุปสรรค ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแนวทางของโรงเรียนที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาระหว่างรัฐและเอกชน

(4) การขยายเครือข่ายและจัดตั้งสมัชชาการศึกษาระดับจังหวัดตามความพร้อมและความสมัครใจโดยความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัด

4.3) แนวโน้ม ภาพอนาคต และข้อเสนอการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.3.1) ด้านกฎหมายและการดำเนินการ เช่น (1) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ควรมีแนวคิดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างชัดเจน และมีแนวโน้มว่าได้มีการกำหนดแนวคิด กลไกในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ อย่างเป็นรูปธรรม (2) มีการตรากฎหมาย ออกระเบียบ หรือข้อกำหนดเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ สอดคล้องกับพื้นที่กรณีศึกษาระบุว่าควรมีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) พื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งตามความสมัครใจในรูปแบบต่างๆ เช่น สมัชชา ภาคี สภา หรือชื่ออื่นๆ โดยมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่คนในพื้นที่เป็นผู้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เองภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (4) พื้นที่รวมตัวจัดตั้งและจดทะเบียนในรูปแบบต่างๆ เช่น มูลนิธิ สมาคม สมาพันธ์ ฯลฯ เพื่อช่วยดำเนินการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จและเป็นรูปธรรม แนวโน้มการจัดตั้งในลักษณะดังกล่าวจะในช่องทางหนึ่งในการระดมทุนหรือหางบประมาณในการดำเนินการของกลุ่มสมัชชาสภา ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง.2) ด้านบริหารจัดการ เช่น (1) จัดให้มีกองทุนหรือจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการตัดการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นการเฉพาะ (2) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้แก่ภาคเอกชนระดมทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของพื้นที่ (3) ทุกพื้นที่หรือทุกจังหวัดในประเทศไทยมีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาการศึกษาของพื้นที่โดยการรวมกลุ่มหรือรวมตัวของภาคเอกชน ภาคประชาสังคมในพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น หากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ได้รับความเห็นชอบและประกาศใช้ ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในจังหวัดของตน (4) มีการประชุมสมัชชาการศึกษาจังหวัด หรือชื่อเรียกอย่างอื่นโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นประจำทุกปี (5) พื้นที่หรือจังหวัดมีอำนาจและอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเอง (6) ภาครัฐหรือราชการเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่มากกว่าเป็นผู้สั่งการ โดยเปิดโอกาสให้พื้นที่มีอำนาจในการจัดการศึกษาของตนเองได้อย่างเป็นระบบ มีแนวโน้มที่รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้พื้นที่ดำเนินการด้วยตนเองได้

4.3.2) ด้านโครงสร้างและกลไก เช่น (1) จัดตั้งหน่วยงานสภาการศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จตามความพร้อมและความสมัครใจ (2) มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการความสะอาดมากกว่าเป็นผู้มีอำนาจสั่งการ (3) คณะบุคคล เอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานของรัฐมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (4) ผู้ประสานงานในพื้นที่ควรเป็นบุคคลมีคุณลักษณะและทักษะของนักประสานและเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย (5) ให้มีกลไกในคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ โดยมีสัดส่วนของผู้แทนด้านการจัดการศึกษาของพื้นที่ร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือมีคณะกรรมการด้านการมีส่วนร่วมและการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ให้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการศึกษาด้านอื่นๆ ได้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็วและต่อเนื่องของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

5) ข้อเสนอแนะและแนวทางการปฏิบัติ

5.1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ โดยมีแนวคิดของการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกำหนดกลไกให้ชัดเจนเพื่อส่งเสริม สนับสนุน อำนาจการให้เกิดการมีส่วนร่วมในพื้นที่และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเพื่อเปิดโอกาสให้จังหวัดสามารถจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

5.2) ควรจัดหรือผลักดันให้มีกองทุนเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ มีแนวทางการจัดตั้งกองทุนของพื้นที่ หรือแนวทางการระดมทุน เพื่อสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการในการขับเคลื่อนและการดำเนินการแก้ไขปัญหา พัฒนาและยกระดับการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ให้ตอบสนองบริบทความต้องการของพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

5.3) ควรขับเคลื่อนบูรณาการการทำงานร่วมกันระดับพื้นที่โดยเฉพาะหน่วยงานระดับพื้นที่ที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ โดยหลายกระทรวงมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกัน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฯลฯ) กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (มหาวิทยาลัย) กระทรวงมหาดไทย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - อบจ. - อบต. ฯลฯ) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ ทั้งนี้ควรมีความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ด้วย

5.4) ควรมีมาตรการการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษารูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ตามประเด็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ เช่น โรงเรียนพัฒนาโรงเรียน ประชารัฐ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

5.5) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมตัวของคณะบุคคลในรูปแบบต่างๆ เช่น สมัชชา

สภา คณะ เครือข่าย ฯลฯ จากระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือต่อการจัดการศึกษาของจังหวัดโดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับรองรับเพื่อส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการจัดตั้งอย่างเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติ และเมื่อมีการจัดตั้งครบทุกจังหวัดแล้วอาจจะจัดตั้งองค์กรในลักษณะองค์กรกลาง คือ สมัชชาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงาน สร้างเวทีในการระดมความคิดเห็นระดับชาติ เพื่อให้ภาคีเครือข่ายมีเวทีในการมีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ร่วมกัน

5.6) ควรส่งเสริมให้พื้นที่เห็นถึงปัญหาหรือจุดเด่นที่ต้องการยกระดับการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือของพื้นที่มากกว่าการสั่งการให้ดำเนินการหรือจัดตั้งองค์กรหรือความร่วมมือใดๆ ดังนั้นจึงควรส่งเสริม สนับสนุน อำนวยการ หรือสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้พื้นที่รวมตัวกันด้วยคนในพื้นที่หรือประเด็นปัญหา จุดเด่นที่พื้นที่เห็นพ้องต้องกัน เช่น การตรากฎหมายหรือแก้ไขข้อกฎหมายที่เป็นอุปสรรคหรือมีกฎหมาย เพื่อสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวหรือการเปลี่ยนแปลงจากภายในพื้นที่ที่สำคัญ

5.7) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรมีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบ คุณสมบัติ การได้มา หน้าที่และอำนาจ แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา คณะบุคคล เพื่อเตรียมรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และเพื่อให้ทราบปัญหาในทางปฏิบัติ

5.8) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรส่งเสริมและกระตุ้นให้จังหวัดตื่นตัวและริเริ่มการรวมตัวในพื้นที่เป็นสภาการศึกษาจังหวัดหรือชื่อเรียกอย่างอื่น สนับสนุนองค์ความรู้ต่างๆ ให้พื้นที่ อำนวยรักษา เครือข่ายด้านการศึกษาทุกจังหวัดเพื่อให้เป็นเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาของสำนัก คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติในอนาคต และรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

แนวนโยบายและข้อเสนอการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในบริบทประเทศไทย

แนวนโยบายการมีส่วนร่วมตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่

(ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. มีการเสนอจากหลายหน่วยงาน/องค์กร แต่ในที่นี้จะมีแนวนโยบายการมีส่วนร่วมจากร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2 ฉบับ คือ (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ฉบับคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา และ (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ฉบับอนุกรรมการการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีเจตนารมณ์และได้วางกลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เชิงพื้นที่ในอนาคตไว้สอดคล้องกัน ต่างเพียงมาตรการที่ปรากฏ โดยแนวนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ทั้ง 2 ฉบับ มีแนวนโยบายและภาพอนาคต ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา
แนวนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ระดับสถานศึกษายังคงมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการเป็นผู้กำหนดทิศทาง เสนอแนะหรือช่วยเหลือ กำกับติดตามให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและสอดคล้อง

กับการพัฒนาความเหมาะสมและบริบทพื้นที่ โดยร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับต่างกำหนดกลไกของคณะกรรมการสถานศึกษาไว้เช่นเดิม แต่มีเจตนารมณ์ในการสร้างให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เปิดโอกาสให้สถานศึกษาหลายสถานศึกษาสามารถมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันได้

(2) การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ด้วยการรวมตัวเป็นคณะบุคคล โดยจัดตั้งเป็น สมัชชา สภา กลุ่ม หรือหมู่คณะที่เรียกชื่ออย่างอื่น แนวโน้มของการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ กำหนดให้มีกลไกใหม่ที่มีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นและหารือระหว่างผู้มีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ฉบับของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มาตรา 18 ว่า

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 11 (6) ประชาชนซึ่งมีภูมิสำเนาหรือประกอบอาชีพหรือธุรกิจในจังหวัดใด อาจรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เสนอแนะ อุดหนุน หรือให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนั้นหรือจังหวัดใกล้เคียงได้

คณะบุคคลตามวรรคหนึ่งอาจจัดตั้งเป็นสมัชชา สภา กลุ่ม หรือหมู่คณะที่เรียกชื่ออย่างอื่นได้ เมื่อมีการรวมตัวเป็นคณะบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะบุคคลดังกล่าวแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทราบ เพื่อให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการดำเนินการจัดการศึกษาและการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะบุคคลตามวรรคหนึ่งประกอบการพิจารณาด้วย

การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะบุคคลตามวรรคสาม หรือการบริจาคให้แก่สถานศึกษาผ่านทางคณะบุคคลดังกล่าว ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

ทั้งนี้ ในร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว เปิดโอกาสให้ประชาชนในจังหวัดหรือพื้นที่ที่สามารถรวมตัวกันเป็นคณะบุคคลในรูปแบบต่างๆ เช่น สมัชชา สภา กลุ่ม หรือหมู่คณะที่เรียนชื่ออย่างอื่น เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เสนอแนะ หรืออุดหนุนและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดหรือพื้นที่ใกล้เคียง แนวโน้มในลักษณะเช่นนี้เป็นการนำแนวคิดของการรวมกลุ่มจัดตั้งของประชาชน ภาคประชาสังคม ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของพื้นที่ หรือต้องการพัฒนาจุดเด่นด้านการศึกษาของพื้นที่ ซึ่งมีกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จหลายจังหวัดให้มีการระบุในกฎหมายอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีกฎหมายรองรับ ในอนาคตหากร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ได้รับความเห็นชอบอาจมีแนวโน้มให้เกิดการรวมกันของประชาชน ภาคประชาสังคม เอกชนและภาคส่วนต่างๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย

(3) การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ระดับจังหวัดด้วยคณะกรรมการระดับจังหวัด

แนวโน้มของการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ในกฎหมายทั้งสองฉบับ ยังได้กำหนดกลไกการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่หรือจังหวัดให้มีความชัดเจนมากขึ้น ด้วยการกำหนดให้ประธานกรรมการสถานศึกษาและคณะบุคคลที่รวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ มาประชุมร่วมกัน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้จัดให้มีการประชุมขึ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในจังหวัดรวมทั้งเสนอแนะนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับจังหวัดของตน การประชุมดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นคณะกรรมการระดับจังหวัดที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในระดับจังหวัดหรือพื้นที่ โดยอาจจะเชิญหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นได้

(4) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับชาติด้วยคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ แนวโน้มของการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ระดับชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีคณะกรรมการระดับชาติเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ” มีหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายพิจารณาให้ความเห็นแผนการศึกษาแห่งชาติ เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังด้านการศึกษา การพิจารณาเสนอแนะ ปรับปรุงยกเลิกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการศึกษา ติดตามดูแลการตัดการศึกษา หน้าที่ประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การจัดให้มีกลไกประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและกำหนดมาตรการที่จะให้หน่วยงานของรัฐชี้ชวน ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

นอกจากนี้ ในอนาคตอาจมีแนวโน้มของการจัดตั้ง “สภาการศึกษาจังหวัด” ตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ฉบับของคณะอนุกรรมการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้มีกลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่หรือจังหวัดที่เรียกว่า “สภาการศึกษาจังหวัด” ตาม มาตรา 31 กำหนดให้มีสภาการศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการ เป็นประธาน และมีกรรมการต่างๆ ดังนี้

(1) กรรมการโดยตำแหน่ง ที่ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดทุกสังกัด

(2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา

(3) กรรมการผู้แทน ที่เป็นผู้แทนของสถานศึกษาของรัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย คณาจารย์ ครู บุคลากรทางการศึกษา ประธานหอการค้า จังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี กำนันผู้ใหญ่บ้าน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ และภาคประชาชน

(4) กรรมการและเลขานุการที่ศึกษาธิการจังหวัด

(5) กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการที่เป็นรองศึกษาธิการจังหวัด 2 คน

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า “สภาการศึกษาจังหวัด” ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการจากหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ นั้น มีลักษณะคล้ายกับกลไกการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ระดับจังหวัดด้วยคณะกรรมการระดับ

พบจังหวัดตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. แต่มีข้อแตกต่างกันอยู่ 2 ประการ คือ (1) คณะกรรมการระดับจังหวัดตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ใช่ประธานแต่ที่ประชุมเลือกสมาชิกในที่ประชุมทำหน้าที่ประธาน (2) การจัดตั้งสภาการศึกษาจังหวัดตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. จะเป็นลักษณะทางการและถูกจัดตั้งโดยรัฐมากกว่า ในขณะที่ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. เป็นคณะกรรมการที่มาประชุมกัน โดยใช้เวทีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดขึ้นเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยน เสนอแนะ และพัฒนาการศึกษาของพื้นที่ที่มีลักษณะยืดหยุ่นมากกว่าไม่ยึดติดกับระบบราชการมากนัก

แนวนโยบายการมีส่วนร่วมตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

แนวนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศการศึกษา ยังคงให้ความสำคัญต่อการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยรวมของประเทศตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่องที่ 1 การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมในการจัดการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง ดังนี้

(1) การสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างสมดุลและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษารูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยอาจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านงบประมาณการออกแบบหลักสูตรร่วมกันและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

(2) การออกกฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาร่วมกับภาคเอกชนในรูปแบบต่างๆ สอดคล้องกับพื้นที่ชัยภูมิระบุว่า ควรเพิ่มบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งในแง่ของการออกนโยบายและติดตามการดำเนินงานตามนโยบาย การสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา

(3) การออกกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดอุปสรรค ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแนวทางของโรงเรียนที่มีความร่วมมือจัดการศึกษาระหว่างรัฐและเอกชน

แนวนโยบายพหุภาคี และข้อเสนอการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่

จากการศึกษาแนวนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่และเก็บข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและสนทนากลุ่มย่อย ณ จังหวัดชัยภูมิ โดยมรภคิเครือข่ายการศึกษาชัยภูมิ และ “สภาส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนจังหวัดชัยภูมิ” เข้าร่วมประชุม รวมทั้งข้อมูลการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากสภาการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี และสมัชชาการศึกษา

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในประเด็นแนวนโยบายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกฎหมาย และการดำเนินการ ด้านการบริหารจัดการ และด้านโครงสร้างและกลไก มีข้อค้นพบและแนวนโยบายอนาคตการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของประเทศไทย ดังนี้

1) ด้านกฎหมายและการดำเนินการ

(1) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ควรมีแนวคิดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างชัดเจน และแนวนโยบายควรมีการกำหนดแนวคิด กลไกการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ไว้ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่อย่างเป็นรูปธรรม

(2) มีการตรากฎหมาย ออกระเบียบ หรือข้อกำหนดเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ สอดคล้องกับพื้นที่ที่กรณีศึกษาระบุว่าควรมีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(3) พื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งตามความสมัครใจในรูปแบบต่างๆ เช่น สมัชชา ภาควิทยา หรือชื่ออื่นๆ โดยมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วยคนในพื้นที่เป็นผู้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เองภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

(4) พื้นที่รวมตัวจัดตั้งและจดทะเบียนรูปแบบต่างๆ เช่น มูลนิธิ สมาคม สมาพันธ์ ฯลฯ เพื่อช่วยดำเนินการจัดตั้งการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จและเป็นรูปธรรม แนวนโยบายจัดตั้งในลักษณะดังกล่าวจะเป็นช่องทางหนึ่งในการระดมทุนหรือหางบประมาณในการดำเนินการของกลุ่ม สมัชชา ภาควิทยา ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง

(5) ภาครัฐมีการกระจายอำนาจ ทรัพยากร งบประมาณ ฯลฯ ให้แก่พื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีงบประมาณในการขับเคลื่อนและดำเนินการด้านการเรียนรู้ของพื้นที่

(6) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ควรมีกำหนดให้มีสมัชชาการศึกษาแห่งชาติ หรือชื่อเรียกอย่างอื่นคล้ายกับสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

ด้านการบริหารจัดการ

(1) จัดให้มีกองทุนหรือจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นการเฉพาะ แนวนโยบายของการดำเนินการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่และการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่นั้นจำเป็นต้องมีงบประมาณในการดำเนินการ ดังนั้นหลายพื้นที่ที่ดำเนินการจึงมีแนวคิดในการจัดตั้งกองทุนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ด้วยตนเอง เช่น กองทุน 10 บาท ของภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ กองทุนพี่รื่องให้น้องได้เรียนของสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ดังนั้น ในอนาคตพื้นที่อาจจัดตั้งกองทุนหรือรัฐอาจให้การสนับสนุนในการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่” ที่ทุกพื้นที่ต้องการดำเนินการพัฒนา แก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ที่สามารถของบดำเนินงานกองทุนดังกล่าวได้

(2) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้แก่ภาคเอกชนระดมทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของพื้นที่ แนวโน้มดังกล่าวถือเป็นรูปแบบในการระดมทุนอย่างหนึ่งที่เป็นตัวเลือกของการหาทุนงบประมาณ หรือทรัพยากรในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่

(3) ทุกพื้นที่หรือทุกจังหวัดในประเทศไทยมีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาการศึกษาของพื้นที่ โดยการรวมกลุ่มหรือรวมตัวของภาคประชาชน ภาคประชาสังคมในพื้นที่ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ได้รับความเห็นชอบและประกาศใช้ ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในจังหวัดของตน

(4) มีการประชุมสมัชชาการศึกษาจังหวัด หรือชื่อเรียกอย่างอื่นโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นประจำทุกปี การประชุมสมัชชาการศึกษา สภาการศึกษา หรือภาคเครือข่ายการศึกษาอื่นในจังหวัดมีแนวโน้มที่จะประชุมกันเป็นประจำในทุกๆปี โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีงบประมาณการดำเนินการทั้งภาครัฐ เอกชน กองทุน หรือการระดมทุนอื่นๆ

(5) พื้นที่หรือจังหวัดมีอำนาจและอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีแนวโน้มให้พื้นที่หรือจังหวัดมีอำนาจในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่หรือจังหวัดมีอำนาจในการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ได้ด้วยตนเองและเป็นไปตามกฎหมายรองรับ

(6) พื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งตามความสมัครใจในรูปแบบต่างๆ เช่น สมัชชา ภาคีสภา หรือชื่ออื่นๆ โดยมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วยคนในพื้นที่เป็นผู้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เองภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

(4) พื้นที่ร่วมตัวจัดตั้งและจดทะเบียนในรูปแบบต่างๆ เช่น มูลนิธิ สมาคม สมาพันธ์ ฯลฯ เพื่อช่วยดำเนินการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จและเป็นรูปธรรม แนวโน้มการจัดตั้งในลักษณะดังกล่าวจะเป็นช่องทางหนึ่งในการระดมทุนหรืองบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่ม สมัชชา สภา ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง

(5) ภาครัฐมีการกระจายอำนาจ ทรัพยากร งบประมาณ ฯลฯ ให้แก่พื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีงบประมาณในการขับเคลื่อนและดำเนินการเรียนรู้ของพื้นที่ได้ด้วยคนของพื้นที่เองและเป็นไปตามกฎหมายรองรับ

(6) ภาครัฐหรือราชการเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่มากกว่าเป็นผู้สั่งการ โดยเปิดโอกาสให้พื้นที่ที่มีอำนาจในการจัดการศึกษาของตนเองได้อย่างเป็นระบบ มีแนวโน้มที่รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้พื้นที่ดำเนินการด้วยตนเองได้

ด้านโครงสร้างและกลไก

(1) จัดตั้งหน่วยงานสภาการศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จตามความพร้อมและความสมัครใจ โดยมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นหากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่มีผลบังคับใช้ และเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ด้วยเป้าหมายในการจัดตั้งสภาการศึกษาหรือสมัชชาการศึกษาให้มากขึ้น

(2) มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการความสะอาดมากกว่าเป็นผู้สั่งการ ปัจจุบันผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด (กศจ.) แนวโน้มอนาคตหากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ประกาศใช้ การให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการความสะอาดก็มีแนวโน้มเกิดขึ้นได้

(3) คณะบุคคล เอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานของรัฐมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ในอนาคตการทำงานของหน่วยงานรัฐจะต้องเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกัน และเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในการกิจและอำนาจหน้าที่มีแนวโน้มที่รัฐจะบูรณาการการทำงานร่วมกันโดยเฉพาะภายในจังหวัดที่มีการดำเนินการที่ประสบความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วม โดยในบางพื้นที่ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย และสถานศึกษาต่างบูรณาการการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับพื้นที่ชัยภูมิระบุว่า ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วนหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกัน มีการกำหนดการดำเนินงานอย่างชัดเจนและให้หน่วยงานในระดับจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำแผนบูรณาการ

(4) ผู้ประสานงานในพื้นที่ควรเป็นบุคคลมีคุณลักษณะและทักษะของนักประสานและเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย การดำเนินงานในพื้นที่ผู้ประสานงานในหลายพื้นที่มีคุณลักษณะและทักษะของนักประสานที่ดี และเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ของหลายจังหวัดสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถผลักดันให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมายร่วมกันในประเด็นการศึกษา

(5) มีกลไกในคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ (ระดับชาติ) โดยมีสัดส่วนของผู้แทนด้านการจัดการศึกษาของพื้นที่ร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือมีคณะกรรมการด้านการมีส่วนร่วมและการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ แนวโน้มตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ให้อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาด้านอื่นๆ ได้ เพื่อประโยชน์ ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและต่อเนื่องของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะและแนวทางการปฏิบัติ

(1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ โดยมีแนวคิดของการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกำหนดกลไกให้ชัดเจนเพื่อ

ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยการให้เกิดการมีส่วนร่วมในพื้นที่และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเพื่อเปิดโอกาสให้จังหวัดสามารถจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

(2) ควรจัดให้มีกองทุนเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ หรือมีแนวทางจัดตั้งกองทุนของพื้นที่ หรือแนวทางการระดมทุน เพื่อสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการในการขับเคลื่อนและการดำเนินการแก้ไขปัญหาพัฒนาและยกระดับการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ให้ตอบสนองบริบทความต้องการของพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

(3) ควรขับเคลื่อนการบูรณาการการทำงานร่วมกันระดับพื้นที่ โดยเฉพาะหน่วยงานระดับพื้นที่ที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ โดยหลายกระทรวงมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกัน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฯลฯ) กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (มหาวิทยาลัย) กระทรวงมหาดไทย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - อบจ. - อบต. ฯลฯ) กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ ทั้งนี้ ควรมีความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

(4) ควรมีมาตรการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของพื้นที่ตามประเด็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ เช่น โรงเรียนร่วมพัฒนา โรงเรียนประชารัฐ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(5) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมตัวของคณะบุคคลในรูปแบบต่างๆ เช่น สมัชชาสภา คณะ เครือข่าย ฯลฯ จากระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือต่อการจัดการศึกษาของจังหวัดโดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รองรับเพื่อส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการจัดตั้งอย่างเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติ และเมื่อมีการจัดตั้งครบทุกจังหวัดแล้วอาจจะจัดตั้งองค์กรในลักษณะองค์กรกลาง คือ สมัชชาการศึกษาแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่ในการประสานงาน สร้างเวทีในการระดมความคิดเห็นระดับชาติ เพื่อให้ภาคเครือข่ายมีเวทีกลางในการมีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

(6) ควรส่งเสริมให้พื้นที่เห็นถึงปัญหาหรือจุดเด่นที่ต้องการยกระดับการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือของพื้นที่มากกว่าการสั่งการให้ดำเนินการหรือจัดตั้งองค์กรหรือความร่วมมือใดๆ จากประสบการณ์การดำเนินงานของจังหวัดต่างๆ พบว่าการมีจุดร่วมของการแก้ไขปัญหาหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของพื้นที่ โดยมีเจ้าภาพร่วมที่เห็นว่าปัญหาหรือสถานการณ์นั้นจำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือพัฒนาจึงมีการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ทั้งนี้การเกิดขึ้นหรือการรวมตัวดังกล่าวมิได้เกิดจากการสั่งการหรือนโยบายของรัฐแต่เป็นการริเริ่มจากภายในพื้นที่เป็นสำคัญ ดังนั้นควรส่งเสริม สนับสนุน อำนวยการ หรือสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้พื้นที่รวมตัวกันด้วยคนในพื้นที่หรือประเด็นปัญหาหรือจุดเด่นที่พื้นที่เห็นพ้องต้องกัน เช่น การตรากฎหมาย

หรือแก้ไขข้อกฎหมายที่เป็นอุปสรรคหรือมีกฎหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวหรือการเปลี่ยนแปลงจากภายในพื้นที่เป็นสำคัญ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในประเทศ

สงวน อินทร์รักษ์ และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์(2565)ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ และ 2) ยืนยันกลไกการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งปฏิบัติงานในกระทรวงศึกษาธิการจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และยืนยันกลไกการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ ชาติด้านการศึกษาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติด้วยกระบวนการสนทนากลุ่มจาก ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สู่ การปฏิบัติ ประกอบด้วย 7 กลไก ได้แก่ การบริหารจัดการ การวางแผน การบริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล การสร้างความตระหนักและการรับรู้ การบูรณาการและการมีส่วนร่วม และการติดตามประเมินผล 2) ผลการ ยืนยันกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

ณภัช บรรณาการ(2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)วิเคราะห์กลุ่มแฝง ภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในด้านรายได้ผู้ปกครอง ลักษณะที่พักอาศัย สภาพภาพครอบครัว และบุคคลที่ พักอาศัยด้วย ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร 2)วิเคราะห์ความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

การวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิโดยใช้ฐานข้อมูลของผู้สอบ O-NET รายบุคคล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ปีการศึกษา 2560 ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(สทศ.) ตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนสังกัดส านักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 11,534 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์กลุ่มแฝง (latent class analysis) ด้วยโปรแกรม R ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการจัดกลุ่มแฝง(class) นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมสามารถจำแนกนักเรียนได้เป็น 3

กลุ่ม (Likelihood = 25.82, df=1, AIC=42,402.72, BIC=42,505.67, Adjusted BIC=42,380.90, และ Entropy=0.81) ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มแฝงครอบครัวยุบย่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี(ร้อยละ 23.95) กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มแฝงครอบครัวยุบย่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี (ร้อยละ 50.06) และกลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มแฝงครอบครัวยุบย่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี(ร้อยละ 25.99)2. ผลการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET รายวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเชิงปฏิบัติระหว่างกลุ่มแฝงภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามกลุ่ม ($2\eta = 0.02$)

นันทิยา สัตยวาที(2565)ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา นำเสนอ 2 วัตถุประสงค์คือ การศึกษาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และการศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น ข้อค้นพบจากการศึกษา ประการแรก คือ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ คุณภาพของสถานศึกษา ครอบครัวยุบย่นงบประมาณภาครัฐ ความแตกต่างของพื้นที่ และนโยบายทางการศึกษาแบบสั่งการจากบนลงล่าง ประการที่สอง แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ ควรกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาท้องถิ่นของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สะท้อนปัญหาและความต้องการจากท้องถิ่นสู่ผู้กำหนดนโยบาย ทั้งนี้ ต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการศึกษามากขึ้น

วิจิตร ผาเจริญ(2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของพลเมืองไทยวัยเรียนกับสถานการณ์การเรียนออนไลน์ในยุคไวรัสโควิด-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของพลเมืองไทยวัยเรียนกับสถานการณ์การเรียนออนไลน์ในยุคไวรัสโควิด-19 โดยวิเคราะห์เอกสารจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งบทความ งานวิชาการ งานวิจัย และสถิติต่าง ๆ ตลอดจนการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ผลการศึกษา พบว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ ความไม่เท่าเทียมกันของคุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษาที่นักเรียนนักศึกษาได้รับช่วงสถานการณ์ไวรัสโควิด-19 อันมีสาเหตุมาจากสภาพเศรษฐกิจ ปัจจัยภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน รวมถึงคุณภาพและมาตรฐานที่แตกต่างกันของสถานศึกษาต่าง ๆ และระดับการศึกษาของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น ดังนั้น ในช่วงของการปรับวิถีชีวิตใหม่ ที่มีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม จึงเป็นผลกระทบโดยตรงต่อผู้เรียนที่มาจากครอบครัวยุบย่นมีรายได้น้อย และไม่มีโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ยิ่งทำให้โอกาสในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนในสังคมและภูมิภาคด้อยลงไปด้วยผู้เขียนมีข้อเสนอแนะต่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของพลเมืองไทยไว้ 3 ประการ คือ 1) มุ่งเน้นการเพิ่มความเท่าเทียมของโอกาสในการเลื่อนฐานะทางสังคมโดยการปฏิรูปเชิงโครงสร้างใน 5 ประเด็น คือ การปฏิรูประบบภาษี การปฏิรูป

ที่ดิน การปฏิรูประบบสวัสดิการ การปฏิรูประบบการศึกษา และการปฏิรูประบบการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น 2) ยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับภูมิสังคม โดยมุ่งเน้นให้สถาบันการศึกษาปรับหลักสูตรการศึกษาให้เข้ากับท้องถิ่น 3) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่นอย่างจริงจัง

สามารถ จันทรสุทรย์(2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจน มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความยากจน และผลกระทบอันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความยากจนในประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาวิธีการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และความยากจนของประเทศไทยในอดีต และ 4) เพื่อเสนอกลยุทธ์แนวทางเลือกในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและความยากจนในประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการศึกษาย้อนหลัง (retrospective study) แนวทางการแก้ปัญหาในอดีต วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา และสังเคราะห์ทางเลือกการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนในอนาคต การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) ด้วยกระบวนการศึกษา ทบทวนแนวความคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร หนังสือ ผลงานวิจัย ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล โดยการวิเคราะห์เชิงบริบท และสรุปผลเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า 1) การจัดการศึกษายังคงเน้นเนื้อหาจากหลักสูตร วิชาและบทบาทการสอนของครู/อาจารย์เป็นศูนย์กลางสำคัญ ไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2) รูปแบบของการจัดการศึกษาไม่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของท้องถิ่นและอาชีพของคนส่วนใหญ่ในประเทศ 3) จังหวัดที่มีความยากจนที่สุด 10 จังหวัด ถูกกละเลยขาดความเอาใจใส่จากภาครัฐในการพัฒนาอย่างจริงจัง 4) ประเทศไทยมีตัวเลขความเหลื่อมล้ำสูงเป็นอันดับ 3 ของโลก 5) ไม่พบแนวทางว่าประเทศจะสามารถก้าวผ่านความยากจนไปได้อย่างไร 6) ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาสร้างความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจไทยอย่างมาก 7) รัฐบาลหลายชุดได้พยายามแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมแต่อย่างใด

วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์(2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยีผ่านการเรียนรู้การสอนในรูปแบบออนไลน์บนฐานคิดแบบรัฐรวมศูนย์อำนาจ เป็นการนำเสนอประเด็นทางด้านการบริหารงานของรัฐผ่านกระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นการบริหารงานและการบังคับใช้อำนาจของรัฐแบบรวมศูนย์อำนาจในการสั่งการแบบบนลงล่าง จากกรณีการเรียนรู้การสอนรูปแบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยไม่คำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายที่ประชาชนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ตนเองต้องการได้ และยังถือว่าการลิดรอนสิทธิและโอกาสของประชาชนใน

การเข้าถึงทรัพยากรขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น รัฐจึงควรมีความรอบคอบในการทำนโยบายการเข้าถึงการศึกษาและการกระจายโอกาสทางด้านศึกษาอย่างเท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ทุกระดับชั้น โดยให้มีการเตรียมความพร้อมในทุกด้านให้แก่บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเทคโนโลยีและเป็นไปตามเป้าหมายของนโยบายด้านการศึกษาของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21

ศุภวิชช กิจสนาโยธิน(2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกระทรวงศึกษาธิการ มีจุดมุ่งหมายศึกษาเกี่ยวกับ พัฒนาการและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์เชิงลึก(Indept Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต1และเขต2ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต38ครู ผู้บริหารโรงเรียนและอดีตข้าราชการครู ที่มีความรู้และประสบการณ์ผ่านการปฏิบัติงานในทุกโครงสร้างและกลไกการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของการศึกษาในครั้งนี้นี้จำนวน49 คนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) โดยได้ข้อสรุปดังนี้ การศึกษาครั้งนี้มีผลการศึกษาคือการจัดโครงสร้างและระบบบริหารการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2536-2546 กรมที่มีหน้าที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษาการจัดโครงสร้างและระบบบริหารการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2546-ปัจจุบัน สำนังานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแรงผลักดันที่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2536-2546เกิดจากการตราพระราชบัญญัติการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ในการบริหารราชการแผ่นดินส่วนแรงผลักดันที่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการการศึกษา

นิรมล เสรีสกุล(2565)ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมในการขับเคลื่อนแนวคิดเมืองแห่ง การเรียนรู้ของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาย่านกะต๊อจิน-คลองสาน โดยดำเนินการนำเสนอจาก แนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้เนสโก ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนให้รัฐท้องถิ่นและ เครือข่ายพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนาเมืองให้เกิดการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลาอย่างเป็น รูปธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตอบรับกับความต้องการของเศรษฐกิจสังคมฐานความรู้และการเปลี่ยนแปลง รวมถึงแก้ไขปัญหาคอขวดความเหลื่อมล้ำ ที่หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางและท้องถิ่น รวมถึงภาคส่วนอื่นๆ ของประเทศไทย รับแนวคิดมาประยุกต์ใช้และผลักดันการพัฒนาเมือง โดยกรุงเทพมหานครเป็น ท้องถิ่นหนึ่งที่มีศักยภาพและปัญหาที่เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้แนวคิดนี้เป็นแนวนโยบายสู่การปฏิบัติจริง โดยมุ่งศึกษาเครือข่ายทางสังคม ในการขับเคลื่อนแนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้ของกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์สถานการณ์ บทบาท และศักยภาพ ของเครือข่ายทางสังคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจสมาชิกและเครือข่าย ก่อนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนา อันจะช่วยให้แผนการพัฒนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการเข้าใจศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัด ของสมาชิกและเครือข่าย ผ่านการ

วิเคราะห์ความเป็นศูนย์กลางจาก การวัดผลโดยเน้นไปที่สมาชิกในเครือข่าย ในด้านความเข้มข้น ความหลากหลาย และบทบาท งานวิจัยฉบับนี้ ศึกษาผ่านพื้นที่ย่านกะดีจีน-คลองสาน เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเขตปกครองพิเศษที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่าเมืองอื่นๆ มาก จึงจำเป็นจะต้องเลือกพื้นที่ศึกษาที่มีขนาดใกล้เคียงกับ “เมือง” หรือเทศบาลตามนิยามแนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้เนสโก และเป็นพื้นที่ที่มีต้นทุนทั้งด้านกายภาพและสังคม จากการมีสาธารณูปการที่ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นอันดับที่ 2 ของกรุงเทพมหานคร มีเครือข่ายทางสังคม ที่หลากหลาย รวมถึงมีปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของยูเนสโกครบ ทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยการรวบรวมข้อมูลใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ผ่านการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการ จากการศึกษา พบว่า เครือข่ายทางสังคมในการขับเคลื่อนแนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้ของย่านกะดีจีน-คลองสาน มีเครือข่ายอยู่ในลักษณะเครือข่ายแบบกระจาย (distributed) มีสมาชิกศักยภาพจากหลากหลายภาคส่วนที่มีบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน ตลอดจนสามารถสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม อย่างไรก็ตาม พบว่า การขับเคลื่อนยังมีข้อจำกัดจากรูปแบบการบริหารจัดการของกรุงเทพมหานคร การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานพันธกิจหรือโครงการ และข้อจำกัดของต้นทุนด้านต่างๆ ของสมาชิกในเครือข่าย ที่นำไปสู่ข้อเสนอในการขับเคลื่อนแนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้ของกรุงเทพมหานคร ที่เสนอการเชื่อมต่อเครือข่ายกับเครือข่ายอื่นๆ สร้างแพลตฟอร์มความรู้ของย่าน และสร้างพลเมืองหรืออาสาสมัครด้านข้อมูลและความรู้ จากความร่วมมือของเครือข่ายในการขับเคลื่อนอย่างเป็นองค์รวม ที่สนับสนุนให้เกิดพลวัตรระยะยาวของการขับเคลื่อนและพัฒนาตามแนวคิดเมืองแห่งการเรียนรู้ ตอบรับกับความต้องการของเศรษฐกิจสังคมฐานความรู้และการเปลี่ยนแปลง รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำของเมืองและประเทศ โดยงานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปต่อยอดขยายผลการทำซ้ำในพื้นที่ย่านและเมืองอื่นๆ ของประเทศไทย เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายและแผนการในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

มีชัย ออสุวรรณและคณะ(2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดและความเหลื่อมล้ำ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ทัศนะว่า แม้ว่าในปัจจุบันรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ประเทศที่ต้องการสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาค โดยมุ่งเป้าเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ต่างๆ แต่เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณประเทศยังคงพบว่าไม่สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินไปสู่จังหวัดโดยตรง ที่ยังไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสที่อยู่ในระดับสูง ในระยะเวลาหลายปี ที่ผ่านมาสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในประเทศดีขึ้นบ้าง แต่สถานการณ์ความยากจน การขาดโอกาสในการสร้างอาชีพ และการเข้าถึงการศึกษาและบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพของประชาชนในแต่ละพื้นที่ยังมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดกับความเหลื่อมล้ำด้านการพัฒนาคน โดยใช้ “จังหวัด” เป็นหน่วยวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการจัดสรร งบประมาณลงพื้นที่จังหวัดที่อาจจะลดความเหลื่อมล้ำได้ในระยะยาว ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกนักวิจัยใช้ข้อมูลหลักจากสำนักงานประมาณ

สำนักงานสถิติ แห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการวิเคราะห์โครงสร้างงบประมาณ ลงพื้นที่จังหวัด เพื่อศึกษาการกระจายของงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดในช่วงปี 2558-2562 ทั้งนี้พบว่าสัดส่วนและการกระจายของงบประมาณที่ลงไปสู่พื้นที่จังหวัดในปัจจุบันมีการกระจายตัวทั่วถึงมากขึ้นกว่าในอดีต แม้ว่างบประมาณส่วนใหญ่ยังคงอยู่พื้นที่กรุงเทพมหานครและส่วนกลางก็ตาม ชี้ให้เห็นว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติพื้นที่ยังอยู่ในระดับที่รุนแรงและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขต่อไป ขั้นตอนที่สองนักวิจัยใช้โมเดลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการหาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดกับความเหลื่อมล้ำด้านการพัฒนาคน งานวิจัยนี้พบว่างบประมาณลงพื้นที่จังหวัด (ส่วนใหญ่จ่ายผ่านกระทรวง/กรม/หน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับดัชนีการพัฒนาคคน โดยรวม และดัชนีย่อยด้านการศึกษาและด้านรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดซึ่งเป็นงบประมาณจังหวัดที่จังหวัดขอตรงจากสำนักงบประมาณกลับไม่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคคน งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะหลัก 3 ประการ คือ 1) จัดสรรงบประมาณให้กับจังหวัดที่มี การพัฒนาคคนต่ำเพื่อส่งเสริมให้จังหวัดเหล่านี้สามารถไล่กวดจังหวัดอื่นได้ในระยะยาว 2) ปรับปรุงกระบวนการ วางแผนและจัดทำงบประมาณลงพื้นที่จังหวัด เพื่อให้จังหวัดเกิดการพัฒนาแบบ “พุ่งเป้า” และ 3) ทบทวนหลักเกณฑ์และกลไกการจัดสรรงบประมาณจังหวัดให้ผูกผันกับระดับความก้าวหน้าการพัฒนาคคน

ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย และคณะ(2562)ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความเป็นไปได้ของนโยบายแบบมุ่งเป้าตามกรอบยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษาเขตพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564) ในจังหวัดเลย สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 10 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของนโยบายแบบมุ่งเป้าตามกรอบยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษาเขตพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564) ในจังหวัดเลย สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 10 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ภาคประชาชนเกี่ยวกับการศึกษา รวมจำนวน 18คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยเสนอเป็นความเรียง พบว่า นโยบายแบบมุ่งเป้าตามกรอบยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษาเขตพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564) ในจังหวัดเลย สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 10ประกอบด้วย 3ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 2) พัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ และ 3) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย ความเป็นไปได้ทุกด้านและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

กรณียพล วิวรรณมงคล(2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้ แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ โดยมีสาระเกี่ยวกับความหมายกระบวนการเชิงยุทธศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายกับ ยุทธศาสตร์สู่การจัดการศึกษา

เชิงพื้นที่ การวางแผน กลยุทธ์ ระดับสถานศึกษา หลักการ ทฤษฎี แนวคิด การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ เป็นแนวทางให้แก่สถานศึกษา ในการนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งพบว่า

นโยบายและยุทธศาสตร์ ต่างเป็นประเภทของแผนงาน (Types on Plan) อันเป็นผลที่ได้จากกระบวนการวางแผน (Planning) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) จะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนาคต 2) จะต้องเป็นการกระทำ 3) จะต้องเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องจนสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นกระบวนการวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันเข้ากับอนาคตด้วย การพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์และการเลือกแนวทาง การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เรียกว่ายุทธศาสตร์ ส่วนแนวทางในการตัดสินใจดำเนินงานระหว่างทางเลือกทั้งหลาย เรียกว่านโยบาย ดังนั้นยุทธศาสตร์และนโยบาย จึงเป็นแผนระยะยาวขององค์กรที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และอาจกล่าวว่าการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของการกำหนดยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติและการประเมินยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการบูรณาการหน้าที่ทางการจัดการ ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การนำและการควบคุมประเมินผล จึงต้องมีการพัฒนาแผนระยะยาวขององค์กร บนพื้นฐานการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคจากการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและประเมินจุดแข็งจุดอ่อน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน การตัดสินใจ วางแผนยุทธศาสตร์ที่ดีต้องมองระยะยาว 5-10 ปี และเป็นแผนที่มุ่งการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง อันนำไปสู่ยุทธศาสตร์ที่นำไปปฏิบัติและการประเมินยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการบูรณาการหน้าที่ทางการจัดการ ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การนำและการควบคุมประเมินผล จึงต้องมีการพัฒนาแผนระยะยาวขององค์กรบนพื้นฐาน การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคจากการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและประเมินจุดแข็งจุดอ่อน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน การตัดสินใจ วางแผนยุทธศาสตร์ที่ดีต้องมองระยะยาว 5-10 ปี และ เป็นแผนที่มุ่งการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ผ่านองค์ประกอบในการดำเนินการ 4 ขั้นตอนหลักคือ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) ยุทธศาสตร์ กล่าวคือ 2.1) เป็นการจัดทำยุทธศาสตร์ 2.2) การกำหนดวิสัยทัศน์ 2.3) การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ 2.4) การกำหนดเป้าประสงค์ 2.5) การสร้างตัวชี้วัด 2.6) การกำหนดเป้าหมาย 2.7) การกำหนดกลยุทธ์ 3) กลไกสู่ปฏิบัติและการประเมินผลได้แก่ ระเบียบ กฎหมายที่รองรับการปฏิบัติ โครงสร้างหน่วยงานที่ปฏิบัติตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการนั้นนั่นเอง

กัญญาภิญญ์ สิริตันเจริญ และสุนันท์ ช่วยชู(2566) ได้ทำการศึกษาถึง แนวทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย และพบว่า การศึกษานับได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ กล่าวได้ว่าหากจะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุคลากรในประเทศเป็นการสำคัญประการแรก การได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพอย่างเท่าเทียมด้วยความเสมอภาคจะช่วยให้สังคมของการศึกษาไทยช่วยลดคำว่า “ความเหลื่อมล้ำ

ทางการศึกษา” ลงได้ เพราะหากทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและใส่ใจอย่างเต็มที่ โดยไม่โยนภาระให้กับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว การศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำจะต้องอ้างอิงจากรูปแบบการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งอาจจะฟังดูง่ายแต่การปฏิบัตินั้นยากอยู่พอสมควร หากทุกภาคส่วนไม่ช่วยกันผลักดันอย่างเต็มที่กำลัง เมื่อทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับรูปแบบการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพแล้ว ท้ายที่สุดก็จะไม่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเป็นผลทำให้การศึกษายุคใหม่เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไปสู่การศึกษาที่ดีสืบไป โดยแนวทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไไทยนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และรู้วิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน มีข้อยืนยันทางบวกมานานแล้วว่า มีผลต่อการเพิ่มรายได้ของประชากร และเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษาจึงเป็นการลงทุนในมนุษย์ (human capital) ที่จำเป็นของทุกรัฐ เพื่อที่จะให้มั่นใจว่า มนุษย์จะสามารถมีความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการบรรลุความสำเร็จของตน การศึกษาโดยพื้นฐานเช่นนี้ จึงเป็นช่องทางลดปัญหาทางสังคมในหลายๆ เรื่อง

ณัชชา มหปัญญานนท์(2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย โดยพบว่า การศึกษามักจะถูกมองว่าเป็นกลไกหลักที่สำคัญของการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ทฤษฎีทุนมนุษย์ตั้งอยู่บนแนวคิดนี้และถูกกล่าวถึงอย่างมากมายในการศึกษาตลอดช่วงครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาการได้รับความเสมอภาคในด้านคุณภาพโอกาสและผลลัพธ์ด้านการศึกษาเป็นเป้าหมายของรัฐบาลในระดับประเทศและความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษานั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับนโยบายที่ดีอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อีกหลายประการดังนั้นประเด็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาควรให้ความสำคัญในปัจจุบันอาจไม่ใช่การตอบคำถามที่ว่า “จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างไร” แต่ควรให้ความสำคัญกับคำถาม “เราจะจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาได้อย่างไร” ซึ่งความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษานั้นมีสาเหตุของปัจจัยที่เกิดภาวะความยากจน ทักษะคิดเชิงลบของผู้ปกครองต่อการศึกษา การขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็ก การขาดเงินทุนสนับสนุนตามที่ควรจะเป็น อุปสรรคเรื่องหลักสูตร และระดับของความรู้ของคนในชุมชนที่ด้อยโอกาส นอกเหนือไปจากปัญหาและอุปสรรคที่ระบุไว้ข้างต้นแล้ว เรื่องของการมีแรงบันดาลใจของนักเรียนที่มีต่ำ การมีปณิธานของนักเรียนก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทย ดังนี้

1.ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวัดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และทำการติดตามประเมินผลและนำเสนอสารสนเทศในแต่ละปี เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลการดำเนินการการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทย

2. นำกลยุทธ์เชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทั้ง 4 มิติได้แก่ มิติทางสังคม มิติทางเศรษฐกิจ มิติทางการเมืองและการปกครอง และมิติทางการศึกษาไปแก้ปัญหาคือความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังนี้

2.1 มิติทางสังคมได้แก่ การเพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็น การพัฒนาระบบข้อมูลสถิติเชิงระบบและความแตกต่างของจำนวนผู้ทุพพลภาพที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเข้าถึงหน่วยงานที่ต้องการการพัฒนาอย่างเร่งด่วนหรือความช่วยเหลืออาจนำไปสู่การพัฒนาโครงการดังกล่าวในวาระแห่งชาติการสร้างหรือขยายโครงการทางสังคมเพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันการเน้นพัฒนาความเป็นผู้นำและบทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กด้อยโอกาสก่อนเข้าเรียนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความแตกต่าง การจัดให้มีระบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อขจัดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา

2.2 มิติทางเศรษฐกิจได้แก่ การปรับปรุงระบบบัญชีรายจ่ายการศึกษาแห่งชาติให้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาซึ่งประเด็นไม่ได้อยู่ที่การขาดเงินทุน แต่เป็นการจัดทำงบประมาณที่ค่อนข้างไม่มีประสิทธิภาพการปฏิรูประบบงบประมาณเพื่อสนับสนุนการอุดหนุนแบบมีเงื่อนไขการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ความเป็นธรรมทางการศึกษา ไม่ได้หมายถึงการจัดหาทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน

2.3 มิติทางการเมืองการปกครอง ได้แก่การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและเป็นกลไกสำคัญในการลดความไม่เท่าเทียมกัน กลไกที่สำคัญที่สุดของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาคือความช่วยเหลือในท้องถิ่นเพื่อช่วยแก้ปัญหา การสร้างความเป็นไปได้ในการเข้าถึงการศึกษาควรมีกลยุทธ์ในการปรับปรุงโอกาส การศึกษาในท้องถิ่นสามารถช่วยลดความไม่สมดุลของท้องถิ่นและสังคม ค้นหาการจัดการการศึกษาที่ครอบคลุม ระบุกลุ่มที่มีความเสี่ยงเป็นการลงทุนระยะยาว และเพิ่มการเข้าถึงสำหรับผู้ด้อยโอกาสการเปลี่ยนนโยบายเพื่อลดความไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในด้านการศึกษา เยาวชนต้องได้รับการเลี้ยงดูและเลี้ยงดูก่อนเข้ารับการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสม การลดระบบอุปถัมภ์ทางการเมือง หุ้นส่วนภาครัฐ ภาคเศรษฐกิจและการเมืองต้องร่วมมือกันสนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการในการรับรู้และปกป้องสิทธิการศึกษาของพวกเขาและการพัฒนากฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหน่วยงานของรัฐ เช่น การศึกษาระดับจังหวัด ตลอดจนหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องเปลี่ยนหน้าที่ของผู้จัดการการศึกษาหลักและผู้ควบคุมงานให้เป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกในการนำภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางในพื้นที่เพื่อให้มีอิสระในการทำงานเพิ่มความยืดหยุ่นในการทำงานโดยเร่งการปลดล็อกกฎหมาย กำหนดเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดและสื่อสารเพื่อพัฒนาความรู้ และความเข้าใจในกฎหมายอิสระ การจัดตั้งโรงเรียนในชุมชนชนบทและพื้นที่ห่างไกล อาจเป็นวิธีแก้ปัญหา "แบบจำลองโรงเรียนขนาดเล็ก" สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนประจำ

2.4 มิติการศึกษาได้แก่ ควรมีการหารูปแบบการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ไม่ควรมีรูปแบบเพียงแนวทางเดียวในการจัดสรรงบประมาณสู่สถานศึกษาที่มีบริบทที่แตกต่างกัน เนื่องจากโรงเรียนดำเนินการในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายจำเป็นต้องมีแนวทางการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับบริบท

ต่างประเทศ

OECD(2020) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษา:การมองให้สูงกว่าเกรดเฉลี่ย โดยการมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความเท่าเทียมในการศึกษาและคุณภาพการศึกษาในระดับสูงสุดของเครือข่าย OECD โดยใช้ข้อมูลจาก PISA โดยผลการวิจัย พบว่า ประเทศที่มีระบบการศึกษาที่เท่าเทียมมีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับ การศึกษาวิจัยของ Heckman(2006) ซึ่งทำการศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายการลงทุนด้านการศึกษาในเด็กเล็กที่มีผลต่อเศรษฐกิจ โดยจากการศึกษาวิจัยพบว่า การพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการทางสมองและทักษะที่ดีขึ้นจะส่งผลต่อการลดความเสียหายทางสังคมและเศรษฐกิจระยะยาว ขณะเดียวกัน Ainscow(2005) ยังพบอีกว่า การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมตลอดจนการสร้างระบบการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษาจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของนักเรียนที่มีความเสี่ยงสูงด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

งานวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย และ เพื่อจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิจัยเชิงคุณภาพ ตลอดจนระเบียบวิธีทางยุทธศาสตร์และการสร้างระบบและกลไก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง 4 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ประกอบไปด้วย

1) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ประกอบไปด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย(โดยตำแหน่ง) รองปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 15 ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 16 นายสุรพล วงศ์หวั่น ผู้แทน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นายสุรศักดิ์ อุทัง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นางสาวพรณี เวียงโอสถ ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผศ.ดร.ศรชัย มุ่งไธสง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม นายพัฒนา สิทธิสมบัติ ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน นายอาสา แม่นแย้ม ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ นายวิรัตน์ พานิช ผู้แทนองค์กรภาคประชาชน นายศุภกร วงศ์ปราชญ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายรัชกฤษ สถิรานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายพิรุณ บรรดิ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายวัลลภ ไม้จำปา ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นายอภิวัฒน์ กันศรีเวียง รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2) คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบไปด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา นายสุรพล วงศ์หวั่น ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นายวันสว่าง สิงห์ชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นายมงคล สุภามณี ข้าราชการบำนาญ(ผู้ทรงคุณวุฒิ) ผู้แทน ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ สำนักงานจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัย ในฐานะ

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย(ผู้ทรงคุณวุฒิ) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

3) คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา ประกอบไปด้วย นายกัมพล ไชยนันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายอนุรัตน์ อินทร ผู้ทรงคุณวุฒิ นายสำเนียง สิมมาวัน ผู้ทรงคุณวุฒิ นายอดุลย์ นันทบัณฑูชา ผู้ทรงคุณวุฒิ นายกริช มากบุญชูร ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

4) คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ นายมงคล สิทธิหล่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายธวัช ชุมชอบ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผศ.ดร. พูนชัย ยาวีราข อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย นางสาวจิตติพร ทรศนียากร หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา นายอัครเดช ยมภักดี ผู้ทรงคุณวุฒิ แพทย์หญิงสุธานี บุรณเบญจเสถียร ผู้ทรงคุณวุฒิ นายสมพงษ์ สารทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายสมนึก ดาดี ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นายสะอาด คำตัน ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นางสาวจุฑาธิบดิ์ กุลดี ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นายศิลป์ชัย ชันดาวงศ์ ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นางนริทร ชมชื่น ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นายวีรัตน์ สานุมิตร ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นางดวงคิด จรเอ็กกา ศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบสอบถามเพื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาไกลความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อันประกอบไปด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งในคณะกรรมการระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาไกลความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นแบบมาตรประเมินค่า(Rating Scale) ที่มีการตอบสนองคู่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาไกลความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาใน 8 ประเด็นด้วยกันคือ 1) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค 2) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค 3) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 4) แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 5) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 6) แผน

ยุทธศาสตร์/กลไกและการมีส่วนร่วมการทำงานเชิงพื้นที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ประเด็นการพัฒนาจังหวัดเชียงราย/แผนพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ดังนี้ 6.1) การสร้างทางเลือกและโอกาส(Inform) 6.2) การรับฟังความคิดเห็น(Consult) 6.3) มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve) 6.4) การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ(Collaborate) และ 6.5) ให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower) 7) ประเด็นการพัฒนาจังหวัดเชียงราย 8) แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย โดยเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท(Likert 1967) แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนากลไกร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนากลไกร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนากลไกร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนากลไกร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนากลไกร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนากลไกร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีลักษณะแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นของการพัฒนากลไกร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 กลุ่ม จากกระบวนการ Focus Group ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปสู่การสร้างสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาจากกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยวิเคราะห์ประเด็นจากหลักการของ CATWOE ดังนี้

- Customers ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ระบบมีอยู่ หรือบุคคลที่รับสิ่งที่ระบบทำ ซึ่งได้รับประโยชน์หรือได้รับผลกระทบเมื่อระบบหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงไป ขั้นตอนแรกในการวิเคราะห์ CATWOE คือการระบุลูกค้าดังกล่าวและทำความเข้าใจว่ากระบวนการหรือระบบส่งผลต่อพวกเขาอย่างไร

- Actors หรือพนักงาน ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- Transformation คือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการทำงานขององค์กรให้ดีขึ้น
- Worldview เป็นเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือกฎเกณฑ์มาตรฐาน ความเป็นสากล เมื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จะเกี่ยวข้องกับคะแนน O-net คะแนน Pisa เป็นต้น ขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาต่างในระดับสากลและของประเทศ
- Owner คือนโยบายและหรือผู้บริหาร อาจจะเกี่ยวข้องกับนักลงทุนในกรณีของหน่วยงาน เอกชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศ
- Environment คือสภาพแวดล้อมขององค์กร เป็นการวิเคราะห์โดยการนำ SWOT ANALYSIS มาวิเคราะห์ทั้งนี้มีการใช้เครื่องมือ การจัดทำกลยุทธ์ของ ฌรณรงค์วิทย์ แสันทอง(2547); Hitt et al (2007, 85-87); Hunter and Wheelen (2006, 111-114); Katsioloudes (2006, 109-189) จากประเด็นทั้ง ปัจจัยภายนอกและภายในดังนี้

- ปัจจัยภายนอกใช้ PESTEL Analysis ในประเด็น P : Political = ปัจจัยด้านการเมือง
E : Economic = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ S : Social = ปัจจัยด้านสังคม T : Technological = ปัจจัยด้านเทคโนโลยี L : Legal = ปัจจัยด้านกฎหมาย E : Environmental = ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

- ปัจจัยภายในใช้ องค์ประกอบ 7s ได้แก่ S1= โครงสร้างองค์กร (Structure) S2 = กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) S3 = ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (Systems) S4 = ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (Style) S5 = บุคลากรในองค์กร (Staff) ประกอบด้วยบุคลากร/พนักงานทุกระดับภายในองค์กร รวมทั้งแบบแผน และพฤติกรรมต่างๆที่องค์กรแสดงและปฏิบัติต่อพนักงานภายในองค์กร S6 = ความรู้ความสามารถขององค์กร (Skills) สิ่งที่องค์กรสามารถทำได้ดีกว่าองค์กรอื่นถือว่าเป็นความรู้ความสามารถของพนักงาน S7= ค่านิยมรวมกัน (Shared Values) ได้แก่แนวคิดรวมกัน ค่านิยม ความคาดหวังขององค์กร

3. เครื่องมือในการจัดทำกลยุทธ์(ฌรณรงค์วิทย์ แสันทอง,2551); Hitt et al (2007, 85-87); Hunter and Wheelen (2006, 111-114); Katsioloudes (2006, 109-189)

4. คู่มือปฏิบัติงานกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา(แบบจำลองระบบกิจกรรม) อันประกอบไปด้วย

- วิธีการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

- วิธีการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

- กระบวนการในการทำงานของ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา และ คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์
- วิธีการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ มาตรฐานการทำงานตามกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- วิธีการปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหารเพื่อตอบสนองต่อกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- วิธีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามเพื่อพิจารณาสภาพปัญหาของกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดำเนินการสร้างดังนี้
 - 1) ดำเนินการศึกษาเอกสาร เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีเนื้อหาดังต่อไปนี้ คือ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 แผนยุทธศาสตร์/กลไกและการมีส่วนร่วมการทำงานเชิงพื้นที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ประเด็นการพัฒนาจังหวัดเชียงราย/แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ประเด็น 1)การสร้างทางเลือกและโอกาส(Inform) 2)การรับฟังความคิดเห็น(Consult) 3)มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve) 4)การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ(Collaborate) และ 5)ให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower) และ ประเด็นการพัฒนาจังหวัดเชียงราย/แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
 - 2) ร่างแบบสอบถามเพื่อพิจารณาสภาพปัญหาของกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

3) นำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการประเมินค่าความสอดคล้องของแต่ละข้อมี 3 ระดับด้วยกัน (มนต์ชัย เทียนทอง: 2548: 118) คือ

+1 หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา
0 หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา
+1 หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ตรงตามเนื้อหาและนำคะแนนที่ได้มาแทนค่า $IOC = \Sigma R/N$
IOC =	ค่าความสอดคล้อง
ΣR =	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N =	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเกณฑ์การพิจารณาของข้อคำถามมีดังนี้

- ข้อคำถามที่มีค่า 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
- ข้อคำถามที่มีค่าต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาตัดทิ้ง

ค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.4-1.0 ซึ่งข้อตกลงเลือกข้อคำถามค่า IOC จะต้องมากกว่า 0.5 ดังนั้นจึงได้นำข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.4 มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการรับรองไปใช้

2. แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 4 กลุ่ม ดำเนินการสร้างดังนี้

1) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อพิจารณาสภาพปัญหาของกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามาสร้างเป็นข้อคำถามจากหลักการของ CATWOE ดังนี้

- Customers ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ระบบมีอยู่ หรือบุคคลที่รับสิ่งที่ระบบทำ ซึ่งได้รับประโยชน์หรือได้รับผลกระทบเมื่อระบบหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงไป ขั้นตอนแรกในการวิเคราะห์ CATWOE คือการระบุลูกค้าดังกล่าวและทำความเข้าใจว่ากระบวนการหรือระบบส่งผลต่อพวกเขาอย่างไร

- Actors หรือพนักงาน ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- Transformation คือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการทำงานขององค์กรให้ดีขึ้น
- Worldview เป็นเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือกฎเกณฑ์มาตรฐาน ความเป็นสากล เมื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จะเกี่ยวข้องกับ คณะแผน O-net คำแนะนำ Pisa เป็นต้น ขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาต่างในระดับสากลและของประเทศ

- Owner คือนโยบายและหรือผู้บริหาร อาจจะเกี่ยวข้องกับนักลงทุนในกรณีของหน่วยงานเอกชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศ

- Environment คือสภาพแวดล้อมขององค์กร เป็นการวิเคราะห์โดยการนำ SWOT ANALYSIS มาวิเคราะห์ทั้งนี้มีการใช้เครื่องมือ การจัดทำกลยุทธ์ของ ณรงค์วิทย์ แสันทอง(2547); Hitt et al (2007, 85-87); Hunter and Wheelen (2006, 111-114); Katsioloudes (2006, 109-189) จากประเด็นทั้งปัจจัยภายนอกและภายในดังนี้

- ปัจจัยภายนอกใช้ PESTEL Analysis ในประเด็น P : Political = ปัจจัยด้านการเมือง
E : Economic = ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ S : Social = ปัจจัยด้านสังคม T : Technological = ปัจจัยด้านเทคโนโลยี L : Legal = ปัจจัยด้านกฎหมาย E : Environmental = ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

- ปัจจัยภายในใช้ องค์ประกอบ 7s ได้แก่ S1= โครงสร้างองค์กร (Structure) S2 = กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) S3 = ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (Systems) S4 = ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (Style) S5 = บุคลากรในองค์กร (Staff) ประกอบด้วยบุคลากร/พนักงานทุกระดับภายในองค์กร รวมทั้งแบบแผน และพฤติกรรมต่างๆที่องค์กรแสดงและปฏิบัติต่อพนักงานภายในองค์กร S6 = ความรู้ความสามารถขององค์กร (Skills) สิ่งที่องค์กรสามารถทำได้ดีกว่าองค์กรอื่นถือว่าเป็นความรู้ความสามารถของพนักงาน S7= ค่านิยมรวมกัน (Shared Values) ได้แก่แนวคิดรวมกัน ค่านิยม ความคาดหวังขององค์กร

2) นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปใช้ในกิจกรรม Focus group

3. เครื่องมือในการจัดทำกลยุทธ์ ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำกลยุทธ์ของ ณรงค์วิทย์ แสันทอง (2547); Hitt et al (2007, 85-87); Hunter and Wheelen (2006, 111-114); Katsioloudes (2006, 109-189)

2) ร่างแบบฟอร์มการจัดทำกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร การกำหนดทางเลือกเชิงกลยุทธ์ การคัดเลือกกลยุทธ์หลักขององค์กร การจัดทำแผนที่กลยุทธ์

นำแบบฟอร์มการจัดทำกลยุทธ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการประเมินค่าความสอดคล้องของแต่ละข้อมี 3 ระดับด้วยกัน(มนต์ชัย เทียนทอง:2548:118)คือ

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา
- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ตรงตามเนื้อหา

และนำคะแนนที่ได้มาแทนค่า $IOC = \Sigma R/N$

IOC = ค่าความสอดคล้อง

ΣR = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเกณฑ์การพิจารณาของข้อคำถามมีดังนี้

- ข้อคำถามที่มีค่า 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
- ข้อคำถามที่มีค่าต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาตัดทิ้ง

ค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.4-1.0 ซึ่งข้อตกลงเลือกข้อคำถามค่า IOC จะต้องมากกว่า 0.5 ดังนั้นจึงได้นำข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.4 มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. คู่มือปฏิบัติงานกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา(แบบจำลองระบบกิจกรรม)

- 1) สร้างภาพจำลองระบบกิจกรรมทุกระบบกิจกรรมจาก ข้อมูลในข้อที่ 9.3.2
- 2) นำภาพจำลองระบบกิจกรรมทุกระบบกิจกรรมมาประกอบสร้างเป็นคู่มือปฏิบัติงานกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา(แบบจำลองระบบกิจกรรม)
- 3) นำคู่มือปฏิบัติงานกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (แบบจำลองระบบกิจกรรม) ไปตรวจสอบความเหมาะสมกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการนำคู่มือไปใช้และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยการตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(โดยการหาค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างภาพจำลองระบบกิจกรรมทุกระบบกิจกรรม(Index of Item Objective Conguence หรือ IOC)
- 4) ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขคู่มือปฏิบัติงานกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา(แบบจำลองระบบกิจกรรม) ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
- 5) นำคู่มือปฏิบัติงานกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (แบบจำลองระบบกิจกรรม) ไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งจากรายงานการวิจัย เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีเนื้อหาดังต่อไปนี้ คือ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เป้าหมายการ

พัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 แผนยุทธศาสตร์/กลไกและการมีส่วนร่วมการทำงานเชิงพื้นที่ของศึกษาธิการจังหวัด ประเด็นการพัฒนาจังหวัดเชียงราย/แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2) สัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจาก ประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 กลุ่ม โดยแบบสอบถามเพื่อพิจารณาสภาพปัญหาของกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

3) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรโดยวิธี Focus group

4) สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก ข้อที่ 1-3 มาจัดทำ ภาพจำลองระบบกิจกรรมทุกระบบกิจกรรม และจัดทำคู่มือกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

5) จัดทำกลยุทธ์โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการกับคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จาก ข้อที่ 1-3 มาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์/ พันธกิจ/ เป้าหมาย

5.2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และภายในขององค์กร(SWOT) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จาก ข้อที่ 1-3

5.3) กำหนดกลยุทธ์โดยใช้หลักการ Tow Matrix

5.4) จัดทำแผนที่กลยุทธ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1) การจัดหมวดหมู่ข้อมูลและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

2) ร้อยละ

3) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากประชากร (σ)

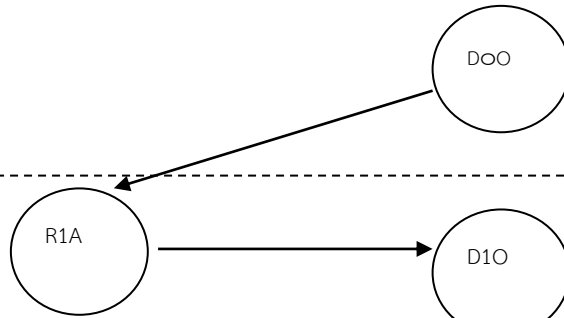
ระยะเวลา ปีงบประมาณ 2566

การวางแผนและดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังแผนภาพที่ 3

จัดทำกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนากลไก
ความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษา

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

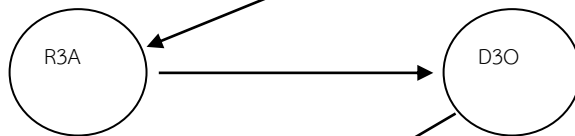
สร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน
และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
กลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความ
เหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ศึกษาสภาพปัจจุบันและความ
ต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไก
ความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความ
...

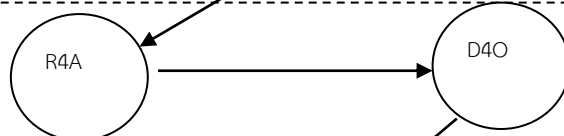
นำผลที่ได้จาก R2A มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่ง
โครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์ประชากร
กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 กลุ่ม

ศึกษาสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา
จากกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการ
ศึกษา โดยวิเคราะห์ประเด็นจาก
หลักการของ CATWOE

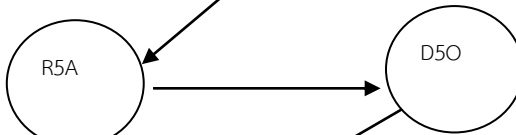
สร้างสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาจากกลไกความ
ร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษา โดยวิเคราะห์ประเด็นจาก
หลักการของ CATWOE

1. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยดำเนินการ
แบ่งเป็นหมวดหมู่และจัดทำเป็นแบบ
สัมภาษณ์เพื่อใช้ในกิจกรรมการระดมสมอง
2. จัดกิจกรรม Focus Group เพื่อจัดทำกลยุทธ์

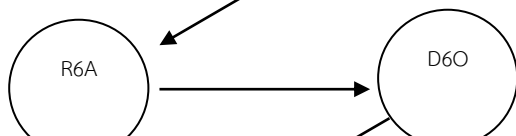
นำผลที่ได้จาก R4A มาจัดทำคู่มือกลไกความ
ร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการ
ศึกษา(แบบจำลองระบบกิจกรรม)

นำคู่มือกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อ
ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
(แบบจำลองระบบกิจกรรม)ไปใช้

ปรับปรุงคู่มือระบบและกลไก

นำระบบและกลไกไปใช้ซ้ำ

นำเสนอผลการวิจัยต่อสำนักงาน
จังหวัดเชียงราย และสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายเพื่อ
ขับเคลื่อนโครงการตาม
แผนพัฒนาการศึกษาต่อไป

ปรับปรุงคู่มือตลอดจน
แผนพัฒนาการศึกษาตาม
ข้อเสนอแนะของประชากร
กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย 2) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย และ 3) เพื่อจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 36 คน ซึ่งประกอบด้วย

1) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ประกอบไปด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย(โดยตำแหน่ง) รองปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 15 ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 16 นายสุรพล วงศ์หวั่น ผู้แทน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้แทน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นายสุรศักดิ์ อุทัง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นางสาวพรรณิ เวียงโสด ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผศ.ดร.ศรชัย มุ่งไธสง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม นายพัฒนา สิทธิสมบัติ ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน นายอาสา แม่นแย้ม ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ นายวิรัตน์ พานิช ผู้แทนองค์กรภาคประชาชน นายศุภกร วงศ์ปราชญ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายรัชกฤษ สิริวานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายพิรุณ บรรดิ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายวัลลภ ไม้จำปา ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นายอภิวัฒน์ กันศรีเวียง รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2) คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบไปด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา นายสุรพล วงศ์หวั่น ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นายวันสว่าง สิงห์ชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นายมงคล สุภามณี ข้าราชการบำนาญ(ผู้ทรงคุณวุฒิ) ผู้แทน ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ สำนักงาน

จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัย ในฐานะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย(ผู้ทรงคุณวุฒิ) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

3) คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา ประกอบไปด้วย นายกำพล ไชยนันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายอนรรตน์ อินทร ผู้ทรงคุณวุฒิ นายสำเนียง สิมมาวัน ผู้ทรงคุณวุฒิ นายอดุลย์ นันทปัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิ นายกริช มากบุญชูร ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย เจ้าพนักงานธุรการ ชำนาญงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

4) คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ นายมงคล สิทธิหล่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายธวัช ชุมชอบ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผศ.ดร. พูนชัย ยาวีราช อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย นางสาวจิตติพร ทรรศนียากร หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา นายอัครเดช ยมภักดี ผู้ทรงคุณวุฒิ แพทย์หญิงสุธานี บุรณเบญจเสถียร ผู้ทรงคุณวุฒิ นายสมพงษ์ สารทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายสมนึก ดาดี ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นายสะอาด คำตัน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นางสาวจุฑาธิบดิ์ กุลดี ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นายศิลปชัย ชันดาวงศ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นางนริทร ชมชื่น ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นายวีรัตน์ สานุมิตร ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นางดวงคิด จรเอ็กกา ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อมูล	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	29	80.60
	หญิง	7	19.40
	รวม	36	100.00
อายุ	36 - 45 ปี	12	33.30
	46 - 55 ปี	24	66.70
	รวม	36	100.00
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	6	16.70
	ปริญญาโท	21	58.30
	ปริญญาเอก	9	25.00
	รวม	36	100.00
สังกัด	คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด	6	16.70
	คณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์	15	41.70
	คณะกรรมการพัฒนาการศึกษา	6	16.70
	คณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์	9	25.00
	รวม	36	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 80.60 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 19.40 ในด้านช่วงอายุพบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.70 และ ช่วงอายุ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.30 กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 58.30 ปริญญาเอก ร้อยละ 25.00 และ ปริญญาตรี ร้อยละ 16.70

ในประเด็นสังกัดด้านยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของกลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดเรียงลำดับได้ดังนี้ สังกัดคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 41.70 สังกัดคณะทำงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ร้อยละ 25.00 สังกัดคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา และคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 16.70 และ 16.70

(ขั้นตอนที่ 1 ด้านพิจารณาสภาพปัญหา :The Problematical Situation)

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
การสร้างทางเลือกและโอกาส(Inform)		
1.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและ ไม่มี ค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573	3.08	1.130
2.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการ พัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษา ระดับประถมศึกษา	2.66	1.121
3.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูง ทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี 2573	2.91	.874
4.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพให้กับประชาชน	2.75	.840
5.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบ การศึกษาภาคบังคับ	3.33	1.195
6.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการเข้าถึง การศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ อย่างเท่าเทียม	2.58	.500

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การสร้างทางเลือกและโอกาส(Inform)		
7.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางการร่วมกันในการส่งเสริมระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning)	2.74	.731
8.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางการร่วมกันในการขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาและสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี 2573	2.67	.861
9.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางการร่วมกันในการมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วง การตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ	2.30	.956
10.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางการร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านต่างๆในสังคม	2.76	.731
การรับฟังความคิดเห็น(Consult)		
11.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางการร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงรายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา	2.67	1.041
12.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางการร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืนของจังหวัดเชียงราย	2.80	.910
13.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางการร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ	2.33	.755

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การรับฟังความคิดเห็น(Consult)		
14.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชนในจังหวัดเชียงราย	2.83	.696
15.ท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนานโยบายของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย	3.58	.967
16.ท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย	3.66	1.041
17.การได้รับฟังความคิดเห็นของท่านในด้านการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน	3.41	1.052
18.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการวางแผนงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย	2.91	1.053
มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve)		
19. หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต	2.75	.840
20.คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายที่ท่านสังกัดมีบทบาทและส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย	3.41	1.052
21.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต	2.66	.755

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve)		
22.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการมุ่งเน้นผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต	2.76	.603
23.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักในด้าน ภาษา ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ ด้านทักษะและมิติ ดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มี ความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน	2.50	.654
24.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้น การเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ	2.51	.655
25.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	2.83	.560
26.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ	2.58	.649
27.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจาย โอกาสด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพของคนในสังคม	3.08	.967
28.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบและการมีวิสัยทัศน์ร่วมของคณะทำงานการขับเคลื่อนด้านการศึกษา	2.56	.560

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve)		
29.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการจัดการข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้ความสะดวกปลอดภัย	3.07	.966
30.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยแสวงหาวิธีการทางด้านปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และปัจจัยภายนอก	2.58	.649
31.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน	2.80	1.082
32.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน	2.81	1.158
การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ(Collaborate)		
33.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนา ด้านการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	2.58	.967

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ(Collaborate)		
34.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ และพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษา	2.41	.769
35.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา	2.66	1.041
36.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ	2.51	.878
37.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่การส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	2.66	1.041
38.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่การส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการสร้างควมคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน	2.32	.861
39.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่แนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน	2.83	1.082
40.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่การส่งเสริมในการเพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการวิจัย พัฒนา และเสริมฐานองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม	2.67	.755
41.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่แนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น	2.41	.967

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ(Collaborate)		
42.มีแนวทางร่วมกันในการเสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	2.58	.874
การให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower)		
43.หน่วยงานของท่านมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมคิดร่วมทำเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน	2.75	.840
44.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวางนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย	3.00	1.014
45.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวิเคราะห์นโยบาย บริบท สภาพการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดเชียงราย	2.91	1.130
46.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย	2.66	.956
47.หน่วยงานของท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย	2.92	1.130
48.หน่วยงานของท่านได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย	2.67	.957
49.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการศึกษาและหรือทักษะอาชีพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย	2.83	1.081

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการพัฒนา กลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการสร้างทางเลือกและโอกาส (Inform) พบว่าประเด็นที่มีค่าความคิดเห็นระดับ ปาน กลาง ประกอบด้วยข้อความ ซึ่งเรียงลำดับได้ ดังนี้ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบ การศึกษาภาคบังคับ (ค่าเฉลี่ย = 3.33) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและ ไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มี ประสิทธิภาพภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 3.08) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูงทั้งชาย และหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 2.91) หน่วยงานของท่าน หรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและ ความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านต่างๆในสังคม (ค่าเฉลี่ย = 2.76) หน่วยงานของท่านหรือตัว ท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพให้กับประชาชน (ค่าเฉลี่ย = 2.75) หน่วยงาน ของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมระบบ สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning) (ค่าเฉลี่ย = 2.74) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาและสร้างหลักประกันว่า กลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่าง เท่าเทียม ภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 2.67) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 2.66) และ หน่วยงาน ของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาข้อมูลและ ทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการ เข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ อย่างเท่าเทียม (ค่าเฉลี่ย = 2.58)

ในประเด็นที่มีค่าความคิดเห็นในระดับ น้อย คือ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วง การตั้งครรภ์ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย = 2.30)

ด้านการรับฟังความคิดเห็น (Consult) พบว่าประเด็นที่มีค่าความคิดเห็นระดับ มาก ประกอบด้วย ท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 3.66) ท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนานโยบายของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 3.58)

ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง ประกอบด้วย การได้รับฟังความคิดเห็นของท่านในด้านการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 3.41) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการวางแผนงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.91) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชนในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.83) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืนของจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.80) และ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงรายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 2.67) ส่วนประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น น้อย คือ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ (ค่าเฉลี่ย = 2.33)

ด้านการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ (Involve) ประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง ประกอบด้วย คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายที่ท่านสังกัดมีบทบาทและส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 3.41) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพของคนในสังคม (ค่าเฉลี่ย = 3.08) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการจัดการข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีความสะอาด ปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 3.07) หน่วยงานของ

ท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย = 2.83) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 2.81) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 2.80) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการมุ่งเน้นผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 2.76) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 2.75) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 2.66) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยแสวงหาวิธีการทางด้านปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และปัจจัยภายนอก (ค่าเฉลี่ย = 2.58) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ (ค่าเฉลี่ย = 2.58) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบและการมีวิสัยทัศน์ร่วมของคณะกรรมการขับเคลื่อนด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 2.56) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้น การเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ (ค่าเฉลี่ย = 2.51)

ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น น้อย คือ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักในด้าน ภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านทักษะและมิติ ดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มี ความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน (ค่าเฉลี่ย = 2.50)

ด้านการส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณะชนในการจัดการ (Collaborate) ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “ปานกลาง” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 2.83) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมในการเพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการวิจัย พัฒนา และเสริมฐานองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม (ค่าเฉลี่ย = 2.67) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 2.66) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 2.66) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมสร้างเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาทางการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (ค่าเฉลี่ย = 2.58) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการเสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ค่าเฉลี่ย = 2.58) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 2.51)

ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “น้อย” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ และพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 2.41) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 2.41) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการสร้างคุณค่าของการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 2.32)

ด้านการให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower) ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “ปานกลาง” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกัน

วางนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 3.00) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.92) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวิเคราะห์นโยบาย บริบท สภาพการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.91) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการศึกษาและหรือทักษะอาชีพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.83) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมคิดร่วมทำเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 2.75) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.67) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 2.66)

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโลกความร่วมมือ
เชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
การสร้างทางเลือกและโอกาส(Inform)		
1.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมี แนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและ ไม่มี ค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573	4.75	.603
2.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมี แนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการ พัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษา ระดับประถมศึกษา	4.67	.478
3.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมี แนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูง ทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี 2573	4.66	.632
4.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมี แนวทางร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพให้กับประชาชน	4.58	.500
5.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมี แนวทางร่วมกันในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบ การศึกษาภาคบังคับ	4.50	.654
6.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมี แนวทางร่วมกันในการพัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการเข้าถึง การศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ อย่างเท่าเทียม	4.51	.774

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การสร้างทางเลือกและโอกาส(Inform)		
7.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning)	4.41	.649
8.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาและสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี 2573	4.25	.937
9.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ	4.26	.938
10.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านต่างๆในสังคม	4.08	1.052
การรับฟังความคิดเห็น(Consult)		
11.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงรายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา	4.33	.861
12.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืนของจังหวัดเชียงราย	4.41	.874
13.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ	4.32	.860

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
การรับฟังความคิดเห็น(Consult)		
13.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ	4.32	.860
14.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชนในจังหวัดเชียงราย	4.75	.439
15.ท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนานโยบายของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย	4.58	.501
16.ท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย	4.59	.502
17.การได้รับฟังความคิดเห็นของท่านในด้านการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน	4.66	.478
18.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการวางแผนงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย	4.83	.377
มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve)		
19. หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต	4.40	.649
20.คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายที่ท่านสังกัดมีบทบาทและส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย	4.83	.378

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve)		
21.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต	4.58	.500
22.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการมุ่งเน้นผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.25	.840
23.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักในด้าน ภาษา ธรรมะและคณิตศาสตร์ ด้านทักษะและมิติ ดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มี ความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน	4.42	.650
24.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้น การเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ	4.43	.648
25.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	4.75	.439
26.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ	4.40	.647

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve)		
27.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพของคนในสังคม	4.83	.378
28.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบและการมีวิสัยทัศน์ร่วมของคณะทำงานการขับเคลื่อนด้านการศึกษา	4.50	.653
29.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการจัดการข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีความสะอาดปลอดภัย	4.82	.366
30.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยแสวงหาวิธีการทางด้านปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และปัจจัยภายนอก	4.84	.649
31.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน	4.75	.439
32.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน	4.58	.648

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณะชนในการจัดการ(Collaborate)		
33.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนา ด้านการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	4.75	.604
34.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ และพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษา	4.50	.655
35.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา	4.68	.632
36.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ	4.42	.649
37.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	4.63	.632
38.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการสร้างความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน	4.74	.604
39.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน	4.67	.632
40.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมในการเพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการวิจัย พัฒนา และเสริมฐานองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม	4.78	.604

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณะชนในการจัดการ(Collaborate)		
40.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมในการเพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการวิจัย พัฒนา และเสริมฐานองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม	4.78	.604
41.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น	4.73	.604
42.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการเสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.42	.770
การให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower)		
43.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมคิดร่วมทำเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน	4.51	.654
44.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวางนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย	4.50	.655
45.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวิเคราะห์นโยบาย บริบท สภาพการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดเชียงราย	4.42	.649

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower)		
46.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย	4.67	.632
47.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย	4.67	.630
48.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย	4.50	.655
49.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการศึกษาและหรือทักษะอาชีพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย	4.83	.378

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโลกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการสร้างทางเลือกและโอกาส (Inform) พบว่าประเด็นที่มีค่าความคิดเห็นระดับ มากที่สุดเรียงลำดับข้อคำถามได้ดังนี้ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและ ไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 4.75) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.67) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูงทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 4.66) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพให้กับประชาชน (ค่าเฉลี่ย = 4.58) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ อย่างเท่าเทียม (ค่าเฉลี่ย = 4.51) และ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับ (ค่าเฉลี่ย = 4.50) ประเด็นที่มีค่าความคิดเห็นระดับ มาก ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning) (ค่าเฉลี่ย = 4.41) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วง การตั้งครรภ์ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย = 4.26) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาและสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 4.25) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรมด้วยการกระจายโอกาสด้านต่างๆในสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.08)

ด้านการรับฟังความคิดเห็น (Consult) พบว่าประเด็นที่มีค่าความคิดเห็นระดับ “มากที่สุด” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการวางแผนงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.83) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชนในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.75) การได้รับฟังความคิดเห็นของท่านในด้านการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย = 4.66) ท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

(ค่าเฉลี่ย = 4.59) และท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนา นโยบายของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.58)

ในประเด็นที่มีความคิดเห็นระดับ “มาก” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา อย่างยั่งยืนของจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.41) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาในพื้นที่ จังหวัดเชียงรายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.33) และหน่วยงานของท่านหรือ ตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการ เสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.32)

ด้านการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ (Involve) ประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นใน ระดับ “มากที่สุด” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย มีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดย แสวงหาวิธีการทางด้านปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และปัจจัยภายนอก (ค่าเฉลี่ย = 4.84) คณะกรรมการ/ คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายที่ท่านสังกัดมีบทบาทและส่งผล ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.83) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพของคนในสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.83) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุน การจัดการข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีความสะอาด ปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 4.82) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย = 4.75) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การ ปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.75) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการ สนับสนุนระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.58) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการ

ปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 4.58)

ในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับ “มาก” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบและการมีวิสัยทัศน์ร่วมของคณะกรรมการขับเคลื่อนด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.50) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดีครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้น การเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ (ค่าเฉลี่ย = 4.43) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักในด้าน ภาษา ธรรมชาติ และคณิตศาสตร์ ด้านทักษะและมิติ ดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มี ความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน (ค่าเฉลี่ย = 4.42) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 4.40) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.40) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการมุ่งเน้นผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 4.25)

ด้านการส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ (Collaborate) ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นระดับ “มากที่สุด” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีส่งเสริมในการเพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการวิจัย พัฒนา และเสริมฐานองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.78) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาด้านการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (ค่าเฉลี่ย = 4.75) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการสร้างความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.74) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมี

แนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 4.73) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.68) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.67) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.63)

ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “มาก” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ และพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.50) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 4.42) และ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการเสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ค่าเฉลี่ย = 4.42)

ด้านการให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower) ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “มากที่สุด” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการศึกษาและหรือทักษะอาชีพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.83) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.67) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.67) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมคิดร่วมทำเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.51)

ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “มาก” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวางนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.50) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.50) และหน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวิเคราะห์นโยบาย บริบท สภาพการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.42)

วัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

(ขั้นตอนที่ 2 แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา: The Problematical Situation: Unstructured) แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา: The Problematical Situation: Unstructured โดยวิเคราะห์ประเด็นจากการวิเคราะห์ CATWOE

(ขั้นตอนที่ 3 Root Definitions Of relevant System) : เขียนคำอธิบายของเป้าหมายระบบอย่างมีโครงสร้าง โดยการนำ CATWOE มาอธิบาย

ในการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus-Group) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจัดทำร่างยุทธศาสตร์ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน บริบทการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย การวิเคราะห์เพื่อหาตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (TOWS Matrix Analysis) และการวิเคราะห์ค่าคะแนนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำร่างยุทธศาสตร์จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยแยกการวิเคราะห์เป็นลักษณะของพื้นที่จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย รายละเอียดดังนี้

โดยจากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน(จุดแข็งค่าคะแนนเป็นบวก จุดอ่อนค่าคะแนนเป็นลบ)ของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน พบว่า

ในด้าน กลยุทธ์ขององค์กรหรือ Strategy หัวข้อ ภาศิเครือข่ายช่วยทำงานหลากหลายองค์กร มีจุดแข็งค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 คะแนน แต่ในด้านนโยบายทางการเงินในการจัดการศึกษาพื้นที่ชายแดน

ปรากฏว่าเป็นจุดอ่อน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 คะแนนเช่นเดียวกัน พร้อมทั้งยังพบอีกว่า กลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนยังไม่ถูกนำมาใช้ ประเด็นนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4 คะแนน

ถัดมาคือ โครงสร้างองค์กร หรือ Structure พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย เป็นโครงสร้างการทำงานแบบต่างคนต่างทำค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ -3 ตลอดจนยังไม่มีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจนซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ -5

ระบบการทำงานขององค์กร หรือ System พบว่า การทำงานยังขาดระบบเอื้อต่อการจัดการศึกษาพื้นที่ชายแดนคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ -4 และ ขาดกลไกในการคัดกรองในการเข้ามาเรียนของนักเรียนต่างชาติ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ -5

ในส่วนของบุคลากรในการทำงานหรือ Staff พบว่า พบว่า ขาดบุคลากรในการดูแลเฉพาะทาง ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ -5 รองลงมาคือ บุคลากรยังขาดการประสานงานที่ดี ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ -4 และจุดแข็งซึ่งมีค่าคะแนนน้อยคือ มีการจ้างงานคนในท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารเด็กเล็ก ค่าคะแนนอยู่ที่ 2.5

สำหรับรูปแบบการทำงานขององค์กรหรือ Skill พบว่า ขาดครูผู้สอนในภาษาต่างชาติ(ภาษาถิ่น) ชาติพันธุ์ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ -5

สำหรับ รูปแบบการทำงานหรือ Style ขององค์กร พบว่า ไม่มีรูปแบบในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนที่ชัดเจน และ ขาดระบบการจัดการสำรวจปัญหาหรือความต้องการในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน โดยทั้ง 2 ประเด็นค่าคะแนนอยู่ที่ -5

และในส่วนของ ค่านิยมร่วมในการทำงานขององค์กรหรือ Shared-value พบว่า ค่าคะแนนยังไม่สามารถระบุว่าเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน อันเนื่องจากมีค่าคะแนนน้อยเกินไป

จากตารางที่ 7 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน พบว่า

ในด้านนโยบายดูแลผู้เรียนต่างด้าวที่ครอบคลุมทุกมิติถือเป็นปัจจัยด้านโอกาสโดยค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 5 ขณะเดียวกัน ยังมีอุปสรรคในด้าน จังหวัดไม่มีนโยบายในการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนที่ชัดเจน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ด้าน เศรษฐกิจในพื้นที่ สังคม หรือ Economy พบว่า จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้มีงบประมาณสนับสนุนเข้ามาจำนวนมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4

ในส่วนของ ปัจจัยด้านสังคม หรือ Social ไม่มีประเด็นใดที่สื่อให้เห็นถึงโอกาสและอุปสรรคอันเนื่องจากค่าเฉลี่ยน้อย

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีหรือ Technology พบว่า หน่วยงานมี มี Platform ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 คะแนน ตลอดจน มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 คะแนน

ในส่วนของปัจจัยทางด้าน สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม ไม่มีประเด็นใดที่สื่อให้เห็นถึงโอกาสและอุปสรรคอันเนื่องมาจากค่าเฉลี่ยน้อย

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

7s	รายละเอียด	จุดแข็ง	จุดอ่อน
Strategy	มีภาคีเครือข่ายช่วยทำงานหลากหลายองค์กร	5	
	มีกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน	2	
	ขาดนโยบายทางการเงินในการจัดการศึกษาพื้นที่ชายแดน		-5
	กลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนยังไม่ถูกนำมาใช้		-4
Structure	เป็นโครงสร้างการทำงานแบบต่างคนต่างทำ		-3
	ยังไม่มีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน มีสายการบริหารที่หลากหลาย		-5
System	มีเครือข่ายการทำงานที่เป็นระบบ	2	
	ขาดระบบที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาพื้นที่ชายแดน		-4
	ขาดกลไกในการคัดกรองในการเข้ามาเรียนของนักเรียนต่างชาติ		-5
Staff	บุคลากรยังขาดการประสานงานที่ดี		-4
	ขาดบุคลากรในการดูแลเฉพาะทาง		-5
	มีการจ้างงานคนในท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารในเด็กเล็ก	2.5	
Skill	มีครูสอนเฉพาะในแต่ละทักษะอาชีพ	1	
	ขาดครูผู้สอนในภาษาต่างชาติ (ภาษาถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์)		-5
Style	ไม่มีรูปแบบในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนที่ชัดเจน		-5
	รูปแบบการจัดการด้านการเงินเพื่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนยังไม่มีนำไปปฏิบัติ		-3
	รูปแบบในการคัดกรองการข้ามแดนเข้ามาศึกษาโดยมหาดไทยยังไม่มีดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม		-3
	ขาดระบบการจัดการสำรวจปัญหาหรือความต้องการในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน		-5
Shared-value	ไม่มีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนหรือ		-3
	ผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนนิยมเรียนสถานศึกษาเอกชนที่สามารถเดินทางไป-กลับได้	1.5	

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

PESTEL	รายละเอียด	โอกาส	อุปสรรค
Policy	ขาดการบูรณาการด้านงบประมาณ		-2.5
	มีนโยบายดูแลผู้เรียนต่างด้าวที่ครอบคลุมทุกมิติ	5	
	มีนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาชายแดน		-3
	แต่ยังไม่ถูกนำไปบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม		
	นโยบายไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน		-2
	นโยบายส่วนกลางไม่มีความเฉพาะเจาะจงในการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน		-2
	จังหวัดไม่มีนโยบายในการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนที่ชัดเจน		-4
Economy	จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้มีงบประมาณสนับสนุนเข้ามาจำนวนมาก	4	
	ผู้ประกอบการฐานะยากจนและบางส่วนไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดา-มารดา		-3
	เศรษฐกิจในประเทศมีความผันผวนทำให้มีการเคลื่อนย้ายไปทำงานในต่างประเทศ		-1
Social	ความหลากหลายทางชาติพันธุ์มีผลต่อการจัดการศึกษา		-2
Technology	มี Platform ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	5	
	มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน	4	
	การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ยังไม่มีความเสถียร		-2
	มีข้อจำกัดในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์ ไอที		-3
Environment	ผู้เรียนอาศัยช่องทางธรรมชาติในการข้ามแดนมาเรียน		-3
	ปัญหาไฟป่าและหมอกควันส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน		-3
Legal	มติ ครม. ปี 48 เรื่องการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติยังไม่ถูกนำมาปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม		-2

ตารางที่ 8 ตารางการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

สภาพแวดล้อมภายใน	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	จุด แข็ง	จุดอ่อน	จุด แข็ง	จุดอ่อน	
Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์)	0.20	3.5	4.5	0.7	0.9	-0.20
Structure (โครงสร้าง)	0.05	0	4	0	0.2	-0.20
System (ระบบ)	0.20	2	4.5	0.4	0.9	-0.50
Staff (บุคลากร)	0.15	2.5	4.5	0.38	0.7	-0.30
Skills (ทักษะ)	0.30	1	5	0.3	1.5	-1.20
Style (รูปแบบ)	0.05	0	4	0	0.2	-0.20
Shared-value (ค่านิยมร่วม)	0.05	1.5	3	0.08	0.2	-0.08
สรุปสภาพแวดล้อม				1.85	-4.53	
						-2.68

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 8 พบว่า ในส่วนของ การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน เมื่อมีการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ภายในจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ทำให้พบว่า ทุกประเด็น ผลการวิเคราะห์อยู่ที่จุดอ่อนทั้งหมด กล่าวคือ Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.20 Structure (โครงสร้าง) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.20 System (ระบบ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.30 Skills (ทักษะ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -1.20 Style (รูปแบบ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.20 และ Shared-value (ค่านิยมร่วม) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.08 รวมค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ -2.68 ในส่วนของค่าคะแนนเฉลี่ยของค่าคะแนนจริงด้านจุดแข็ง อยู่ที่ 1.85 และจุดอ่อนอยู่ที่ -4.53

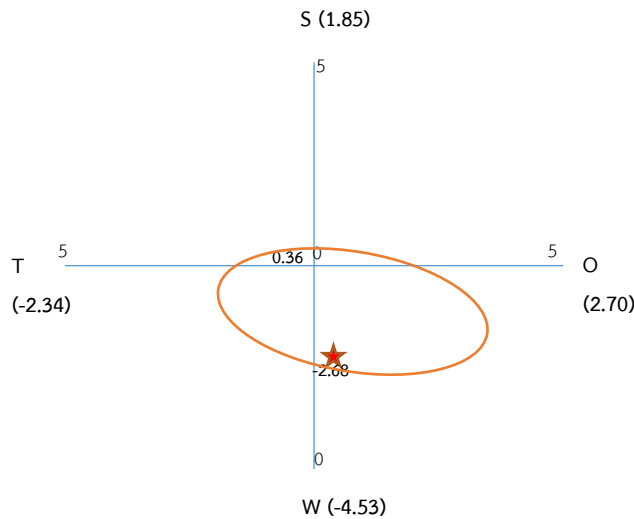
สามารถแสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ค่าคะแนนในชุดของสภาพแวดล้อมภายใน คือ หน่วยงานตลอดจนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย หากจะมีการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอยู่ที่ จุดอ่อน

ตารางที่ 9 ตารางการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่
ชายแดน

สภาพแวดล้อมภายนอก	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	โอกาส	ภาวะ คุกคาม	โอกาส	ภาวะ คุกคาม	
Policy (นโยบาย)	0.20	5	2.7	1.00	0.54	0.46
Economy (เศรษฐกิจ)	0.20	4	2	0.80	0.40	0.40
Social (สังคม/วัฒนธรรม)	0.20	0	2	0.00	0.40	-0.40
Technology (เทคโนโลยี)	0.20	4.5	2.5	0.90	0.50	0.40
Environment (สิ่งแวดล้อม)	0.10	0	3	0.00	0.30	-0.30
Legal (กฎหมาย/ระเบียบ)	0.10	0	2	0.00	0.20	-0.20
สรุปสภาพแวดล้อม				2.70	-2.34	
						0.36

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 9 พบว่า เมื่อมีการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ภายนอกจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ทำให้พบว่า Policy (นโยบาย) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ 0.46 Economy (เศรษฐกิจ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ 0.40 Social (สังคม/วัฒนธรรม) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.40 Technology (เทคโนโลยี) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ 0.40 Environment (สิ่งแวดล้อม) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.30 และ Legal (กฎหมาย/ระเบียบ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.20 และพบว่า ในส่วนของค่าคะแนนเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านโอกาสอยู่ที่ 2.70 ปัจจัยด้านอุปสรรคอยู่ที่ -2.34 ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.36 ซึ่งหมายความว่า อยู่ในปัจจัยด้านโอกาส

สามารถแสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ค่าคะแนนในชุดของสภาพแวดล้อมภายนอกคือ หน่วยงาน ตลอดจนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย หากจะมีการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอยู่ที่ โอกาส

ภาพที่ 8 ตำแหน่งปัจจุบันของการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

จากผลการวิเคราะห์ทั้งในตารางที่ 8 และ 9 นำไปสู่การพรอตกราฟเพื่อหาตำแหน่ง(Position) ของหน่วยงานและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ในกรณีของความต้องการในการพัฒนาการศึกษา ในพื้นที่ชายแดน โดยพบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณแกน W หรือ Weakness ค่าคะแนนอยู่ที่ - 4.53 และ O หรือ Opportunities ค่าคะแนนอยู่ที่ 2.70 ส่วนค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 2.68 ทำให้ค่าคะแนน ส่วนใหญ่ตกลงไปในพื้นที่ ระหว่างแกน W และ O จากผลการพรอตกราฟทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ใน ระดับหนึ่งว่า หน่วยงานและสำนักงานศึกษายังอยู่ในสภาวะจุดอ่อน แต่ยังมีปัจจัยด้านโอกาสหลายอย่างที่ ส่งผลต่อการพัฒนาในพื้นที่ชายแดนต่อไป

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

จังหวัดเชียงรายได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาชายแดนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำแต่ยังขาด ศักยภาพในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะจุดอ่อนด้านนโยบายการเงินและไม่มีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน อีกทั้งมีสายการบริหารงานที่ซับซ้อน และขาดกลไกในการคัดกรองเด็กต่างชาติ ตลอดจนบุคลากรเฉพาะ ทาง ไม่มีรูปแบบการพัฒนาในพื้นที่ชายแดนที่ชัดเจน ขาดการสำรวจความต้องการและปัญหาของการจัด การศึกษาชายแดน เพราะฉะนั้น จะต้องมีการบูรณาการเพื่อผลักดันให้เกิดการดูแลผู้เรียนต่างด้าวให้ ครอบคลุมทุกมิติ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา platform เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ในลำดับ

ต่อไปคือการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อการจัดทำประเด็นการพัฒนาในการแก้ไขปัญหาตามผลวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ต่อไป โดยในการนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำประเด็นการพัฒนาภายใต้พื้นที่ในการแก้ไข จุดอ่อน เป็นลำดับแรก ภายใต้หลักการ WO เพื่อให้เป็นทิศทางที่สำนักงานศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการก่อนเป็นลำดับแรกและมีให้สิ่งเปลี่ยนแปลงงบประมาณในการจัดทำประเด็นการพัฒนาอื่นใดที่ขาดการสนับสนุนต่อยังด้านจุดแข็ง ดังนั้น ในปีแรกของการจัดทำประเด็นการพัฒนาจะไม่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ หลักการ ST และ SO และ WT

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

จุดแข็ง (S: Strengths)		จุดอ่อน (W: Weaknesses)
		W1: ขาดนโยบายทางด้านการเงินในการจัดการศึกษาพื้นที่ชายแดน
		W2: ยังไม่มีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน มีสายการบริหารที่หลากหลาย
		W3: ขาดกลไกในการคัดกรองในการเข้ามาเรียนของนักเรียนต่างชาติ
		W4: ขาดบุคลากรในการดูแลเฉพาะทาง
		W5: ขาดครูผู้สอนในภาษาต่างชาติ (ภาษาถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์)
		W6: ไม่มีรูปแบบในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนที่ชัดเจน
		W7: ขาดระบบการจัดการสำรวจปัญหาหรือความต้องการในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน
โอกาส (O: Opportunities)	SO1:	OW1: ปฏิรูประบบการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนโดยการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
O1: มีนโยบายดูแลผู้เรียนต่างด้าวที่ครอบคลุมทุกมิติ		OW2: ยกย่องศักยภาพบุคลากรให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้ Platform การจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียม
O2: มี Platform ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย		
ภาวะคุกคาม (T: Threats)	ST1:	WT1:

จากตารางที่ 10 พบว่า มีประเด็นการพัฒนาดังนี้ 1. OW1: ปฏิรูประบบการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนโดยการบูรณาการ การทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 2 OW2: ยกระดับศักยภาพบุคลากรให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้ Platform การจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)

7s	รายละเอียด	จุดแข็ง	จุดอ่อน
Strategy	มีแผนการพัฒนาทักษะอาชีพในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับเด็กไทยและเด็กต่างชาติ	5	
	มีกระบวนการในการรองรับกลุ่มผู้เรียนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน (บุตรหลานแรงงาน)	4	
	มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	3.5	
	มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรแบบทวิภาคีหรือหลักสูตรที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับพื้นที่ SEZ	3	
	การรับรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ขององค์กรไม่ครอบคลุม		-4
	แนวทางการดำเนินการตามกลยุทธ์ยังไม่ชัดเจน		-5
	ยุทธศาสตร์ที่รองรับคนต่างด้าวที่เข้ามาในพื้นที่ SEZ ยังไม่ครอบคลุมแรงงานเพื่อนบ้าน		-4
	ไม่มีหลักสูตรที่ตอบโจทย์หรือรองรับความต้องการเฉพาะในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ		-5
	มีเฉพาะบางสถานศึกษาที่มีการจัดการหลักสูตรที่รองรับการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ		-5
Structure	พื้นที่ 3 อำเภอในเขตเศรษฐกิจพิเศษเอื้อต่อการพัฒนา	5	
	มีหน่วยงานที่รองรับการพัฒนาแรงงานทั้งในและนอกพื้นที่ SEZ	4	
	มีแหล่งท่องเที่ยวที่รองรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและมีจุดขายทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย	4	
	ความไม่เชื่อมโยงหรือขาดการบูรณาการของแผนระหว่างองค์กร		-5
	ขาดผู้ประกอบการและการลงทุนในพื้นที่ ที่เอื้อต่อการพัฒนาแรงงานหรือการสร้างงานในพื้นที่ SEZ		-4

ตารางที่ 11 (ต่อ)

7s	รายละเอียด	จุดแข็ง	จุดอ่อน
Structure	ขาดสวัสดิการที่จูงใจให้แรงงานและครอบครัวอยู่ในพื้นที่ SEZ		-4
	ขาดการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้ครอบครัวของผู้เรียนในพื้นที่ SEZ		-5
System	พื้นที่ SEZ มีการเปิดโครงการสนับสนุนให้เกิดการศึกษาไร้พรมแดน	5	
	มีสถาบันการศึกษาที่รองรับการพัฒนาการศึกษาเฉพาะด้านในพื้นที่ SEZ	4	
	ขาดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนกลยุทธ์		-5
	ขาดระบบการรายงานผลการขับเคลื่อนกลยุทธ์		-4
	ขาดการร่วมมือทั้งภายในและระหว่างองค์กรในพื้นที่ SEZ ในการขับเคลื่อนการศึกษา		-4
	ขาดการเชื่อมโยงฐานข้อมูล DATA ในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ		-5
	มีบุคลากรที่พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ตอบโจทย์การพัฒนาในพื้นที่ SEZ	5	
Staff	มีแรงงานที่มีฝีมือที่รองรับการยกระดับการพัฒนาพื้นที่ SEZ	4	
	บุคลากรขาดองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนการศึกษาให้ตอบโจทย์การพัฒนาในพื้นที่ SEZ		-5
	แรงงานที่มีทักษะพร้อมครอบครัวเคลื่อนย้ายออกไปทำงานยังพื้นที่ ที่มีโอกาสและผลตอบแทนที่สูงกว่า		-4

ตารางที่ 11 (ต่อ)

7s	รายละเอียด	จุดแข็ง	จุดอ่อน
Skill	มีกระบวนการพัฒนาทักษะที่ครอบคลุมตลาดแรงงาน	5	
	มีการเสริมทักษะการสื่อสารภาษาที่ 3 ของสถานศึกษาในพื้นที่ SEZ	4	
	มีศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน/ของฝาก/ของที่ระลึกในพื้นที่	4	
	ขาดทักษะการบริหารจัดการกิจกรรมตามแผนที่วางไว้		-4
	ขาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ SEZ		-5
Style	มีความยืดหยุ่นภายในองค์กรในการรับและประยุกต์นโยบายในทางปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ	4	
	ยังคงเป็นการดำเนินการตามนโยบายที่ได้รับมาจากส่วนกลางที่อยู่ในข้อจำกัดและไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ SEZ		-5
	ขาดแนวทางการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนา		-4
Shared-value	มีความเข้าใจในการดำเนินการศึกษาในพื้นที่ SEZ ว่ามีการมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาในวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน	4	
	ยังมีค่านิยมในการทำงานแบบตัวใครตัวมัน (ไม่มีการบูรณาการข้ามองค์กร)		-5
	ขาดการสร้างค่านิยมในการทำงานร่วมกัน หรือการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กร		-4

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ประเด็นด้าน Strategy หรือ กลยุทธ์องค์กร หัวข้อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตลอดจนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีแผนการพัฒนาทักษะอาชีพในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับเด็กไทย และเด็กต่างชาติ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 คะแนน รองลงมาคือ มีกระบวนการในการรองรับกลุ่มผู้เรียนที่มาจาก ประเทศเพื่อนบ้าน (บุตรหลานแรงงาน) ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 และยังมีจุดอ่อนคือ แนวทางการดำเนินการตาม กลยุทธ์ยังไม่ชัดเจน ค่าคะแนนอยู่ที่ -5 ไม่มีหลักสูตรที่ตอบโจทย์หรือรองรับความต้องการเฉพาะในพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ค่าคะแนนอยู่ที่ -5 มีเฉพาะบางสถานศึกษาที่มีการจัดการหลักสูตรที่รองรับการ พัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ค่าคะแนนอยู่ที่ -5 รองลงมาคือ การรับรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ขององค์กรไม่ ครอบคลุม ค่าคะแนนอยู่ที่ -4 ยุทธศาสตร์ที่รองรับคนต่างด้าวที่เข้ามาในพื้นที่ SEZ ยังไม่ครอบคลุม แรงงานเพื่อนบ้าน ค่าคะแนน อยู่ที่ -4

ปัจจัยทางด้าน Structure หรือโครงสร้างองค์กร พบว่า พื้นที่ 3 อำเภอในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง ในส่วนของอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ เอื้อต่อการพัฒนา ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ มีหน่วยงานที่รองรับการพัฒนาแรงงานทั้งในและนอกพื้นที่ SEZ และ มีแหล่งท่องเที่ยวที่ รองรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและมีจุดขายทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งสอง ประเด็นอยู่ที่ 4 คะแนนเช่นเดียวกัน ในส่วนของจุดอ่อน พบว่า หน่วยงานและสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดมีความไม่เชื่อมโยงหรือขาดการบูรณาการของแผนระหว่างองค์กร และ ขาดการสร้างแรงจูงใจให้ ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้ครอบครัวของผู้เรียนในพื้นที่ SEZ คะแนนเฉลี่ยอยู่ ที่ -5 รองลงมาคือ ขาดผู้ประกอบการและการลงทุนในพื้นที่ ที่เอื้อต่อการพัฒนาแรงงานหรือการสร้างงาน ในพื้นที่ SEZ และ ขาดสวัสดิการที่จูงใจให้แรงงานและครอบครัวอยู่ในพื้นที่ SEZ ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยทางด้าน System หรือระบบการทำงานในองค์กร พบว่า พื้นที่ SEZ มีการเปิดโครงการ สนับสนุนให้เกิดการศึกษาไร้พรมแดน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ มีสถาบันการศึกษาที่รองรับการ พัฒนาการศึกษาด้านในในพื้นที่ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 แต่ยังมีจุดอ่อนในด้าน ขาดความต่อเนื่องในการ ขับเคลื่อนกลยุทธ์ และขาดการเชื่อมโยงฐานข้อมูล DATA ในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 รองลงมาคือ ขาดระบบการรายงานผลการขับเคลื่อนกลยุทธ์ และ ขาดการร่วมมือทั้ง ภายในและระหว่างองค์กรในพื้นที่ SEZ ในการขับเคลื่อนการศึกษาค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยด้าน Staff หรือบุคลากรในการทำงาน พบว่า มีบุคลากรที่พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ตอบ โจทย์การพัฒนาในพื้นที่ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ มีแรงงานที่มีฝีมือที่รองรับการยกระดับการ พัฒนาพื้นที่ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 แต่ยังมีจุดอ่อนในด้าน บุคลากรขาดองค์ความรู้ในการขับเคลื่อน การศึกษาให้ตอบโจทย์การพัฒนาในพื้นที่ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 และรองลงมาคือ แรงงานที่มีทักษะพร้อม ครอบครัวเคลื่อนย้ายออกไปทำงานยังพื้นที่ ที่มีโอกาสและผลตอบแทนที่สูงกว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยทางด้าน Skill หรือทักษะของบุคลากรในองค์กร พบว่า มีกระบวนการพัฒนาทักษะที่ครอบคลุมตลาดแรงงาน ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ มีการเสริมทักษะการสื่อสารภาษาที่ 3 ของสถานศึกษาในพื้นที่ SEZ และมีศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน/ของฝาก/ของที่ระลึกในพื้นที่ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 อีกทั้งยังพบว่า ยังมีจุดอ่อนในประเด็นทางด้าน การขาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 และรองลงมาคือ ขาดทักษะการบริหารจัดการกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยทางด้าน Style หรือรูปแบบการทำงานในองค์กร พบว่า มีความยืดหยุ่นภายในองค์กรในการรับและประยุกต์นโยบายในทางปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 และยังพบ จุดอ่อนในองค์กรคือ ยังคงเป็นการดำเนินการตามนโยบายที่ได้รับมาจากส่วนกลางที่อยู่ในข้อจำกัดและไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ SEZ ค่าเฉลี่ย -5 และรองลงมาคือ ขาดแนวทางการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนา ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยทางด้าน Shared-value หรือค่านิยมร่วมในองค์กร พบว่า จุดแข็งคือ มีความเข้าใจในการดำเนินการศึกษาในพื้นที่ SEZ ว่ามุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาในวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 และจุดอ่อนที่พบ คือ ยังมีค่านิยมในการทำงานแบบตัวใครตัวมัน (ไม่มีการบูรณาการข้ามองค์กร) ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 และรองลงมาคือ ขาดการสร้างค่านิยมในการทำงานร่วมกัน หรือการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กร ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ในตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) พบว่า

ปัจจัยทางด้าน Policy หรือนโยบายที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีปัจจัยด้านโอกาสในเรื่อง นโยบายเอื้อต่อการค้า การลงทุน การคมนาคม การศึกษา วัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ มีการสร้างความร่วมมือ MOU ในการพัฒนาด้านต่างๆ ในพื้นที่ SEZ เช่น ด้านการพัฒนาพื้นที่ การส่งเสริมด้านแรงงาน และ มีการเอื้อประโยชน์ความร่วมมือในการลงทุนของต่างประเทศ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 และยังพบปัจจัยด้านอุปสรรค ในเรื่อง การไม่มีเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 รองลงมาคือ สิทธิประโยชน์ในการค้าการลงทุนในพื้นที่ยังมีข้อจำกัด ซึ่งไม่จูงใจให้เกิดการลงทุนในทางปฏิบัติ และ ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยด้าน Economy หรือ เศรษฐกิจ พบว่า ในด้านโอกาส มีการขยายตัวด้านการค้าการลงทุนในพื้นที่ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ ต้นทุนในการลงทุนในพื้นที่ที่มีความสนใจต่อการค้าการลงทุน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 และยังพบด้านอุปสรรค คือ ความผันผวนของเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งระดับจุลภาคและมหภาค ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 รองลงมาคือ เกิดการไหลของแรงงานงานมีทักษะไปยังพื้นที่อื่นที่เศรษฐกิจดีกว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยด้าน Social หรือสังคม พบว่า ในด้านโอกาส พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ มีความหลากหลายและมีการเชื่อมสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ สังคมเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะด้านอาชีพ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 แต่ก็ยังพบปัจจัยด้านอุปสรรค คือ ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ที่ควบคุมได้ยาก มีการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติ และ ปัญหาอาชญากรรมโดยเฉพาะด้านไซเบอร์ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 รองลงมาคือ ปัญหาด้านการค้ามนุษย์ในพื้นที่ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยด้าน Technology หรือ เทคโนโลยี พบว่า ในด้านโอกาส มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีโลจิสติกส์ที่อำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อประโยชน์ในการดำรงชีวิต ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 และยังพบปัจจัยด้านอุปสรรคคือ ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่เสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5

ปัจจัยด้าน Environment หรือสิ่งแวดล้อม พบว่า ในด้านโอกาส มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา SEZ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 รองลงมาคือ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 และยังพบปัจจัยด้านอุปสรรคคือ ปัญหาเรื่องรังของไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่น PM2.5 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 รองลงมาคือ พื้นที่ยังประสบภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม ดินสไลด์ แผ่นดินไหว ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ปัจจัยด้าน Legal หรือ ระเบียบ กฎหมาย พบว่า ในด้านโอกาส มีการออกกฎหมายและระเบียบเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และมีระเบียบที่เอื้อต่อสถานศึกษาในพื้นที่ ที่สามารถจัดการศึกษาที่รองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5 และยังพบปัจจัยด้านอุปสรรค คือ กฎหมายท้องถิ่นยังมีประเด็นที่ขัดต่อการพัฒนา เช่น กฎหมายผังเมือง ที่ดินทำกิน หรือ แรงงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5 รองลงมาคือ การเข้าถึงสิทธิประโยชน์และสิทธิพื้นฐานของแรงงานข้ามชาติ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -4

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)

PESTEL	รายละเอียด	โอกาส	อุปสรรค
	นโยบายเอื้อต่อการค้า การลงทุน การคมนาคม การศึกษา วัฒนธรรม	5	
	มีการสร้างความร่วมมือ MOU ในการพัฒนาด้านต่างๆ ในพื้นที่ SEZ เช่นด้านการพัฒนาพื้นที่ การส่งเสริมด้าน แรงงาน	4	
	มีการเอื้อประโยชน์ความร่วมมือในการลงทุนของ ต่างประเทศ	4	
	สิทธิประโยชน์ในการค้าการลงทุนในพื้นที่ยังมีข้อจำกัด ซึ่งไม่จูงใจให้เกิดการลงทุนในทางปฏิบัติ		-4
	ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการศึกษาใน พื้นที่ SEZ		-4
	ไม่มีเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ SEZ		-5
Economy	มีการขยายตัวด้านการค้าการลงทุนในพื้นที่ SEZ	5	
	ต้นทุนในการลงทุนในพื้นที่ที่มีความจูงใจต่อการค้าการ ลงทุน	4	
	ราคาที่ดินสูงทำให้เกิดอุปสรรคต่อการลงทุนจาก ภายนอก		-2
	ความผันผวนของเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจทั้งระดับจุลภาคและมหภาค		-5
	เกิดการไหลของแรงงานงานมีทักษะไปยังพื้นที่อื่นที่ เศรษฐกิจดีกว่า		-4
	เกิดการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นลักษณะ คู่แข่ง		-3

ตารางที่ 12 (ต่อ)

PESTEL	รายละเอียด	โอกาส	อุปสรรค
Social	มีความหลากหลายและมีการเชื่อมสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม	5	
	สังคมเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้นโดยเฉพาะด้านอาชีพ	4	
	ปัญหาเสพติดในพื้นที่ที่ควบคุมได้ยาก		-5
	มีการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติ		-5
	ปัญหาอาชญากรรมโดยเฉพาะด้านไซเบอร์		-5
	ปัญหาด้านการค้ำมนุษย์ในพื้นที่		-4
Technology	มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีโลจิสติกส์ที่อำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน	5	
	การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อประโยชน์ในการดำรงชีวิต	4	
	ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่เสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ SEZ		-5
Environment	มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สมบูรณ์	4	
	มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา SEZ	5	
	ปัญหาเรื้อรังของไฟป่า หมอกควัน และฝุ่น PM2.5		-5
	พื้นที่ยังประสบภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม ดินสไลด์ แผ่นดินไหว		-4
Legal	มีการออกกฎหมายและระเบียบเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ	5	
	มีระเบียบที่เอื้อต่อสถานศึกษาในพื้นที่ที่สามารถจัดการศึกษาที่รองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ	5	
	กฎหมายท้องถิ่นยังมีประเด็นที่ขัดต่อการพัฒนา เช่น		
	กฎหมายผังเมือง ที่ดินทำกิน หรือ แรงงาน		-5
	การเข้าถึงสิทธิประโยชน์และสิทธิพื้นฐานของแรงงานข้ามชาติ		-4

ตารางที่ 13 การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายในของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)

สภาพแวดล้อมภายใน	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	จุดแข็ง	จุดอ่อน	จุดแข็ง	จุดอ่อน	
Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์)	0.20	4.5	4.6	0.90	-0.92	-0.02
Structure (โครงสร้าง)	0.10	4.33	4.5	0.43	-0.45	-0.02
System (ระบบ)	0.20	4.5	4.5	0.90	-0.90	0.00
Staff (บุคลากร)	0.20	4.5	4.5	0.90	-0.90	0.00
Skills (ทักษะ)	0.20	4.33	4.5	0.87	-0.90	-0.03
Style (รูปแบบ)	0.05	4	4.5	0.20	-0.23	-0.03
Shared-value (ค่านิยมร่วม)	0.05	4	4.5	0.20	-0.23	-0.03
สรุปสภาพแวดล้อม				4.40	-4.52	
						-0.12

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 13 การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายในของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) พบว่า ค่าคะแนนจริง Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์) อยู่ที่ -0.02 Structure (โครงสร้าง) อยู่ที่ -0.02 System (ระบบ) ค่าคะแนนอยู่ที่ 0.00 Staff (บุคลากร) ค่าคะแนนอยู่ที่ 0.00 Skills (ทักษะ) ค่าคะแนนอยู่ที่ -0.03 Style (รูปแบบ) ค่าคะแนนอยู่ที่ 0.03 และ Shared-value (ค่านิยมร่วม) ค่าคะแนนอยู่ที่ -0.03 เช่นเดียวกัน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ -0.12 ในส่วนของ ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงของจุดแข็ง คือ 4.40 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงของจุดอ่อนคือ -4.52

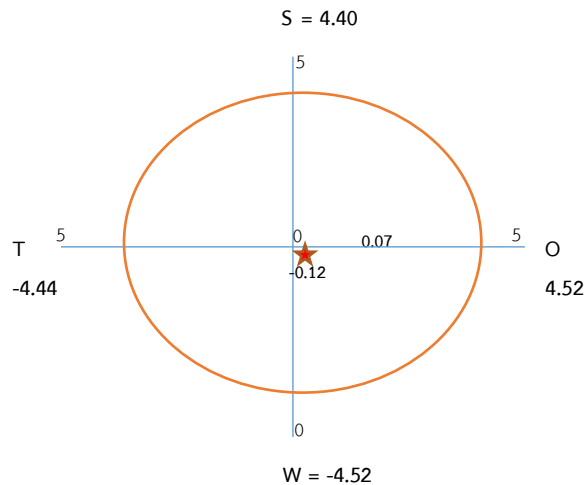
ดังนั้น ในส่วนของปัจจัยภายในของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ที่ จุดอ่อน

ตารางที่ 14 ตารางการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)

สภาพแวดล้อมภายนอก	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	โอกาส	ภาวะ คุกคาม	โอกาส	ภาวะ คุกคาม	
Policy (นโยบาย)	0.20	4.33	4.33	0.87	0.87	0.00
Economy (เศรษฐกิจ)	0.20	4.5	3.5	0.90	0.70	0.20
Social (สังคม/วัฒนธรรม)	0.10	4.5	4.75	0.45	0.48	-0.03
Technology (เทคโนโลยี)	0.30	4.5	5	1.35	1.50	-0.15
Environment (สิ่งแวดล้อม)	0.10	4.5	4.5	0.45	0.45	0.00
Legal (กฎหมาย/ระเบียบ)	0.10	5	4.5	0.50	0.45	0.05
สรุปสภาพแวดล้อม				4.52	-4.44	0.07

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 14 การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) พบว่า ค่าคะแนนจริงของ Policy (นโยบาย) คือ 0.00 Economy (เศรษฐกิจ) ค่าคะแนนจริงคือ 0.20 Social (สังคม/วัฒนธรรม) ค่าคะแนนจริงคือ -0.03 Technology (เทคโนโลยี) ค่าคะแนนจริงคือ -0.15 Environment (สิ่งแวดล้อม) ค่าคะแนนจริงคือ 0.00 และ Legal (กฎหมาย/ระเบียบ) ค่าคะแนนจริงคือ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.07 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงของปัจจัยด้านโอกาสคือ 4.52 และ ปัจจัยด้านอุปสรรค เท่ากับ -4.44

ดังนั้น ในส่วนของปัจจัยภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ที่ โอกาส

ภาพที่ 9 ตำแหน่งปัจจุบันของการจัดการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 13 และ 14 ส่งผลต่อการพรอตกราฟในภาพที่ 8 จึงพบว่า ตำแหน่ง(Position) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ค่อนข้างสมมาตร แต่ยังคงพบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณแกน W หรือ Weakness ค่าคะแนนอยู่ที่ -4.52 และ O หรือ Opportunities ค่าคะแนนอยู่ที่ 4.52 ส่วนค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.07 ทำให้ค่าคะแนนส่วนใหญ่ตกลงไปในพื้นที่ ระหว่างแกน W และ O จากผลการพรอตกราฟทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่า หน่วยงาน และสำนักงานศึกษายังอยู่ในสภาวะจุดอ่อน แต่ยังมีปัจจัยด้านโอกาสหลายอย่างที่จะส่งผลต่อการพัฒนาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ต่อไป

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ(SEZ)

จังหวัดเชียงรายได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ แต่ยังมีจุดอ่อนในพื้นที่ คือ กลยุทธ์ขององค์กรที่เกี่ยวข้องยังไม่ชัดเจน ตลอดจนไม่มีหลักสูตรที่รองรับความต้องการในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะสถานศึกษาในพื้นที่ ขาดการบูรณาการเชื่อมโยง แผนพัฒนาระหว่างองค์กรและไม่มีการสร้างแรงจูงใจในการลงทุนเพื่อลดการเคลื่อนย้ายของแรงงาน และมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ขาดการบูรณาการองค์ความรู้ตลอดจนทักษะที่ตอบสนองต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐไม่ตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่ และยังมีค่านิยมการทำงานที่ขาดการบูรณาการระหว่างองค์กร

เพราะฉะนั้น ควรสร้างความร่วมมือในการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมให้มีการยกระดับการค้าและการลงทุนให้มีการขยายตัว ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม เทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน ระเบียบ วิธีการ และการจัดการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน ในลำดับต่อไปคือการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อการจัดทำประเด็นการพัฒนาในการแก้ไขปัญหาตามผลวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ต่อไป โดยในการนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำประเด็นการพัฒนาภายใต้พื้นที่ในการแก้ไข จุดอ่อน เป็นลำดับแรก ภายใต้หลักการ WO เพื่อให้เป็นทิศทางที่สำนักงานศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการก่อนเป็นลำดับแรกและมีให้เปลี่ยนแปลงงบประมาณในการจัดทำประเด็นการพัฒนาอื่นใดที่ขาดการสนับสนุนต่อยังย้านจุดแข็ง ดังนั้น ในปีแรกของการจัดทำประเด็นการพัฒนาจะไม่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ หลักการ ST และ SO และ WT

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ TOWS Matrix การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

จุดแข็ง (S: Strengths)	จุดอ่อน (W: Weaknesses)
	W1: แนวทางการดำเนินการตามกลยุทธ์ยังไม่ชัดเจน
	W2: ไม่มีหลักสูตรที่ตอบโจทย์หรือรองรับความต้องการเฉพาะในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
	W3: มีเฉพาะบางสถานศึกษาที่มีการจัดการหลักสูตรที่รองรับการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	W4: ความไม่เชื่อมโยงหรือขาดการบูรณาการของแผนระหว่างองค์กร
	W5: ขาดการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้ครอบครัวของผู้เรียนในพื้นที่ SEZ
	W6: ขาดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนกลยุทธ์
	W7: ขาดการเชื่อมโยงฐานข้อมูล DATA ในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

		W8: บุคลากรขาดองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนการศึกษาให้ตอบโจทย์การพัฒนาในพื้นที่ SEZ W9: ขาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ SEZ W10: ยังคงเป็นการดำเนินการตามนโยบายที่ได้รับมาจากส่วนกลางที่อยู่ในข้อจำกัดและไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ SEZ W11: ยังมีค่านิยมในการทำงานแบบตัวใครตัวมัน (ไม่มีการบูรณาการข้ามองค์กร)
โอกาส (O: Opportunities) O1: นโยบายเอื้อต่อการค้า การลงทุน การคมนาคม การศึกษา วัฒนธรรม O2: มีการขยายตัวด้านการค้าการลงทุนในพื้นที่ SEZ O3: มีความหลากหลายและมีการเชื่อมสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม O4: มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีโลจิสติกส์ที่อำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน O5: มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา SEZ O6: มีการออกกฎหมายและระเบียบเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ O7: มีระเบียบที่เอื้อต่อสถานศึกษาในพื้นที่ที่สามารถจัดการศึกษาที่รองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ	SO1:	OW1: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ OW2: กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ด้านระเบียบ วิธีการ กฎหมาย สิทธิประโยชน์ ฯลฯ เพื่อลดการเคลื่อนย้ายของแรงงานและการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงาน OW3: ปฏิรูปการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และระหว่างประเทศ
ภาวะคุกคาม (T: Threats)	ST1:	WT1:

จากตารางที่ 15 พบว่า มีประเด็นการพัฒนาดังนี้ 1. OW1: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ OW2: กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ด้านระเบียบ วิธีการ กฎหมาย สิทธิประโยชน์ ฯลฯ เพื่อลดการเคลื่อนย้ายของแรงงานและการหลบหนีเข้า

เมืองของแรงงาน OW3: ปฏิรูปการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และระหว่างประเทศ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย

7s	รายละเอียด	จุดแข็ง	จุดอ่อน
Strategy	มีกลยุทธ์ในการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	4	
	มียุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	5	
Structure	มีโครงสร้างในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในทุกช่วงวัย	5	
	โครงสร้างขึ้นอยู่กับหลายกระทรวงจึงทำให้การศึกษาไม่มีเอกภาพ		-4
System	มีระบบในการจัดการศึกษาสำหรับทุกคน	5	
	มีความหลากหลายของระบบในการจัดการศึกษา	2	
	ระบบการจัดการศึกษาทำให้เกิดการแข่งขันส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา		-5
Staff	บุคลากรมีเพียงพอในภาพรวมในการจัดการศึกษาของจังหวัด	5	
	บุคลากรไม่กระจายสู่โรงเรียนขนาดเล็กจากการกำหนดสัดส่วนของผู้เรียน		-5
	เชียงรายมีบุคลากรทางการศึกษาที่มีทักษะและมีคุณภาพ	5	
	บุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดเชียงรายยังไม่ครอบคลุมศาสตร์ที่หลากหลายในการพัฒนาทักษะผู้เรียน		-3
Skill	บุคลากรมีทักษะการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัย	5	
	ครูขาดทักษะในการพัฒนานักเรียนไปสู่ทุกอาชีพใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในกระแสปัจจุบัน		-3
Style	มีรูปแบบในการทำงานเพื่อให้บริการทางการศึกษาที่ยืดหยุ่น	3	
	ในรูปแบบการจัดการบางกระบวนการทำให้เกิดการล่าช้าต่อการจัดการศึกษา		-1
	หน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดยังไม่มีการทำงานแบบบูรณาการ		-3
Shared-value	หน่วยการจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับบางอาชีพทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการส่งเสริมอาชีพสำหรับทุกคน		-4
	ค่านิยมทางสังคมทำให้เกิดปัญหากับโรงเรียนขนาดเล็กจากปัญหา ขาดแคลนงบประมาณ และบุคลากร		-5
	มีค่านิยมในการทำงานแบบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และถ้อยทีถ้อยอาศัย	4	

จากตารางที่ 16 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย พบ
ข้อมูลดังนี้

ปัจจัยทางด้าน Strategy หรือ กลยุทธ์ขององค์กรพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย มียุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 รองลงมาคือ มีกลยุทธ์ในการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยทางด้าน Structure หรือโครงสร้างองค์กร พบว่า มีโครงสร้างในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในทุกช่วงวัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 แต่ยังพบจุดอ่อน คือ โครงสร้างขึ้นอยู่กับหลายกระทรวง จึงทำให้การศึกษาไม่มีเอกภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -4

ปัจจัยทางด้าน System หรือระบบการทำงานในองค์กร พบว่า มีระบบในการจัดการศึกษาสำหรับทุกคน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 และยังพบจุดอ่อนคือ ระบบการจัดการศึกษาทำให้เกิดการแข่งขันส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -5

ปัจจัยด้าน Staff หรือบุคลากรในการทำงาน พบว่า บุคลากรมีเพียงพอในภาพรวมในการจัดการศึกษาของจังหวัด และ เชียงรายมีบุคลากรทางการศึกษาที่มีทักษะและมีคุณภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 และยังพบจุดอ่อนด้วยเช่นเดียวกันคือ บุคลากรไม่กระจายสู่โรงเรียนขนาดเล็กจากการกำหนดสัดส่วนของผู้เรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -5

ปัจจัยทางด้าน Skill หรือทักษะของบุคลากรในองค์กร พบว่า บุคลากรมีทักษะการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 ในส่วนของจุดอ่อน ยังไม่มีประเด็นที่มีน้ำหนักพอสำหรับการนำเสนอ

ปัจจัยทางด้าน Style หรือรูปแบบการทำงานในองค์กร พบว่า ยังไม่มีประเด็นที่มีน้ำหนักพอสำหรับการนำเสนอทั้งในส่วนของจุดแข็งและจุดอ่อน

ปัจจัยทางด้าน Shared-value หรือค่านิยมร่วมในองค์กร พบว่า มีค่านิยมในการทำงานแบบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และถ้อยทีถ้อยอาศัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 ในส่วนของจุดอ่อนนั้น พบว่า ค่านิยมทางสังคมทำให้เกิดปัญหาที่โรงเรียนขนาดเล็กจากปัญหา ขาดแคลนงบประมาณ และบุคลากร และ หน่วยการจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับบางอาชีพทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการส่งเสริมอาชีพสำหรับทุกคน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -4

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย

PESTEL	รายละเอียด	โอกาส	อุปสรรค
Policy	มีแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ชัดเจนและมีแนวทางการส่งเสริมให้เกิดการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา	4	
	นโยบายบางประเด็นยังไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้เป็นรูปธรรมและครอบคลุมทุกพื้นที่		-3
Economy	มีการส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดเชียงรายทำให้เกิดโอกาสในการจ้างงาน	4	
	ความแตกต่างของรายได้ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียม		-5
	สภาพเศรษฐกิจโลกทำให้เกิดความไม่มั่นคงในการค้าและการลงทุน		-2
Social	ค่านิยมในการส่งเสริมบุตรหลานให้เข้าสู่ระบบการศึกษาสายอาชีพมีมากขึ้น	5	
	การส่งเสริมบุตรหลานให้เข้าสู่ระบบการศึกษาสามัญมีน้อยลง		-3
	จำนวนประชากรแฝงส่งผลต่อการสนับสนุนการศึกษา		-2
	สังคมมีบุตรลดลงส่งผลต่อจำนวนนักเรียนในระบบ		-5
	ผู้เรียนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม/ภาษาทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้		-2
Technology	มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าเรียนมากขึ้น	5	
	ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อ		-4
Environment	มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย/ทั่วถึงสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่ม	5	
	จังหวัดเชียงรายเป็นปลายทางการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย	5	
	จังหวัดเชียงรายถือเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติทั้งด้านมลภาวะและภัยธรรมชาติส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน		-5
Legal	พรบ.การศึกษาภาคบังคับทำให้ผู้เรียนต้องเข้าสู่ระบบการศึกษา	5	
	กฎหมายที่เอื้อต่อการสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาได้	5	
	มี พรบ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา	4	
	กฎหมาย/ระเบียบบางประเภทไม่สามารถบังคับใช้ได้ในพื้นที่ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่และลักษณะทางประชากรศาสตร์		-4

จากตารางที่ 17 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในจังหวัด เชียงราย พบข้อมูลดังนี้

ปัจจัยทางด้าน Policy หรือนโยบายที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในด้านโอกาส หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย มีแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ชัดเจนและมีแนวทางการส่งเสริมให้เกิดการ ลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 แต่ในส่วนของอุปสรรคค่าน้ำหนักยังไม่สามารถ นำเสนอได้เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยน้อยเกินไป

ปัจจัยด้าน Economy หรือ เศรษฐกิจ พบว่า ในด้านโอกาส มีการส่งเสริมการลงทุนในจังหวัด เชียงรายทำให้เกิดโอกาสในการจ้างงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 ในส่วนของอุปสรรค พบว่า ความแตกต่างของ รายได้ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -5

ปัจจัยด้าน Social หรือสังคม พบว่า ในด้านโอกาส ค่านิยมในการส่งเสริมบุตรหลานให้เข้าสู่ ระบบการศึกษาสายอาชีพมีมากขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 ในส่วนของอุปสรรค พบว่า สังคมมีบุตรลดลงส่งผล ต่อจำนวนนักเรียนในระบบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -5

ปัจจัยด้าน Technology หรือ เทคโนโลยี พบว่า ในด้านโอกาส มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าเรียนมากขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 ในส่วนของอุปสรรค พบว่า ระบบ สัญญาณอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -4

ปัจจัยด้าน Environment หรือสิ่งแวดล้อม พบว่า ในด้านโอกาส มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย/ ทั่วถึงสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่ม และจังหวัดเชียงรายเป็นปลายทางการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีแหล่ง ท่องเที่ยวที่หลากหลายค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 ในส่วนของอุปสรรค พบว่า จังหวัดเชียงรายถือเป็นพื้นที่ประสบ ภัยพิบัติทั้งด้านมลภาวะและภัยธรรมชาติส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -5

ปัจจัยด้าน Legal หรือ ระเบียบ กฎหมาย พบว่า ในด้านโอกาส พรบ.การศึกษาภาคบังคับทำให้ ผู้เรียนต้องเข้าสู่ระบบการศึกษา และกฎหมายที่เอื้อต่อการสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้ทุกคนสามารถ เข้าถึงระบบการศึกษาได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 รองลงมาคือ มี พรบ. ทอทุนเพื่อความเสมอภาคทาง การศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 ในส่วนของอุปสรรค พบว่า กฎหมาย/ระเบียบบางประเภทไม่สามารถบังคับ ใช้ได้ในบางพื้นที่ด้วยขจำกัดของพื้นที่และลักษณะทางประชากรศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -4

ตารางที่ 18 การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายในการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย

สภาพแวดล้อมภายใน	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	จุด แข็ง	จุดอ่อน	จุด แข็ง	จุดอ่อน	
Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์)	0.20	4.5	1.5	0.90	0.30	0.60
Structure (โครงสร้าง)	0.15	5	4	0.75	0.60	0.15
System (ระบบ)	0.20	3.5	5	0.70	1.00	-0.30
Staff (บุคลากร)	0.15	5	4	0.75	0.60	0.15
Skills (ทักษะ)	0.20	5	3	1.00	0.60	0.40
Style (รูปแบบ)	0.05	3	2	0.15	0.10	0.05
Shared-value (ค่านิยมร่วม)	0.05	4	4.5	0.20	0.23	-0.03
สรุปสภาพแวดล้อม				4.45	-3.43	1.03

จากตารางที่ 18 เมื่อดำเนินการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายในการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย พบว่า

Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.60 Structure (โครงสร้าง) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.15 System (ระบบ) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.30 Staff (บุคลากร) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.15 Skills (ทักษะ) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.40 Style (รูปแบบ) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.05 และ Shared-value (ค่านิยมร่วม) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ -0.03 สำหรับค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 1.03 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ตกลงที่จุดแข็ง ในส่วนของ ค่าเฉลี่ยรวมจุดแข็งอยู่ที่ 4.45 ค่าเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยรวมของจุดอ่อนอยู่ที่ -3.43

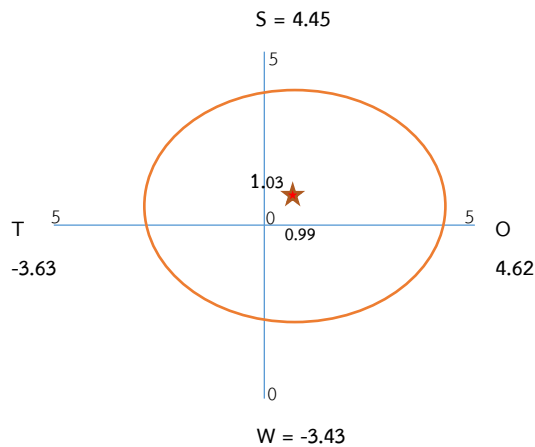
ดังนั้น ในส่วนของปัจจัยภายในของการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ที่ จุดแข็ง

ตารางที่ 19 ตารางการคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกการพัฒนาการศึกษาในจังหวัด
เชียงราย

สภาพแวดล้อมภายนอก	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	โอกาส	ภาวะ คุกคาม	โอกาส	ภาวะ คุกคาม	
Policy (นโยบาย)	0.10	4	3	0.40	0.30	0.10
Economy (เศรษฐกิจ)	0.25	4	3.5	1.00	0.88	0.13
Social (สังคม/วัฒนธรรม)	0.25	5	3	1.25	0.75	0.50
Technology (เทคโนโลยี)	0.20	5	4	1.00	0.80	0.20
Environment (สิ่งแวดล้อม)	0.10	5	5	0.50	0.50	0.00
Legal (กฎหมาย/ระเบียบ)	0.10	4.66	4	0.47	0.40	0.07
สรุปสภาพแวดล้อม				4.62	-3.63	0.99

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 19 การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงรายพบว่า ค่าคะแนนจริงของ Policy (นโยบาย) คือ 0.10 Economy (เศรษฐกิจ) ค่าคะแนนจริงคือ 0.13 Social (สังคม/วัฒนธรรม) ค่าคะแนนจริงคือ 0.50 Technology (เทคโนโลยี) ค่าคะแนนจริงคือ 0.20 Environment (สิ่งแวดล้อม) ค่าคะแนนจริงคือ 0.00 และ Legal (กฎหมาย/ระเบียบ) ค่าคะแนนจริงคือ 0.07 โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.99 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงของปัจจัยด้านโอกาสคือ 4.52 และ ปัจจัยด้านอุปสรรค เท่ากับ -4.44

ดังนั้น ในส่วนของปัจจัยภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงรายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พบว่า อยู่ที่ โอกาส

ภาพที่ 10 ตำแหน่งปัจจุบันของการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 18 และ 19 ส่งผลต่อการพรอตกราฟในภาพที่ 10 จึงพบว่า ตำแหน่ง(Position) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณแกน S หรือ *Strengths* ค่าคะแนนอยู่ที่ 4.45 และ O หรือ *Opportunities* ค่าคะแนนอยู่ที่ 4.62 ส่วนค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.99 ทำให้ค่าคะแนนส่วนใหญ่ตกลงไปในพื้นที่ ระหว่างแกน S และ O จากผลการพรอตกราฟทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่า หน่วยงานและสำนักงานศึกษา ยังอยู่ในสภาวะจุดแข็ง และยังมีปัจจัยด้านโอกาสหลายอย่างที่ส่งผลต่อการพัฒนาในจังหวัดเชียงรายต่อไป

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีจุดแข็งและโอกาส กล่าวคือ มียุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและสังคมการเรียนรู้ภายใต้โครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และมีบุคลากรในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงรายอย่างเพียงพอ ที่มีทักษะและคุณภาพภายใต้ค่านิยมในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสายอาชีพมีมากขึ้น ตลอดจนการพัฒนาสื่อออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษามากขึ้นและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับทุกช่วงวัย จังหวัดเชียงรายยังเป็นปลายทางการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงตอบสนองต่อการผลิตบุคลากรด้านการบริการและการท่องเที่ยว มีกฎหมายที่เอื้อต่อการสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมได้ เพราะฉะนั้นการจัด

การศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ตลอดจนนำไปสู่ความเป็นเลิศจึงต้องมีการขับเคลื่อนทุกองคาพยพอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งต้องให้ความสำคัญกับเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติและระดับสากล รวมถึงการกระจายบุคลากรไปยังพื้นที่ห่างไกลให้ได้มากที่สุดอันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงรายต่อไป โดยในการนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำประเด็นการพัฒนาโดยการคำนึงถึงหลักการ SO เป็นลำดับแรก อันเนื่องจากผลการวิเคราะห์อยู่ในสภาพจุดแข็งและโอกาส หน่วยงานและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายสามารถดำเนินการตอบสนองเป้าหมาย และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และโดยเฉพาะนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายได้ทันทีตามวิธีการวิเคราะห์ TOWS Matrix ดังนี้

การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย

	จุดแข็ง (S: Strengths)	จุดอ่อน (W: Weaknesses)
	S1: มียุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	
	S2: มีโครงสร้างในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในทุกช่วงวัย	
	S3: มีระบบในการจัดการศึกษาสำหรับทุกคน	
	S4: บุคลากรมีเพียงพอในภาพรวมในการจัดการศึกษาของจังหวัด	
	S5: เชียงรายมีบุคลากรทางการศึกษาที่มีทักษะและมีคุณภาพ	
	S6: บุคลากรมีทักษะการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัย	
โอกาส (O: Opportunities)	SO1: ยกระดับโครงสร้างและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทุกช่วงวัย	WO1:
O1: คำนึงในการส่งเสริมบุตรหลานให้เข้าสู่ระบบการศึกษา		

สายอาชีพมีมากขึ้น	SO2: กระจายโอกาสด้านการจัดการศึกษา	
O2: มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ในพื้นที่ห่างไกลโดยการบริหารทรัพยากร	
ออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาส	บุคคลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม	
เข้าเรียนมากขึ้น	SO3: เพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งเรียนรู้ให้	
O3: มีแหล่งเรียนรู้ที่	หลากหลายโดยใช้ศักยภาพของพื้นที่	
หลากหลาย/ทั่วถึงสำหรับ		
ผู้เรียนทุกกลุ่ม		
O4: จังหวัดเชียงรายเป็นปลาย		
ทางการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง		
และมีแหล่งท่องเที่ยวที่		
หลากหลาย		
O5: พบ.การศึกษาภาคบังคับ		
ทำให้ผู้เรียนต้องเข้าสู่ระบบ		
การศึกษา		
O6: กฎหมายที่เอื้อต่อการ		
สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้ทุก		
คนสามารถเข้าถึงระบบ		
การศึกษาได้		
ภาวะคุกคาม (T: Threats)	ST1:	WT1:

จากตารางที่ 20 พบว่า มีประเด็นการพัฒนาดังนี้ 1. SO1: ยกระดับโครงสร้างและยุทธศาสตร์
 การพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทุกช่วงวัย SO2: กระจายโอกาสด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่
 ห่างไกลโดยการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม SO3: เพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งเรียนรู้
 ให้หลากหลายโดยใช้ศักยภาพของพื้นที่

จากผลการวิเคราะห์ทั้งสามกลุ่มคือ การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย นำไปสู่ประเด็นการพัฒนาและส่งผลกระทบต่อแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดเชียงราย ดังตารางที่ 21

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ตารางที่ 21 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ขอบเขตการพัฒนา	ประเด็นการพัฒนา	เป้าประสงค์	ค่าเป้าหมาย
การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน	OW1: ปฏิรูประบบการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน โดยการบูรณาการ การทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. พัฒนาระบบการทำงานเชิงบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของการศึกษาในพื้นที่ชายแดน	หน่วยงานด้านการศึกษามีระบบการทำงานที่เชื่อมโยงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของการศึกษาในพื้นที่ชายแดน
		2. สร้างเครือข่ายการลดความเหลื่อมล้ำของการศึกษาในพื้นที่ชายแดน	ในพื้นที่ชายแดนมีเครือข่ายความร่วมมือในการลดความเหลื่อมล้ำของการศึกษาไม่น้อยกว่า 1 เครือข่าย
	OW2: ยกระดับศักยภาพบุคลากรให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้ Platform การจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียม	1. พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการผลิตสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	สถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนมีสื่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีการศึกษาละ 5 สื่อการเรียนรู้/สถานศึกษา
		2. พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับบุคลากรด้านการศึกษาเพื่อเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์	สถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนมีการพัฒนา Platform เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างน้อยสถานศึกษาละ 1 Platform

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ขอบเขตการพัฒนา	ประเด็นการพัฒนา	เป้าประสงค์	ค่าเป้าหมาย
การพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	OW1: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ	1. จัดทำฐานข้อมูลรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษและสอดแทรกเข้าสู่เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน	สถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 1 ฐานข้อมูล
	OW2: กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ด้านระเบียบวิธีการ กฎหมาย สิทธิประโยชน์ ฯลฯ เพื่อลดการเคลื่อนย้ายของแรงงานและการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงาน	1. สร้างภาคีเครือข่ายกับภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการค้า การลงทุน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	1. ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีศูนย์ประสานงานเครือข่ายการค้า การลงทุน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในมิติด้านการพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ อย่างน้อย 1 ศูนย์
	OW3: ปฏิรูปการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ให้เกิดการพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ	ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีศูนย์ประสานงานการพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ อย่างน้อย 1 ศูนย์

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ขอบเขตการพัฒนา	ประเด็นการพัฒนา	เป้าประสงค์	ค่าเป้าหมาย
การพัฒนาการศึกษาของ จังหวัดเชียงราย	SO1: ยกระดับโครงสร้าง และยุทธศาสตร์การพัฒนา การศึกษาเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำทุกช่วงวัย	การจัดทำแผนการพัฒนา ยุทธศาสตร์การลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา	สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงรายมีการจัดทำ แผนการพัฒนายุทธศาสตร์ การลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา ทุก 3 ปี
	SO2: กระจายโอกาสด้าน การจัดการศึกษาในพื้นที่ ห่างไกลโดยการบริหาร ทรัพยากรบุคคลอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม	จัดสรรสัดส่วนของบุคลากร ที่มีทักษะและคุณภาพไปยัง พื้นที่ห่างไกลหรือระดับ ทักษะบุคลากรด้าน การศึกษาในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้เกิดความเท่าเทียม	สถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกล ได้รับการจัดสรรบุคลากรที่ มีทักษะและมีคุณภาพ หรือ ได้รับการยกระดับบุคลากร ของสถานศึกษาให้มีทักษะ และคุณภาพอย่างน้อยร้อยละ 20 ต่อปีการศึกษา
	SO3: เพิ่มประสิทธิภาพของ แหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย โดยใช้ศักยภาพของพื้นที่	จัดทำฐานข้อมูลศักยภาพ ของพื้นที่เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ที่หลากหลาย	สถานศึกษามีการจัดทำ ฐานข้อมูลศักยภาพของ พื้นที่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างน้อยสถานศึกษาและ 1 ฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ที่หลากหลาย

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัด
เชียงราย

(ขั้นตอนที่ 3 Root Definitions Of relevant System)

เพื่อประกอบการจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของ
จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ CATWOE ซึ่งเป็นกรอบการวิเคราะห์ที่ใช้ในกระบวนการ
แก้ปัญหาและการปรับปรุงระบบ โดยเฉพาะในระบบที่มีความซับซ้อนหรือที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย

CATWOE ช่วยให้ผู้ใช้วิเคราะห์มองเห็นภาพรวมของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างครอบคลุม องค์ประกอบการวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1. Customers (C) หรือ ลูกค้า เป็นการวิเคราะห์ว่าใครคือผู้รับผลกระทบจากระบบหรือปัญหานี้ ลูกค้าอาจเป็นผู้ใช้บริการ ผู้รับบริการ หรือบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในระบบ

2. Actors (A) หรือ ผู้ดำเนินการ เป็นการวิเคราะห์ว่าใครคือผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินการหรือการเปลี่ยนแปลงระบบ ผู้ดำเนินการอาจเป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่มีบทบาทในการปฏิบัติงานหรือการจัดการระบบ

3. Transformation (T) หรือ กระบวนการแปลง เป็นการวิเคราะห์ว่ากระบวนการหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบคืออะไร ซึ่งเป็นการพิจารณาว่าระบบเปลี่ยนจากสถานะปัจจุบันไปสู่สถานะที่ต้องการได้อย่างไร

4. World View (W) หรือ โลกทัศน์ คือ การวิเคราะห์ว่ามุมมองหรือความเชื่อที่มีต่อระบบหรือปัญหาคืออะไร ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงมุมมองที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ มีต่อระบบหรือปัญหา

5. Owner (O) หรือ เจ้าของ เป็นการวิเคราะห์ว่าใครคือเจ้าของหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับระบบ ซึ่งเจ้าของสามารถเป็นบุคคลหรือองค์กรที่มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงหรือกำหนดนโยบาย

6. Environmental Constraints (E) หรือ ข้อจำกัดทางสภาพแวดล้อม คือการวิเคราะห์ข้อจำกัดทางสิ่งแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อระบบหรือการแก้ปัญหาคืออะไร ซึ่งรวมถึงกฎหมาย นโยบาย เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมภายนอกอื่น ๆ

ในกระบวนการนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ ทั้งหมด 5 ประเด็น เนื่องจากองค์ประกอบของ Environmental Constraints (E) นั้น ได้ทำการวิเคราะห์ในวัตถุประสงค์ที่ 2 ข้างต้นแล้ว

การวิเคราะห์ CATWOE ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ CATWOE ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ประเด็นการวิเคราะห์	รายละเอียด
C = Customer	- เด็กไร้สัญชาติในเขต 4 ในพื้นที่ 5 อำเภอ - ผู้ปกครองเด็กพิเศษ/ไร้สัญชาติ/เด็กมีทักษะพิเศษ - เด็กที่มีความต้องการพิเศษ - โรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุน - เกษตรกร - ประชากรในพื้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว - ผู้มีรายได้น้อย เด็ก และคนชรา
A = Actor	- สพฐ. เขตพื้นที่ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา - โรงเรียนที่มี ผู้เรียนที่มีความต้องการ (เด็กไร้สัญชาติ/เด็กพิเศษ) - บุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ - บุคลากรเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และแผนงานขององค์กรที่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด
T = Transformation	- มีกระบวนการในการรับเด็กไร้สัญชาติ (มีผู้รับรองในพื้นที่ มีที่พักเป็นหลักแหล่ง) - มีนโยบายหลักในการลดความเหลื่อมล้ำ - เพิ่มทุนนักเรียนยากจนในนโยบาย - การส่งเสริมเด็กพิการ 9 ประเภท - มีกระบวนการวัดแว่นนักเรียนจากส่วนกลางและการคัดกรองเด็กในพื้นที่ - มีกระบวนการต่อยอดแต่ขาดงบประมาณในการปฏิบัติทางตรง - มีกระบวนการคัดกรอง 29 โรงเรียนในพื้นที่สูง ที่เข้าเกณฑ์ - มีงบประมาณปีละครั้ง - มีกระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับเด็กไร้สัญชาติ ถึง ม.3 - กระบวนการสร้างครูแนะแนวโรงเรียนต้นแบบ

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ประเด็นการวิเคราะห์	รายละเอียด
T = Transformation	- มีการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงเพื่อเพิ่มกระบวนการดูแลคนที่ต้องการหรือมีความจำเป็นก่อน - มีนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่แก้ปัญหาด้านจิตวิทยาและสังคม - การจัดทำแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับแผนด้านคุณภาพชีวิตและสังคมเพื่อเสริมสร้างสังคมสร้างสรรค์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเพิ่มวงเงินสนับสนุนที่สูงขึ้นให้ใกล้เคียงกับแผนด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของจังหวัด - ศึกษา ทบทวน เป้าหมายและภารกิจเดิมและสร้างตัวชี้วัดใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์การพัฒนาสังคม ในปัญหาและมิติใหม่
W = World View	- คงจำนวนเด็กในระบบและเพิ่มจำนวนเด็กกลับเข้ามาในระบบ - สนับสนุนเด็กตั้งแต่ระดับเตรียมปฐมวัย - มีการยกระดับโรงเรียนในเขตทุรกันดาร - มีการเน้นย้ำให้มีการเสริมทักษะอาชีพ/ทักษะวิชาการ/และทักษะชีวิต - มีแนวทางการเปลี่ยนโรงเรียนให้เป็นศูนย์แนะแนวการดำรงชีวิตของชุมชน - สร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนให้เป็นที่พึงของชุมชนทำให้ผู้ปกครองเกิดทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษาและความสำคัญของการศึกษา - จัดทำแผนงานให้อยู่ในแผนของจังหวัดและผลักดันให้เป็นนโยบายเร่งด่วน - จัดทำแผนงานเชิงบูรณาการองค์กรที่เกี่ยวข้อง
O = Owner	- คณะรัฐมนตรีออกมติ ปี 2548 ในการรับเด็กไร้สัญชาติ - สพฐเขต และโรงเรียนในสังกัด - กระทรวงศึกษาธิการ - นโยบายพาน้องกลับมาเรียน (รับผิดชอบโดย เขต 4) - ฝ่ายแผนและยุทธศาสตร์ของจังหวัดเชียงราย

จากการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค CATWOE เพื่อประกอบการจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย สามารถสรุปได้ดังนี้

Customers (c) หรือ ลูกค้า ประกอบด้วย กลุ่มนักเรียนที่มาจากระบบครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ หรือ นักเรียนในพื้นที่ชนบทที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ผู้ปกครองที่มีความกังวลเกี่ยวกับอนาคตทางการศึกษาของลูกหลาน และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนการศึกษา ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ

Actors (A) หรือ ผู้ดำเนินการ ประกอบด้วย ครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และอาจรวมถึง องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาในพื้นที่ที่ขาดแคลน

Transformation Process (T) หรือ กระบวนการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต การจัดสรรทรัพยากรที่เท่าเทียม และกระจายทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมในทุกพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะครูเพื่อให้มีความสามารถในการสอนและการจัดการที่ดีขึ้น

World View (W) หรือ โลกทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อในความเท่าเทียมทางการศึกษา หรือการยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือสังคม และการมองการศึกษาเป็นการลงทุน โดยที่การมองการศึกษาเป็นการลงทุนในอนาคตของประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจและสังคมมีความเจริญรุ่งเรือง

Owner (O) หรือ เจ้าของ ประกอบด้วย รัฐบาลไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และหน่วยงานระดับท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการและดูแลระบบการศึกษาในพื้นที่ของตน

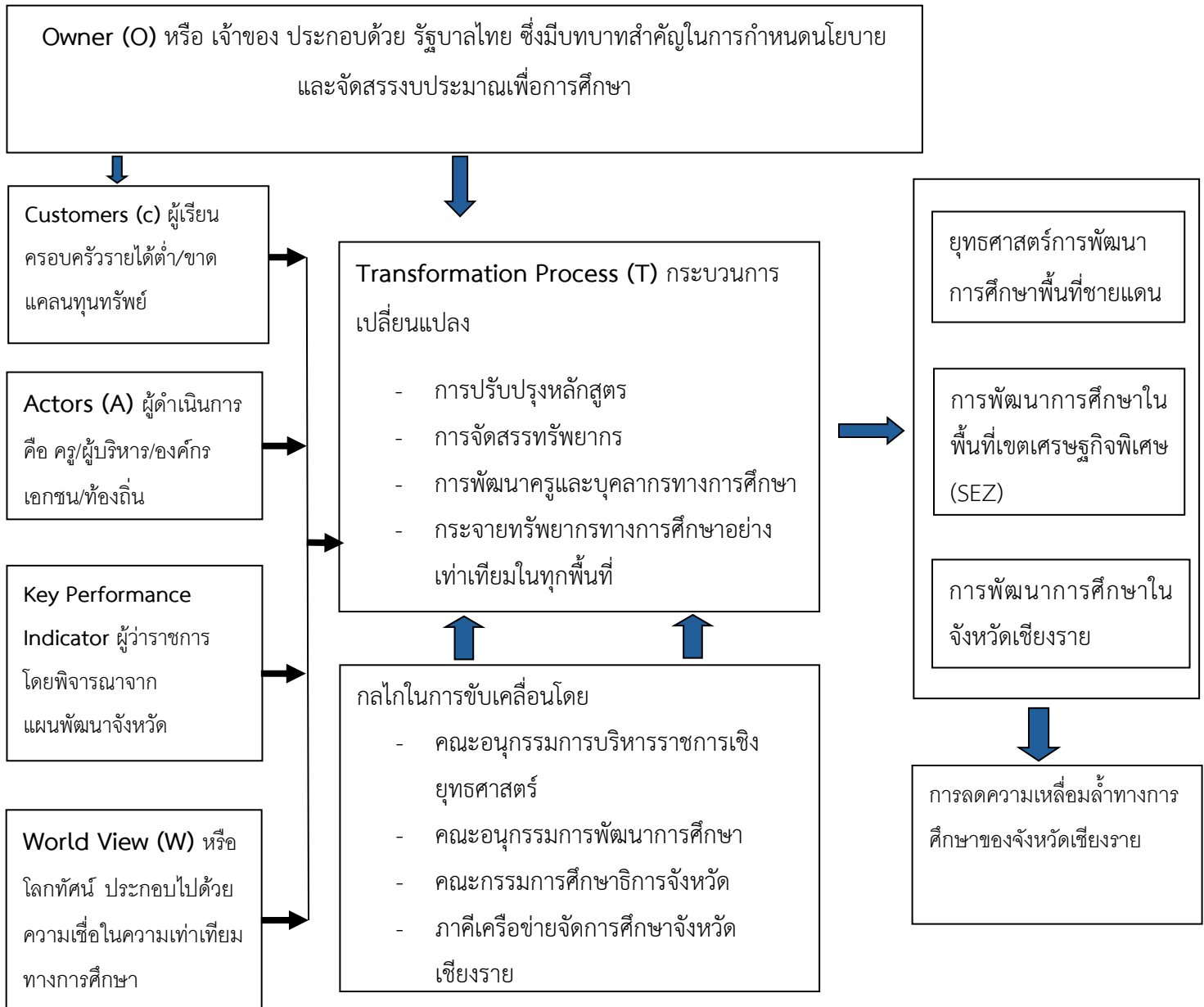
จากการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 ข้างต้น ทำให้เห็นว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายนอกจากการทำหน้าที่ตาม Function หลักแล้วยังต้องตอบสนองต่อตัวชี้วัดของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้ขับเคลื่อนงานวิจัยในลักษณะของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ร่วมกับหน่วยงานสนับสนุนทุนการวิจัยมาโดยตลอด ในการขับเคลื่อนหรือจัดทำโครงการใด ๆ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ควรชี้ให้เห็นว่ามีการตอบสนองต่อตัวชี้วัดของผู้ว่าราชการจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพและเป็นหน่วยงาน Agenda ที่ก่อตั้งขึ้นมาโดยความต้องการของรัฐเพื่อสนับสนุนการทำงานของผู้นำราชการ มีการดำเนินการแบบมุ่งผลลัพธ์ให้เห็นว่าเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมใด ๆ แล้ว จะได้ผลลัพธ์อย่างไร และหน่วยงานใดที่จะมาเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ซึ่งคณะกรรมการเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานของศึกษาธิการจังหวัดให้บรรลุผล และดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมหรือโครงการตามตัวชี้วัดที่ได้ระบุไว้

มีหลายโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากจังหวัด เช่น การพัฒนาครุภัณฑ์ความปลอดภัย (ครู ก ด้านความปลอดภัย) การพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อสร้างงานร่วมกับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค ได้งบประมาณ กว่า 11 ล้านบาทจากจังหวัด

ในปี 2567 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายได้รับนโยบายจากผู้ว่าราชการจังหวัด เชิญโรงเรียนจำนวน 205 โรงเรียนเข้ารับพระราชทานหนังสือสารานุกรม ฉบับที่ 43 ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2567 ณ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณ การสนับสนุนงบประมาณในการจัดประกวดสารานุกรมในระดับโรงเรียน เพื่อสืบสาน และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ได้มีการดำเนินการช่วงแรกในการอบรมครู ข จำนวน 205 โรงเรียน ในการถ่ายทอดประวัติศาสตร์ 18-19 พฤษภาคม 2567 มีวิทยากรจิตอาสา 904 เป็นแกนนำในการอบรมและทีมวิทยากรจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายร่วมดำเนินกิจกรรม ได้มีการริเริ่มให้นำสารานุกรมสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน จากนั้น ปลัดของศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดเชียงรายในการจัดประกวดสารานุกรม โดยจะจัดการแข่งขันเป็นแบบดิวิชั่น ตามเขตพื้นที่การศึกษาและนำผู้ชนะในแต่ละเขตมาประกวดในระดับจังหวัด มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ โดยแผนปฏิบัติงานเร่งรัด หรือ Quick Win คือ การพัฒนาโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA: Program for International Student Assessment) ในจังหวัดเชียงราย

(ขั้นตอนที่ 4 Conceptual Model) หรือแบบจำลองทางความคิด สามารถนำเสนอได้ดังนี้

ภาพที่ 11 แบบจำลองความคิดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากภาพที่ 11 พบว่า การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการพิจารณาบริบททั้งในส่วนของ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบคือ **Customers (c)** หรือ ลูกค้า ประกอบด้วย กลุ่มนักเรียนที่มาจากรอบครัวที่มีรายได้ต่ำ หรือนักเรียนในพื้นที่ชนบทที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ผู้ปกครองที่มีความกังวลเกี่ยวกับอนาคตทางการศึกษาของลูกหลาน และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนการศึกษา ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ ผสมกับ **Actors (A)** หรือ ผู้ดำเนินการ ประกอบด้วย ครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และอาจรวมถึง องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาในพื้นที่ที่ขาดแคลนตลอดจน Key Performance Indicator ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จุดเน้นในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาชายแดน และการพัฒนาด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับ **World View (W)** หรือ โลกทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อในความเท่าเทียมทางการศึกษา หรือการยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิ์ในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือสังคม และการมองการศึกษาเป็นการลงทุน โดยที่การมองการศึกษาเป็นการลงทุนในอนาคตของประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจและสังคมมีความเจริญรุ่งเรือง โดยทั้งหมดเหล่านี้ภายใต้นโยบาย ยุทธศาสตร์ของ **Owner (O)** หรือ เจ้าของ ประกอบด้วย รัฐบาลไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และหน่วยงานระดับท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการและดูแลระบบการศึกษาในพื้นที่ของตน ในการนี้ Owner คือ สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นต้น

ต่อมาคือ **Transformation Process (T)** หรือ กระบวนการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตของจังหวัดเชียงราย การจัดสรรทรัพยากรที่เท่าเทียม และกระจายทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมในทุกพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะครูเพื่อเพิ่มความสามารถในการสอนและการจัดการที่ดีขึ้น โดยใช้ระบบและกลไกในการขับเคลื่อน

คือ คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ภาควิชาช่วยจัดการศึกษาจังหวัดเชียงราย

เมื่อมีการขับเคลื่อนโดยอาศัยระบบและกลไกดังกล่าว ส่งผลต่อการประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์ทั้ง 3 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องคือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนยุทธศาสตร์การศึกษาในจังหวัดเชียงราย

ในการนี้เมื่อมีการประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์ทั้ง 3 แผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายจึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในช่วงไตรมาสแรกของปี 2567 ดังกรณีของโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล(PISA) ในจังหวัดเชียงรายดังนี้

(ขั้นตอนที่ 5 Comparison of model to the problem situation) การนำแบบจำลองมาทำการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ระบบและกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

ประเด็นตัวอย่าง กรณีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์จากยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล(PISA) ในจังหวัดเชียงราย เพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนยุทธศาสตร์การศึกษาในจังหวัดเชียงราย

ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ) ได้มอบนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเตรียมความพร้อมในการยกระดับสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) ในปี 2025 เนื่องจากผลการประเมิน PISA 2022 ของประเทศไทย พบว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์และด้านการอ่านลดลงทั้ง 3 ด้าน เมื่อเทียบกับ PISA 2018 ดังนั้น จึงควรมีมาตรการในการยกระดับสมรรถนะดังกล่าว ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การพัฒนาครู การลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทั่วประเทศให้มีคุณภาพ นั้น

เพื่อให้การดำเนินการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) ในปี 2025 ของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์

มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด จึงเห็นควรจัดทำยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) ของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย โดยมีเป้าหมายดังต่อไปนี้

1. ในปีการศึกษา 2567 และ 2568 ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย ให้ความสำคัญและ ให้ความร่วมมือกับการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) โดยถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย

2. คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด มีหน้าที่กำหนดแผนการดำเนินงาน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามผล และประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) ของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการ PISA แห่งชาติ รวมทั้งประกาศกำหนดสถานศึกษาแกนนำและครูแกนนำเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนสถานศึกษาในพื้นที่

3. สถานศึกษาในจังหวัดเชียงรายที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาทุกแห่ง ดำเนินการและให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังนี้

(1) กำหนดให้การยกระดับการพัฒนาสมรรถนะและการยกระดับการประเมินนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) เป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา

(2) ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเพื่อยกระดับการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA)

(3) สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนและการสร้างข้อสอบตามแนวทาง PISA จูงใจและกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบ PISA และได้ฝึกทำข้อสอบแนว PISA

กลไกการขับเคลื่อน

1. กลไกคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย นำโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

2. กลไกเอกชนโดยสโมสรโรตารีเชียงรายเหนือ

3. กลไกสถานศึกษาแกนนำเป็นแบบอย่าง คือ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เชียงราย

ทั้งนี้โดยทีมบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการขับเคลื่อน คือ

- ก. คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ข. คณะครูจากโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารามราชวิทยาลัยเชียงราย
- ค. คณะบุคลากรจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
- ง. คณะบุคลากรจากสโมสรโรตารีเชียงรายเหนือ

กลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนระยะที่ 1

เป็นสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความพร้อมทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในการรับการพัฒนาและให้ความช่วยเหลือ เพื่อเตรียมความพร้อมในการยกระดับสมรรถนะนักเรียนและการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) ในปี 2025 โดยมีสถานศึกษาที่มีความหลากหลาย อาทิเช่น สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย ในพื้นที่ห่างไกล สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สถานศึกษาเอกชน สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสังกัดอื่นๆ จำนวน 5 แห่ง

กลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนระยะที่ 2

เป็นสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขยายผลจากระยะที่ 1 อีกร้อยละ 30 ของสถานศึกษาทั้งหมดในจังหวัดเชียงราย และประชาสัมพันธ์รณรงค์การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้ ให้มีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทุกสถานศึกษาของจังหวัดเชียงราย

กลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนระยะที่ 3

เป็นสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขยายผลจากระยะที่ 1-2 อีกจนครบร้อยละ 100 ของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมดในจังหวัดเชียงราย ประชาสัมพันธ์รณรงค์การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้ ให้มีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทุกสถานศึกษาของจังหวัดเชียงราย

งบประมาณในการดำเนินการ

1. งบประมาณจากจังหวัดเชียงราย ผลักดันโดยประธานคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2. งบประมาณจากการระดมทุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทางการศึกษาของจังหวัด
เชียงราย

กระบวนการขับเคลื่อน

การดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ มีดังต่อไปนี้

1. เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดเชียงราย และระดมทุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุน
การพัฒนาทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

2. ดำเนินการพิจารณากลุ่มเป้าหมายที่มีความพร้อมในการพัฒนา จำนวน 5 สถานศึกษา

3. ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษา โดย แกนนำที่เป็นแบบอย่างคือ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณ
ราชวิทยาลัยเชียงราย

4. ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ ให้สถานศึกษาอื่น ดำเนินการตามแนวทางการประเมินสมรรถนะ
นักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) ตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

5. ในการพัฒนาผู้เรียนจะการใช้การประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) เป็น
เครื่องมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและจุดที่ต้องได้รับการพัฒนาของนักเรียนเป็น
รายบุคคล รวมถึงการประเมินความก้าวหน้า หรือศักยภาพของสมรรถนะตามมาตรฐานสากล (PISA) ของ
นักเรียนแต่ละคน ภายใต้ฐานคิดที่ว่า การพัฒนาสมรรถนะนั้นจะใช้วิธีการที่มีลักษณะ Tailor Made
มากกว่าที่จะใช้ลักษณะของ One-Size-Fit-All ตามแนวทางการประเมินสมรรถนะนักเรียนตาม
มาตรฐานสากล (PISA) โดยใช้กระบวนการ 5 I ควบคู่ในการดำเนินการประกอบด้วย

5.1 Identified การสำรวจเพื่อระบุสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของ
พื้นที่ หรือ เป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ

5.2 Instruction การเสริมองค์ความรู้ การอบรม การพัฒนาศักยภาพ เพื่อเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งให้ทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่

5.3 integrate การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน
กิจกรรม

5.4 Inspection การประเมินผลการจัดกิจกรรม การรับฟังข้อเสนอแนะ และแก้ปัญหา
ที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ

5.5 Illustration การนำเสนอผลการจัดกิจกรรม นวัตกรรมที่ได้จากการจัดกิจกรรม ต้นแบบหรือรูปแบบที่เหมาะสมในการนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ รวมถึงองค์ความรู้ที่ได้รับในการจัดกิจกรรม

6. มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายความสำเร็จ

เด็กและเยาวชนทุกสถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย มีความสามารถดังนี้

1. ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน คือความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่อ่าน สามารถนำไปใช้สะท้อนออกมาเป็นความคิดเป็นของตนเองและมีความรักและผูกพันกับการอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ ศักยภาพ และการมีส่วนร่วมในสังคม ค้นหาหรือสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ตีความหรือแปลความจากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ วิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอข้อความ การประเมินและให้ความเห็นหรือโต้แย้งด้วยมุมมองของตนเองต่อบทความที่อ่าน

2. ฉลาดรู้ด้านการคณิตศาสตร์ โดยมีสมรรถนะในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ร่วมกับการคิดใช้ และตีความคณิตศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาในบริบทของชีวิตจริงที่หลากหลาย รวมถึงการใช้โน้ตสโนว์ วิธีการข้อเท็จจริงและเครื่องมือทางคณิตศาสตร์ในการอธิบาย และคาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ โดยสมรรถนะข้างต้นจะช่วยให้บุคคลเข้าใจถึงบทบาทของคณิตศาสตร์ และตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผลที่เหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องคิดอย่างไตร่ตรอง สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมต่อสังคมส่วนรวม

3. ฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ โดยมีสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีส่วนร่วมในการอภิปรายเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ความยั่งยืน และเทคโนโลยีได้อย่างสมเหตุสมผล เพื่อนำไปสู่การลงมือกระทำได้

สมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ อิงกับกรอบการประเมินของ PISA 2025 ที่ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ดังนี้

1.1 การอธิบายปรากฏการณ์ในเชิงวิทยาศาสตร์ สมรรถนะนี้เป็นความสามารถในการรับรู้ สร้าง ประยุกต์ใช้และประเมินคำอธิบายและแนวทางแก้ไขปัญหาหรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและทางเทคโนโลยีที่หลากหลาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถดังนี้

1.2 การออกแบบและประเมินกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และการแปลความหมายข้อมูลและใช้ประจักษ์พยานในเชิงวิทยาศาสตร์อย่างมีวิจารณญาณ สมรรถนะนี้เป็นความสามารถในการออกแบบ และประเมินกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์รวมถึงวิธีการระบุคำถามอย่างเป็นวิทยาศาสตร์และการแปลความหมายข้อมูล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถดังนี้

1.3 การศึกษาค้นคว้า ประเมิน และใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เพื่อการตัดสินใจและการลงมือกระทำ สมรรถนะนี้เป็นความสามารถในการศึกษาค้นคว้าและประเมินข้อมูล คำกล่าวอ้าง และได้แย้งทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบและบริบทต่าง ๆ และสามารถลงข้อสรุปที่เหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถ

ข้อเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อน PISA ในจังหวัดเชียงราย

1. การพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย การจัดการอบรมและพัฒนาครูในเรื่องการสอนทักษะที่เน้นใน PISA เช่น การอ่านวิเคราะห์ การคิดเชิงคณิตศาสตร์ และการแก้ปัญหา รวมถึงการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างครูในจังหวัดเชียงรายและครูจากพื้นที่อื่นที่มีผลการทดสอบ PISA สูง

2. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ให้มีการออกแบบหลักสูตรที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การอ่านเชิงวิจารณ์ การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันประกอบกับการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัย เช่น สื่อดิจิทัล แอนิเมชัน และเกมการศึกษา เพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของนักเรียน

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ หรือการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและมีส่วนร่วม โดยเน้นการทำกิจกรรมกลุ่มและการอภิปราย ส่งเสริมการอ่านหนังสือและบทความที่หลากหลาย เช่น การจัดห้องสมุดที่มีหนังสือหลากหลายประเภท และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

4. การประเมินและติดตามผล โดยใช้การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลผลการเรียนและการทดสอบเพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียนในแต่ละด้าน

5. การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของบุตรหลาน โดยการจัดการประชุมและกิจกรรมร่วมกัน และ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะของนักเรียน

6. การส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น การจัดกิจกรรมเสริมทักษะนอกห้องเรียน เช่น ค่ายวิชาการ การแข่งขันทางวิชาการ และการศึกษาดูงาน รวมถึงการส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และการเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ที่หลากหลาย

แนวทางการจัดการเรียนการสอน

1. การสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ เช่น การเลือกรรณกรรมที่มีความหลากหลายทั้งในแง่เนื้อหาและรูปแบบ เช่น เรื่องสั้น บทความวิทยาศาสตร์ และเรื่องนิยาย การใช้เทคนิค SQ3R (Survey, Question, Read, Recite, Review) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย Survey หรือการสอนให้นักเรียนสำรวจเนื้อหาทั้งหมดก่อนการอ่าน Question คือ การกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะอ่าน Read หรือ การอ่านเนื้อหาและหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ Recite คือ ขั้นตอนของการสรุปเนื้อหาที่ได้อ่าน และ Review ซึ่งหมายถึงการทบทวนเนื้อหาทั้งหมด

2. การสอนคณิตศาสตร์แบบแก้ปัญหา หรือ การเรียนรู้ผ่านปัญหา (Problem-Based Learning) เช่น การสร้างปัญหาจากสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันให้นักเรียนแก้ไข เช่น การคำนวณงบประมาณในครอบครัว การใช้สื่อการเรียนรู้หลากหลาย เช่น ซอฟต์แวร์คณิตศาสตร์ แผนภูมิ และกราฟ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่ซับซ้อน และการจัดให้นักเรียนทำงานกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาและเรียนรู้จากกันและกัน

3. การสอนทักษะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เช่น การจัดกิจกรรมการทดลองและการสำรวจ เช่น การสังเกตธรรมชาติ การทำการทดลองในห้องปฏิบัติการ การส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง รวมถึง การใช้กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือปัญหาทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ที่สำคัญคือการสร้างทักษะความเป็นนักวิจัยให้ผู้เรียน โดยอาจเริ่มจากกระบวนการวิจัยเบื้องต้น เช่น การสำรวจ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล

4. การส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ จัดกิจกรรมการอภิปรายในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนฝึกการแสดงความคิดเห็นและการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล การใช้คำถามที่ต้องการการวิเคราะห์และการเชื่อมโยงข้อมูล เช่น "ทำไม...", "อย่างไร...", "ถ้า...จะเกิดอะไรขึ้น?" การให้ผลสะท้อนหรือคำแนะนำที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา

5. การประเมินผลที่เน้นการพัฒนาทักษะ เช่น การใช้การประเมินผลแบบต่อเนื่อง (Formative Assessment) เพื่อประเมินการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของนักเรียนในแต่ละระยะ การใช้การประเมิน

โดยใช้สถานการณ์จริงหรือปัญหาจริงที่นักเรียนต้องแก้ไข เช่น การทำโครงการวิทยาศาสตร์ หรือการวิเคราะห์กรณีศึกษา

6. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย รวมถึงการใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยในการพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น แอปการอ่าน แอปคณิตศาสตร์ และแอปการทดลองทางวิทยาศาสตร์

แนวทางการกิจกรรมที่สามารถขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์การศึกษาฯ ร่วมกับภาคีเครือข่าย

1. การระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรมการพัฒนาระดับคะแนน PISA ในโรงเรียนนำร่องจำนวน 5 แห่งผ่านระบบ Crowd-Funding โดย สโมสรโรตารีรับเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ

2. การพัฒนาทักษะครูและบุคลากรสายการสอน เช่น การอบรมครูเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูเพื่อเพิ่มความเข้าใจในหลักการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และเทคนิคการสอนที่ทันสมัย รวมถึงการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนครูระหว่างโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในชนบท เพื่อเพิ่มประสบการณ์และความรู้

3. โครงการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา เช่น การจัดหาอุปกรณ์ส่งเสริมการศึกษาและมอบอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยให้กับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ รวมถึงการจัดตั้งห้องสมุดที่มีหนังสือและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และส่งเสริมการอ่าน

4. โครงการเสริมทักษะผู้เรียน เช่น การจัดค่ายที่เน้นการเรียนรู้ด้านวิชาการและวิทยาศาสตร์เพื่อเพิ่มความสนใจและความสามารถของนักเรียน การจัดการแข่งขันในระดับโรงเรียนและจังหวัด เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

5. โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ เช่น การสร้างและปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ เช่น การปรับปรุงห้องเรียน พื้นที่นั่งเล่น และสนามกีฬา การพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างสะดวก

6. โครงการจัดหาทุนการศึกษาและการสนับสนุนการเรียน เช่น การมอบทุนการศึกษาและการสนับสนุนทางการเงินสำหรับนักเรียนที่มีฐานะยากจน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนทางไกลสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าถึงโรงเรียนได้ทุกวัน

7. โครงการสร้างความร่วมมือและเครือข่าย เช่น การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย องค์กรพัฒนาเอกชนในการจัดกิจกรรมการศึกษาและการพัฒนาชุมชน รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาและการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก

องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยนำเสนอผ่านโมเดล DIVICIT

1. การศึกษาทางไกล (Distance Learning) คือ การจัดการเรียนการสอนทางไกลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรศัพท์ หรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ดิจิทัล เช่น การสร้างและเผยแพร่เนื้อหาการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัลที่เข้าถึงได้ง่ายและใช้ประโยชน์ได้ทั้งในเขตเมืองและชนบท

2. การศึกษาสำหรับทุกคน (Inclusive Education) คือ การออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่น มีการปรับหลักสูตรการศึกษาเพื่อรองรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือมีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และการฝึกอบรมครูให้มีความรู้และทักษะในการสอนนักเรียนที่มีความหลากหลายและมีความต้องการพิเศษ

3. การศึกษาที่เน้นทักษะอาชีพ (Vocational Education) คือ การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นทักษะอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม หรือสร้างความร่วมมือกับบริษัทและองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์และพัฒนาทักษะในสถานที่ทำงานจริง

4. การสร้างโรงเรียนชุมชน (Community School) คือ การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้โดยใช้ศักยภาพของชุมชน ทรัพยากรในชุมชน และองค์ความรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เนื้อหา มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน

5. การสร้างนวัตกรรมการศึกษา (Innovative Education) เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้แก่ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Big Data) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินผล รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการทำโครงการและการแก้ปัญหาจริง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา

6. การศึกษาสำหรับพื้นที่ขาดแคลน (Education for the Inferior) คือ การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนในพื้นที่ที่มีความขาดแคลน การจัดหาหรือให้ทุนการศึกษาและความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวที่ยากจนเพื่อให้เด็ก ๆ สามารถเข้าทางการศึกษาได้

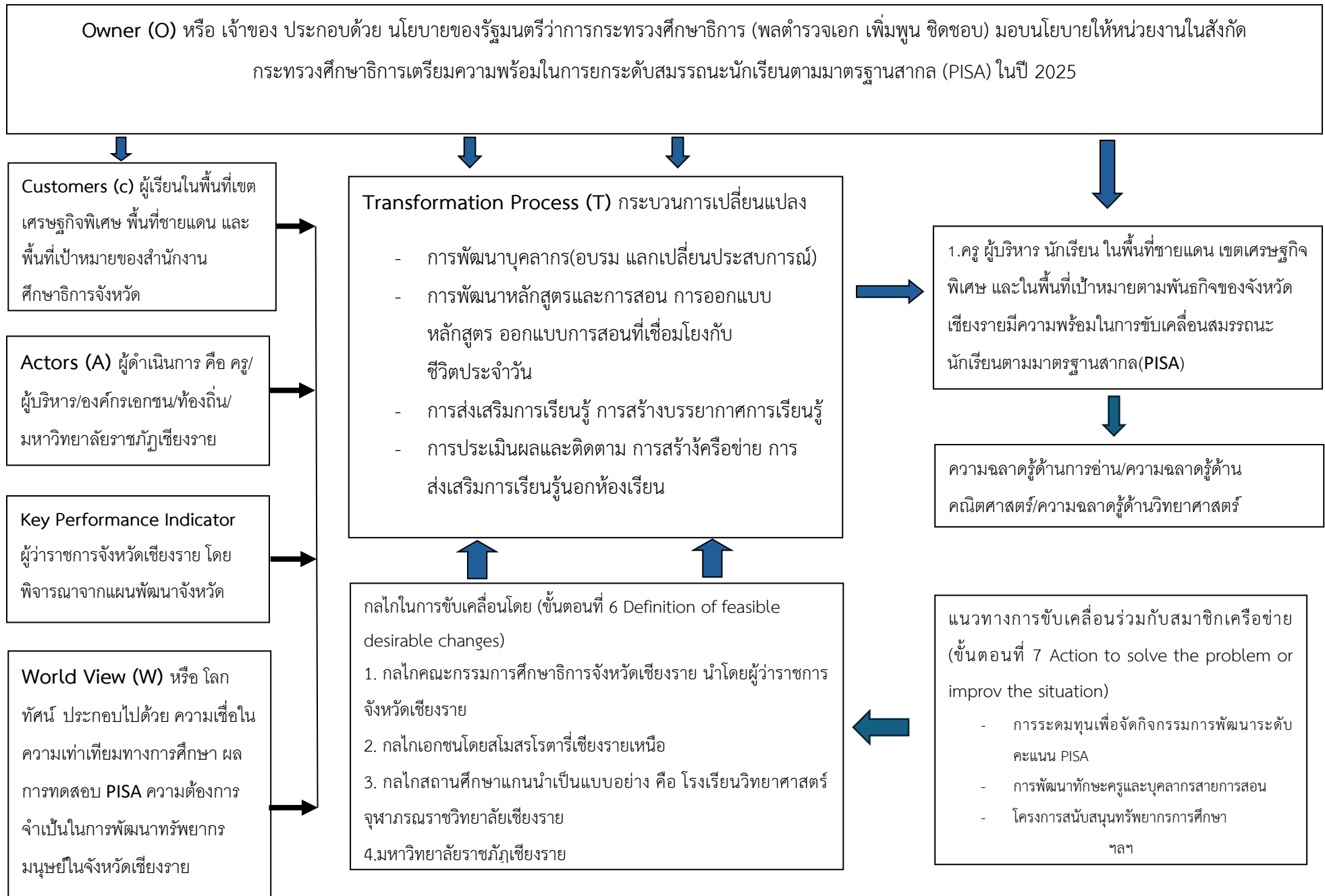
7. การพัฒนาครู (Teacher Development) คือ การฝึกอบรมและพัฒนาครูหรือจัดโครงการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะครูเพื่อให้มีความรู้และความสามารถในการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างระบบการประเมินผลครูเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง

จากการนำเสนอประเด็นนำเสนอ กรณีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์จากยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล(PISA) ในจังหวัดเชียงราย เพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาพื้นที่ชายแดน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนยุทธศาสตร์การศึกษาในจังหวัดเชียงราย สามารถนำเสนอเป็นกรอบคิดโมเดลได้ดังภาพที่ 11

(ขั้นตอนที่ 6 Definition of feasible desirable changes : ทำการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสม เพื่อนำไปแก้ไข)

(ขั้นตอนที่ 7 Action to solve the problem or improv the situation : ดำเนินการแก้ไขตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว)

โดยทั้ง 2 ขั้นตอนดำเนินการได้ตามกรอบการทำงานดังภาพที่ 11 ดังนี้

จากภาพที่ 12 พบว่า

ในส่วนของ ขั้นตอนที่ 6 Definition of feasible desirable changes : ทำการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสม เพื่อนำไปแก้ไข โดยกระบวนการของกลไกในการขับเคลื่อนคือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดโดย คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ มีการนำร่างกรอบการทำงานภายใต้ร่างความเห็นชอบส่งต่อไปยัง คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายโดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายให้ความเห็นชอบและอนุมัติ ตลอดจนการมอบหมายให้โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการร่วมกันจัดทำแผนงาน โครงการที่เกิดขึ้นมาจากการพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 3 แผน โดยพบว่า จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาครู ผู้บริหารในส่วนของพื้นที่อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ โดยมีการคัดเลือกโรงเรียนประจำอำเภอและหรือโรงเรียนที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากลหรือ PISA ถัดจากนั้นจึงมีการเขียนโครงการเพื่อนำไปสู่การขอรับงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป นั่นคือ ขั้นตอนที่ 7 Action to solve the problem or improv the situation : ดำเนินการแก้ไขตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย 2) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย และ 3) เพื่อจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิจัยเชิงคุณภาพ ตลอดจนระเบียบวิธีทางยุทธศาสตร์และนำไปสู่การสร้างระบบและกลไก มีการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

- ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย ในระดับปานกลางขึ้นไป มีรายละเอียดดังนี้

(ขั้นตอนที่ 1 ด้านพิจารณาสภาพปัญหา :The Problematical Situation)

ด้านการสร้างทางเลือกและโอกาส (Inform) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในด้านการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายมากพอสมควร โดยพบว่า หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.33) หน่วยงานมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม และ ไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573 อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.08) โดยในส่วนของผลการวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับ “น้อย” พบว่า หน่วยงานกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย มีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูงทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย

= 2.91) มีแนวทางร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านต่างๆในสังคม (ค่าเฉลี่ย = 2.76) มีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีวให้กับประชาชน (ค่าเฉลี่ย = 2.75) มีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning) (ค่าเฉลี่ย = 2.74) มีแนวทางร่วมกันในการจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาและสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีวทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 2.67) มีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 2.66) มีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีว อย่างเท่าเทียม (ค่าเฉลี่ย = 2.58)

ด้านการรับฟังความคิดเห็น (Consult) พบว่า หน่วยงานได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.66) มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนานโยบายของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.58)

ในส่วนของการได้รับฟังความคิดเห็นในด้านการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งผลการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงรายในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.41)

ด้านการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ (Involve) ประเด็นที่มีระดับ ปานกลาง ประกอบด้วย คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายที่ท่านสังกัดมีบทบาทและส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 3.41) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีวของคนในสังคม (ค่าเฉลี่ย = 3.08) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการจัดการข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีความสะอาด ปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 3.07) ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น น้อย คือ หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักในด้าน ภาษา วัฒนธรรมและคณิตศาสตร์ ด้านทักษะและมิติ ดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการ

ตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มี ความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน (ค่าเฉลี่ย = 2.50)

ด้านการให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower) ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “ปานกลาง” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวางนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 3.00)

- การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา กลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการสร้างทางเลือกและโอกาส (Inform) พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทาง ร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและ ไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายใน ปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 4.75) มีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคน เข้าถึงการพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 4.67) มีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันความสามารถอ่านออก เขียนได้และคำนวณได้ภายในปี 2573 (ค่าเฉลี่ย = 4.66) มีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ (ค่าเฉลี่ย = 4.58) มีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาข้อมูลและ ทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ใน การเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ อย่างเท่าเทียม (ค่าเฉลี่ย = 4.51) มีแนวทาง ร่วมกันในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับ (ค่าเฉลี่ย = 4.50) โดยทุกประเด็นดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นอยู่ที่ระดับ มากที่สุด

ด้านการรับฟังความคิดเห็น (Consult) พบว่าประเด็นที่มีค่าความคิดเห็นระดับ “มาก ที่สุด” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการ วางแผนงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.83) การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชนในจังหวัด เชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.75) การได้รับฟังความคิดเห็นของท่านในด้านการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย = 4.66) การพัฒนายุทธศาสตร์และการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.59) การรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนา นโยบายของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.58)

ด้านการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ (Involve) ประเด็นที่มีระดับความ คิดเห็นในระดับ “มากที่สุด” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการ

จังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยแสวงหาวิธีการทางด้านการปฎิบัติเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และปฎิบัติภายนอก (ค่าเฉลี่ย = 4.84) มีบทบาทและส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.83) มีการทำงานร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพของคนในสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.83) มีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการจัดการข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีความสะอาด ปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 4.82) มีการทำงานร่วมกันในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย = 4.75) มีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.75) มีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.58) มีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 4.58)

- ในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับ “มาก” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบและการมีวิสัยทัศน์ร่วมของคณะทำงานการขับเคลื่อนด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.50)

ด้านการส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณะชนในการจัดการ (Collaborate) ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นระดับ “มากที่สุด” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมในการเพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการวิจัย พัฒนา และเสริมฐานองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.78) มีการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาด้านการศึกษาในระบบ นอกเหนือจากระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (ค่าเฉลี่ย = 4.75) มีการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการสร้างคุณค่าของการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.74) มีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 4.73) มีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.68) มีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.67) และมีการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.63)

- ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “มาก” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ และพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษา(ค่าเฉลี่ย = 4.50)

ด้านการให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower) ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “มากที่สุด” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการศึกษาและหรือทักษะอาชีพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.83) มีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.67) มีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.67) และมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมคิดร่วมทำเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย = 4.51)

- ในประเด็นที่มีระดับความคิดเห็น “มาก” ประกอบด้วย หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวางแผนนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.50) หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย (ค่าเฉลี่ย = 4.50)

วัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

(ขั้นตอนที่ 2 แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา: The Problematical Situation: Unstructured) แสดงภาพสถานการณ์ที่เป็นปัญหา: The Problematical Situation: Unstructured โดยวิเคราะห์ประเด็นจากการวิเคราะห์ CATWOE

1. ในส่วนของ การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

เมื่อมีการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ทำให้พบว่า ทุกประเด็น ผลการวิเคราะห์อยู่ที่จุดอ่อนทั้งหมด กล่าวคือ Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.20 Structure (โครงสร้าง) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.20 System (ระบบ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.30 Skills (ทักษะ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -1.20 Style (รูปแบบ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.20 และ Shared-value (ค่านิยมร่วม) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.08 รวมค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ -2.68 ในส่วนของค่าคะแนนเฉลี่ยของค่าคะแนนจริงด้านจุดแข็ง อยู่ที่ 1.85 และจุดอ่อนอยู่ที่ -4.53 สามารถแสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ค่าคะแนนในชุด

ของสภาพแวดล้อมภายใน คือ หน่วยงานตลอดจนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย หากจะมีการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอยู่ที่ จุดอ่อน

เมื่อมีการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ภายนอกจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย ทำให้พบว่า Policy (นโยบาย) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ 0.46 Economy (เศรษฐกิจ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ 0.40 Social (สังคม/วัฒนธรรม) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.40 Technology (เทคโนโลยี) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ 0.40 Environment (สิ่งแวดล้อม) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.30 และ Legal (กฎหมาย/ระเบียบ) ค่าคะแนนจริงอยู่ที่ -0.20 และพบว่า ในส่วนของค่าคะแนนเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านโอกาส อยู่ที่ 2.70 ปัจจัยด้านอุปสรรคอยู่ที่ -2.34 ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.36 ซึ่งหมายความว่า อยู่ในปัจจัยด้านโอกาส สามารถแสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ค่าคะแนนในชุดของสภาพแวดล้อมภายนอก คือ หน่วยงาน ตลอดจนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย หากจะมีการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดน ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอยู่ที่ โอกาส

ประเด็นการพัฒนา คือ OW1: ปฏิรูประบบการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนโดยการบูรณาการ การทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 2 OW2: ยกระดับศักยภาพบุคลากรให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้ Platform การจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียม

2. ในส่วนของ การพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ(SEZ)

การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายในของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) พบว่า ค่าคะแนนจริง Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์) อยู่ที่ -0.02 Structure (โครงสร้าง) อยู่ที่ -0.02 System (ระบบ) ค่าคะแนนอยู่ที่ 0.00 Staff (บุคลากร) ค่าคะแนนอยู่ที่ 0.00 Skills (ทักษะ) ค่าคะแนนอยู่ที่ -0.03 Style (รูปแบบ) ค่าคะแนนอยู่ที่ 0.03 และ Shared-value (ค่านิยมร่วม) ค่าคะแนนอยู่ที่ -0.03 เช่นเดียวกัน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ -0.12 ในส่วนของ ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงของจุดแข็ง คือ 4.40 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงของจุดอ่อนคือ -4.52 ดังนั้น ในส่วนของปัจจัยภายในของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ที่ จุดอ่อน

การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) พบว่า ค่าคะแนนจริงของ Policy (นโยบาย) คือ 0.00 Economy (เศรษฐกิจ) ค่าคะแนนจริงคือ 0.20 Social (สังคม/วัฒนธรรม) ค่าคะแนนจริงคือ -0.03 Technology (เทคโนโลยี) ค่าคะแนนจริงคือ -0.15 Environment (สิ่งแวดล้อม) ค่าคะแนนจริงคือ 0.00 และ Legal (กฎหมาย/ระเบียบ) ค่าคะแนนจริงคือ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.07 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงของปัจจัยด้านโอกาสคือ 4.52 และ ปัจจัยด้านอุปสรรค เท่ากับ -4.44

ดังนั้น ในส่วนของปัจจัยภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ที่ โอกาส

มีประเด็นการพัฒนาดังนี้ 1. OW1: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ OW2: กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ด้านระเบียบ วิธีการกฎหมาย สิทธิประโยชน์ ฯลฯ เพื่อลดการเคลื่อนย้ายของแรงงานและการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงาน OW3: ปฏิรูปการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และระหว่างประเทศ

3. ในส่วนของ การพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย

การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมภายในการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย พบว่า Strategy (ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.60 Structure (โครงสร้าง) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.15 System (ระบบ) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.30 Staff (บุคลากร) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.15 Skills (ทักษะ) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.40 Style (รูปแบบ) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ 0.05 และ Shared-value (ค่านิยมร่วม) ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงอยู่ที่ -0.03 สำหรับค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 1.03 แสดงว่าผลการวิเคราะห์หัตถ์กลางที่จุดแข็ง ในส่วนของ ค่าเฉลี่ยรวมจุดแข็งอยู่ที่ 4.45 ค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยรวมของจุดอ่อนอยู่ที่ -3.43 ดังนั้น ในส่วนของปัจจัยภายในของการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงราย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อยู่ที่ จุดแข็ง

การคำนวณค่าคะแนนของสภาพแวดล้อมนอกการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงรายพบว่า ค่าคะแนนจริงของ Policy (นโยบาย) คือ 0.10 Economy (เศรษฐกิจ) ค่าคะแนนจริงคือ 0.13 Social (สังคม/วัฒนธรรม) ค่าคะแนนจริงคือ 0.50 Technology (เทคโนโลยี) ค่าคะแนนจริงคือ 0.20 Environment (สิ่งแวดล้อม) ค่าคะแนนจริงคือ 0.00 และ Legal (กฎหมาย/ระเบียบ) ค่าคะแนนจริงคือ 0.07 โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.99 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยจริงของปัจจัยด้านโอกาสคือ 4.52 และ ปัจจัยด้านอุปสรรค เท่ากับ -4.44 ดังนั้น ในส่วนของปัจจัยภายนอกของการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดเชียงรายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พบว่า อยู่ที่ โอกาส

มีประเด็นการพัฒนาดังนี้ 1. SO1: ยกระดับโครงสร้างและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทุกช่วงวัย SO2: กระจายโอกาสด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล โดยการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม SO3: เพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายโดยใช้ศักยภาพของพื้นที่

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อจัดทำกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 3 Root Definitions Of relevant System : เขียนคำอธิบายของเป้าหมายระบบอย่างมีโครงสร้าง โดยการนำ CATWOE มาอธิบาย และ **ขั้นตอนที่ 4 Conceptual Model** หรือแบบจำลองทางความคิด

พบว่า ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบคือ **Customers (c)** หรือลูกค้า ประกอบด้วย กลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ หรือนักเรียนในพื้นที่ชนบทที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ผู้ปกครองที่มีความกังวลเกี่ยวกับอนาคตทางการศึกษาของลูกหลาน และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนการศึกษา ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ ผสมกับ **Actors (A)** หรือ ผู้ดำเนินการ ประกอบด้วย ครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และอาจรวมถึง องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาในพื้นที่ที่ขาดแคลน ตลอดจน **Key Performance Indicator** ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จุดเน้นในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาชายแดน และการพัฒนาด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับ **World View (W)** หรือ โลกทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อในความเท่าเทียมทางการศึกษา หรือการยอมรับว่าทุกคนมีสิทธิ์ในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือสังคม และการมองการศึกษาเป็นการลงทุน โดยที่การมองการศึกษาเป็นการลงทุนในอนาคตของประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจและสังคมมีความเจริญรุ่งเรือง โดยทั้งหมดเหล่านี้ภายใต้นโยบาย ยุทธศาสตร์ของ **Owner (O)** หรือ เจ้าของ ประกอบด้วย รัฐบาลไทย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และหน่วยงานระดับท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการและดูแลระบบการศึกษาในพื้นที่ของตน ในการนี้ **Owner** คือ สำนักงานศึกษาธิการภาค 16 สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นต้น ต่อมาคือ **Transformation Process (T)** หรือ กระบวนการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตของจังหวัดเชียงราย การจัดสรรทรัพยากรที่เท่าเทียม และกระจายทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมในทุกพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะครูเพื่อเพิ่มความสามารถในการสอนและการจัดการที่ดีขึ้น โดยใช้ระบบและกลไกในการขับเคลื่อนคือ คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษา คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ภาคีเครือข่ายจัดการศึกษา จังหวัดเชียงราย เมื่อมีการขับเคลื่อนโดยอาศัยระบบและกลไกดังกล่าว ส่งผลต่อการประกาศใช้แผน

ยุทธศาสตร์ทั้ง 3 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องคือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาพื้นที่ชายแดน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนยุทธศาสตร์การศึกษาในจังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 5 Comparison of model to the problem situation การนำแบบจำลองมาทำการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ประเด็นนำเสนอ กรณีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์จากยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล(PISA) ในจังหวัดเชียงราย เพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาพื้นที่ชายแดน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนยุทธศาสตร์การศึกษาในจังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 6 Definition of feasible desirable changes : ทำการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสม เพื่อนำไปแก้ไข

โดยกระบวนการของกลไกในการขับเคลื่อนคือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดโดยคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ มีการนำร่างกรอบการทำงานภายใต้ร่างความเห็นชอบส่งต่อไปยัง คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายโดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายให้ความเห็นชอบและอนุมัติ ตลอดจนการมอบหมายให้โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการร่วมกันจัดทำแผนงาน โครงการที่เกิดขึ้นมาจากพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 3 แผน โดยพบว่า จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาครู ผู้บริหารในส่วนของพื้นที่อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ โดยมีการคัดเลือกโรงเรียนประจำอำเภอและหรือโรงเรียนที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากลหรือ PISA ถัดจากนั้นจึงมีการเขียนโครงการเพื่อนำไปสู่การขอรับงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไปนั่นคือ **ขั้นตอนที่ 7 Action to solve the problem or improv the situation : ดำเนินการแก้ไขตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว**

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พบว่า ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาเป็นประเด็นที่มีหลายมิติ ซึ่งครอบคลุมถึงความแตกต่างในการเข้าถึงทรัพยากรการศึกษาและผลลัพธ์ทางการศึกษาของกลุ่มต่างๆ ความแตกต่างเหล่านี้มักสะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมทางสังคมและเศรษฐกิจที่กว้างขึ้น ทำให้วงจรความเสียเปรียบยิ่งแย่ลง โดยประเทศที่มีระบบการศึกษาที่เท่าเทียมกันจะมีผลต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีนัยสำคัญ (OECD,2020) เช่นเดียวกับ การศึกษาวิจัยของ Heckman(2006) ที่พบว่า การพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการทางสมองและทักษะที่ดีขึ้นจะส่งผลต่อ

การลดความเสียหายทางสังคมและเศรษฐกิจระยะยาว ตลอดจน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ตลอดจนการสร้างระบบการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษาจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของนักเรียนที่มีความเสี่ยงสูงด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา(Ainscow,2005) ดังนั้น เมื่อดำเนินการพิจารณาถึงการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงราย กลับพบว่า

เมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในส่วนของการสร้างทางเลือกและโอกาส การมีหลักประกันว่าจะอ่านออก เขียนได้ นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573 ตลอดจนการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม การจัดการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ ประเด็นต่างๆเหล่านี้ ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายยังขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกันทำงานในระดับ “น้อยมาก” และมีผลการวิเคราะห์อยู่ในระดับน้อยทุกประเด็น ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย เป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับหน่วยงานในการจัดการศึกษาอื่นๆน้อยมาก อันเนื่องมาจากเป็นองค์กรเกิดใหม่ภายใต้กฎหมายมาตรา 44 ซึ่งรัฐบาลในขณะนั้นคือพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีความต้องการจำเป็นที่จะส่งเสริมให้มีหน่วยงานในสังกัดสำนักปลัด กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหน่วยงานในการทำงานเพื่อตอบสนองต่อตัวชี้วัดของผู้ว่าราชการจังหวัด ตลอดจนการส่งเสริมการทำงานที่อยู่นอกเหนือจากหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาเช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น ผ่านกระบวนการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ(สงวน อินทร์รักษ์ และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์,2565) นอกจากนั้นสิ่งที่สำคัญคือการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำให้กับท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาต่อไป(นันทิยา สัตยวาที,2565)

จะอย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นหรือ Consult กลับพบว่า หน่วยงานและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย มีกิจกรรมร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ด้านการสร้างทางเลือกและโอกาส (Inform) โดยพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและ ไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573 มีหลักประกัน มีการสนับสนุน การส่งเสริม การพัฒนากลุ่มเปราะบาง รวมทั้งการฝึกทักษะอาชีพให้กับคนชายขอบตั้งแต่ระดับเด็ก เยาวชน และการศึกษาภาคบังคับ ผ่านการรับฟังความคิดเห็นอยู่ตลอดเวลาในระดับมากที่สุด ทั้งในส่วนของการจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพ การรับฟังความคิดเห็นเชิงพื้นที่ การรับฟังนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังกรณีของหน่วยงานเครือข่ายของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย เช่น สำนักงานสถาบัน

อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย เป็นต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิรมล เสรีสกุล(2565) ซึ่งพบว่า การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ ต้องอาศัยเครือข่ายทางสังคมที่จะต้องมีส่วนในการผลักดันวิเคราะห์สถานการณ์ บทบาท และศักยภาพ ของเครือข่ายทางสังคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจสมาชิกและเครือข่าย ก่อนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนา การศึกษาอันจะช่วยให้แผนการพัฒนาการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับการส่งเสริม ความร่วมมือกับสาธารณะชนในการจัดการศึกษา โดยพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีบทบาทร่วมกันในระดับมาก เช่น การเพิ่มบทบาทของสถาบัน มหาวิทยาลัยในการพัฒนาและการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมภิบาล การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้กลายเป็น กลยุทธ์ การจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนดังผลการศึกษาของ สามารถ จันทรสุรีย์(2564) โดยพบว่า การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การสนับสนุนให้สถานศึกษาพร้อมในการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการขยายโอกาสทาง การศึกษาให้มากขึ้น เป็นต้น

ในส่วนที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ ถึงแม้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย จะเป็น หน่วยงานในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ แต่ก็ยังพบว่า ยังขาดการทำงานร่วมกันในส่วนของการ เสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกับ การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ ตลอดจน การสร้างความตระหนักในด้าน ภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านทักษะและมิติ ดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเองมนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มี ความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ประเด็นเหล่านี้ สามารถวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่งว่า อาจจะเกิดขึ้น จากแนวทางในการพัฒนาจังหวัดเชียงราย มีการมุ่งเป้าไปที่สภาพนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดและ จุดเน้นของกระทรวงมหาดไทยเป็นหลักการจัดการศึกษาหลายด้านที่ผ่านมาจึงถึงมองว่า เป็นภาระ งานในระดับ Function ของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว แต่ใน ความเป็นจริงดังที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัยมีโอกาส ในการพัฒนาตนเองในทุกๆด้านนั้น จะต้องอาศัยการบูรณาการของทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน ดังเช่น ผลการวิจัยของ มีชัย ออสุวรรณและคณะ(2564) ซึ่งได้ให้ทัศนะว่า แม้ว่าในปัจจุบันรัฐบาลได้กำหนด ยุทธศาสตร์ประเทศที่ต้องการสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาค โดยมุ่งเป้าเพื่อแก้ไขปัญหาความ เหลื่อมล้ำในพื้นที่ต่างๆ แต่เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณประเทศยังคงพบว่ามีไม่สอดคล้องกับ นโยบายดังกล่าว โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินไปสู่จังหวัดโดยตรงที่ยังไม่เพียงพอต่อการ แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสที่อยู่ในระดับสูง ในระยะเวลาหลายปี ที่ผ่านมาสถานการณ์

ความเหลื่อมล้ำในประเทศดีขึ้นบ้าง แต่สถานการณ์ความยากจน การขาดโอกาสในการสร้างอาชีพ และการเข้าถึงการศึกษาและบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพของประชาชนในแต่ละพื้นที่ยังมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก อันเนื่องจาก งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดซึ่งเป็นงบประมาณจังหวัดที่จังหวัดขอตรงจากสำนักงบประมาณกลับไม่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคน ตลอดจนผลการศึกษาของ ณิชชา มหปัญญานนท์(2566) ซึ่งพบว่า ในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ควรตั้งคำถามว่า “จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างไร” แต่ควรให้ความสำคัญกับคำถาม “เราจะจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาได้อย่างไร” ซึ่งความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับประเด็น การขาดเงินทุนสนับสนุนตามที่ควรจะเป็น และที่สำคัญ การจัดสรรงบประมาณนั้นในปัจจุบันยังเป็นการจัดการศึกษาหลักเพียงผู้เดียว ยังไม่มีการส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา เพราะโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย

ในด้าน การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณะชนในการจัดการ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษากับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีการส่งเสริมในด้านการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้วยระบบการพัฒนา การศึกษาวิจัย และเสริมองค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคมในระดับมากที่สุด จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สอดคล้องกับผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในรอบปี 2565-2566 ที่ผ่านมา โดยพบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ได้มีความเข้าใจในเนื้อหา รายละเอียดตลอดจนบทบาทของตนเองมากขึ้น ในด้านการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ การขับเคลื่อนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยอาศัยการมีส่วนร่วมกับหลายหน่วยงานในการพัฒนาทักษะอาชีพ การพัฒนาทักษะการเอาตัวรอดจากอุบัติเหตุ ภายใต้งบประมาณของจังหวัดเชียงรายในการขับเคลื่อนทักษะอาชีพและการพัฒนาทักษะการเอาตัวรอด ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในการร่วมมือกันบริหารจัดการการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ณิชชา มหปัญญานนท์(2566) ซึ่งพบว่า นโยบายที่อาจจะส่งผลต่อการแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพคือ นโยบายมิติการศึกษาได้แก่ ควรมีการหารูปแบบการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ไม่ควรมีรูปแบบเพียงแนวทางเดียวในการจัดสรรงบประมาณสู่สถานศึกษาที่มีบริบทที่แตกต่างกันเนื่องจากโรงเรียนดำเนินการในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายจำเป็นต้องมีแนวทางการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับบริบท เช่นเดียวกับ กัญญาภิญญ์ สิริรัตน์เจริญ และสุนันท์ ช่วยชู(2566) ซึ่งพบว่า หากจะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุคลากรในประเทศเป็นการสำคัญประการแรก ภายใต้การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง

ในประเด็น ด้านการให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower) ประเด็นนี้ถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศประชาธิปไตย การขับเคลื่อนทุกมิติจะต้องอาศัย

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับผลการศึกษา โดยพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในการจัดกิจกรรมการพัฒนาการศึกษาและหรือทักษะอาชีพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย มีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย และมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมคิดร่วมทำเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยผลการศึกษาเหล่านี้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

ในส่วนของผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย พบว่า ประเด็นการพัฒนามีจุดเน้นอยู่ที่การบริการ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างเท่าเทียมโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผสานไปกับการพัฒนาทักษะอาชีพที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยทั้งหมดเหล่านี้ มีการกระจายโอกาสด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลโดยการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

จากประเด็นเหล่านี้ ทำให้พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำให้กับประชาชนในจังหวัดเชียงรายเริ่มมีแนวทางในการยกระดับโครงสร้าง ตลอดจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของระบบและกลไกในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย ซึ่งเป็นงานวิจัยของ กัญญาภิญญ์ สิริตันเจริญ และสุนันท์ ช่วยชู(2566) โดยพบว่า หากจะพัฒนาระบบการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำให้ได้มากที่สุดนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญกับการเอาใจใส่ของทุกภาคส่วน โดยไม่โยนภาระให้กับหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว เช่นเดียวกับ ผลการวิจัยของ ณัชชา มหปัญญานนท์(2566) ซึ่งพบว่า ประเด็นการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่ดี คือ การให้ความสำคัญกับกลยุทธ์เชิงนโยบายในด้านมิติทางการศึกษา ได้แก่ ควรมีการหารูปแบบการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ไม่ควรมีรูปแบบเพียงแนวทางเดียวในการจัดสรรงบประมาณสู่สถานศึกษาที่มีบริบทที่แตกต่างกันเนื่องจากโรงเรียนดำเนินการในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายจำเป็นต้องมีแนวทางการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับบริบท

สำหรับ กลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายพบว่า สิ่งสำคัญของระบบและกลไกที่เกี่ยวข้องคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือ ลูกค้า ในฐานะนี้คือ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ผู้ดำเนินการ หรือ ครู ผู้บริหาร รวมทั้งองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับการศึกษา และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง สำหรับกลไกความร่วมมือในการลดความเหลื่อมล้ำ

ทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายนั้น มีกลไกที่เกี่ยวข้องคือ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และหน่วยงานรัฐและเอกชนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการนี้ มีผู้ประสานงานการทำงานทั้งระบบคือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายเป็นผู้ประสานงานและดำเนินการ เมื่อกล่าวถึงระบบและกลไกที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ เป็นกลไกหลักที่มาตรา 44 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ได้ระบุเอาไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของการส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ แต่ขณะเดียวกันถือเป็นเรื่องที่ยากลำบาก อันเนื่องมาจากเป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นใหม่ ระบบเครือข่าย ระบบการทำงานทางราชการถือเป็นเรื่องท้าทาย ในขณะที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย มิใช่หน่วยงานจัดการศึกษา เป็นแต่เพียงหน่วยงานสนับสนุน บางกรณีเท่านั้น ภาระงานจึงยังไม่เป็นที่ยอมรับในช่วงแรก การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การศึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่ได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นสิ่งที่สำคัญมากที่สุดคือการส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานจัดการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการผลักดันให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในแต่ละคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ เช่น การแต่งตั้งประธานคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (โดยตำแหน่ง) เป็นผลดีต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายโดยใช้ระบบและกลไกของจังหวัดที่มีอยู่ตลอดจนงบประมาณของกระทรวงมหาดไทย หรือหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในระดับ Area Based เช่นการบูรณาการงบประมาณร่วมกันระหว่างสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายกับสำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย ในการพัฒนาทักษะวิชาชีพให้กับกลุ่มคนชายขอบและหรือนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลติดชายแดน เป็นต้น การแต่งตั้งอดีตประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย เป็นประธานอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ นับเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะในระดับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงรายนั้น จะต้องอาศัยองค์ापพทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งหน่วยงานเอกชนและประชาชน ยุทธศาสตร์เหล่านั้นจึงจะประสบความสำเร็จ ในทั้งนี้สามารถพิจารณาได้จากผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะวิชาชีพของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดซึ่งร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษา โดยผลการดำเนินงานตามโครงการส่งผลให้เยาวชน และประชาชนทั่วไปในจังหวัดเชียงรายได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการนั้นโดยตรง

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำ SWOT และ การทำ SWOT MATRIX เป็นเรื่องที่ควรพิจารณาและวางแผนให้รอบคอบพร้อมทั้งการเตรียมตัวให้พร้อมอยู่ตลอดเวลา เพราะการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและตัวแทนของจังหวัดเชียงราย บ่อยครั้งมักจะได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องอันเนื่องจากข้อมูลด้านลบมีมากอันเกิดจากสภาพปัญหาทางการบริหารที่มีความซับซ้อนด้านโครงสร้าง การวิจัยในครั้งถัดไปผู้วิจัยและหรือผู้ที่สนใจที่จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องตามประชากรในงานวิจัยนี้ต้องทำความเข้าใจให้ได้มากที่สุดก่อนระบุข้อมูลลงในงานวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลงานวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปต่อยอดในเรื่องของการสร้างระบบและกลไกของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการภาค หน่วยงานเหล่านี้มีหน้าที่ในการยกระดับการศึกษาเชิงพื้นที่ ซึ่งถือเป็นหลักการที่ต้องปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดต่อไป

2. สิ่งสำคัญที่สุดของยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือการพิจารณาถึงสภาพบริบทของพื้นที่นั้นๆเป็นตัวตั้ง การมุ่งให้ความสำคัญกับงานระดับ Function เพียงอย่างเดียวโดยไม่พิจารณาบริบทของตนเองถือเป็นความผิดพลาดและไม่ตอบสนองต่อเจตจำนงเดิมของมาตรา 44 เพราะฉะนั้นเมื่อกล่าวถึงยุทธศาสตร์ นั่นคืองานหลักของหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่ต้องดำเนินการ

บรรณานุกรม

- กัญญาภิญญ์ สิริรัตน์เจริญ และสุนันท์ ช่วยชู.(2566).แนวทางการพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย.วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี,6(1),32-49.
- กรัณย์พล วิวรรณมงคล.(2560).การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่.วารสารการอาชีวศึกษา
ภาคกลาง,1(2), 1-13.
- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร.(2561).คู่มือการปฏิบัติงาน กระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561.กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.
กรุงเทพมหานคร.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา.(2566).แผนที่นักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ.
<https://shorturl.asia/1z5CV>.
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดเชียงราย.(2564).แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย
พ.ศ.2566-2570.สำนักงานจังหวัดเชียงราย ศาลากลางจังหวัดเชียงราย.
- ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2562). การลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา. สถาบันนโยบาย
ศึกษา.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอชิชัย และคณะ.(2562).การประเมินความเป็นไปได้ของนโยบายแบบมุ่งเป้าตามกรอบ
ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษาเขตพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564) ในจังหวัดเลย สังกัด
สำนักงานศึกษาธิการภาค 10.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,21(4),132-141.
- นณริฏ พิศลยบุตร. (2559). ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย: อีกหนึ่งปัญหาด้านการศึกษาที่
ภาครัฐควรใส่ใจ. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- นิรมล เสรีสกุล.(2565).การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมในการขับเคลื่อนแนวคิดเมืองแห่ง การเรียนรู้ของ
กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาย่านกะดีจีน-คลองสาน.วารสารสถาบันพระปกเกล้า,20(2),45-67.
- นันทิยา สัตยวาที.(2565).การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา.
วารสารพิกุล,20(2),243-260.
- ณปภัช บรรณาการ.(2562).ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร.วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา,4(2),1-11.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง.(2551).การบริหารผลงานเชิงกลยุทธ์ Strategy Performance
Management.ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด.

ณัชชา มหปัญญานนท์.(2566).ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,17(1),21-45.

เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. (2562). ความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาไทย.

<https://www.truelookpanya.com/education/content/74197>.

พฤกษา เครือแสง.(2558).คุณภาพการศึกษาไทยกับมาตรฐานการบริการสาธารณสุขของรัฐ.วารสารนักบริหาร,35(2),46-60.

พรพินันท์ ยี่รงค์.(2566).เชิงร่ายกับช่องว่างความเหลื่อมล้ำของผลลัพธ์ทางการศึกษา.

[HTTP://RS.MFU.AC.TH/OBELS/?P=1344](http://rs.mfu.ac.th/obels/?P=1344).

ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค. (2565). รายงานความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาปี 2565. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา.

มีชัย ออสุวรรณและคณะ.(2564).การจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดและความเหลื่อมล้ำ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.วารสารสถาบันพระปกเกล้า,19(3), 5-28.

ราชกิจจานุเบกษา.(2559).คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค.เล่ม 133 ตอนพิเศษ 68 ง ราชกิจจานุเบกษา 21 มีนาคม 2559.

ราชกิจจานุเบกษา.(2559).คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค .เล่ม 133 ตอนพิเศษ 68 ง ราชกิจจานุเบกษา 21 มีนาคม 2559.

วสันต์ ปวนปันวงศ์.(2565).ความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยีผ่านการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์บนฐานคิดแบบรัฐรวมศูนย์อำนาจ.วารสารบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น,8(5), 415-430.

วิทยาลัยการทัพบก.(ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์).กระบวนการคิดเชิงยุทธศาสตร์.ส่วนการวิจัยและพัฒนาและวิชาการบริหาร.วิทยาลัยการทัพบก.

วินิจ ผาเจริญ.(2564).ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของพลเมืองไทยวัยเรียนกับสถานการณ์การเรียนออนไลน์ในยุคไวรัสโควิด-19.วารสารวิชาการปัญญาปณิธาน,6(1),1-14.

วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์.(2559).เปิดมุมมองปัญหาการศึกษาไทยสู่แนวทางพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ.วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,3(2),2-8.

ศุภวิช กิจสนาโยธิน.(2560).พัฒนาการและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกระทรวงศึกษาธิการ.วารสารการเมืองการปกครอง,7(2),211-225.

ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาแห่งชาติ.(2564).สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2563.

ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาแห่งชาติ.สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ.(2564).ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และ

วิทยาศาสตร์.สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.(2565).สถิติการศึกษาประจำปี 2564.ศูนย์เทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ่ำเมืองไทย).

สงวน อินทร์รักษ์ และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์.(2565).กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

ของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ.วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร,5(1),147-161

สามารถ จันทร์สุริย์.(2564).กลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจน.

วารสาร มจร การพัฒนาสังคม,6(1),111-126.

สุดจิต นิमितกุล. (2545). แนวคิดประชาสังคมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสารดำรงราชานุภาพ,

2(5), 55-72.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2561). สรุปบทเรียนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการ

บริหารราชการ ประจำปี พ.ศ. 2561. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานศึกษาธิการภาค 7 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). รายงานการวิจัยเรื่องการ ติดตามการ

ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาสู่การปฏิบัติระดับภาคภาคใต้ ชายแดน (สำนักงาน

ศึกษาธิการภาค 7) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงบประมาณของรัฐบาล.(2565).วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

งบประมาณ พ.ศ. 2566.สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2563).สภาการณ์จัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในบริบทประเทศไทย.

พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2564).รายงานการศึกษาไทย พ.ศ.2562-2564.สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา.กระทรวงศึกษาธิการ.พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2564).สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2563.สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา.กระทรวงศึกษาธิการ. 21 เซ็นจูรี จำกัด.

สำนักงานสภาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(Sustainable Development Goals:SDGs).สำนักงานสภาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนยุทธศาสตร์**

กระทรวงศึกษาธิการพ.ศ. 2563-2565. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ.

อรรถพล อนันตวรสกุล. (2565). **เมื่อ”การศึกษา” กลายเป็นเครื่องมือถ่วงความเหลื่อมล้ำ.**

<https://theactive.net/data/learning-inequality-factors/>.

2566.

อรพรรณ ฤทธิ์มั่น.(2559).ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 135/2559แถลงข่าวการขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษา
และการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค.ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี.

<https://www.moe.go.th/websm/2016/mar/135.html>.

อรรถพร เทียงคีน.(2551).การผสมผสานแนวคิดวิธี SSM และวิธี IDEF สำหรับการวิเคราะห์ขั้นตอน

การบริหารจัดการเอกสาร สำหรับโครงการก่อสร้าง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,ม.ป.ท

อัมพิกา อภิชัยบุคคล.(2566).การวิเคราะห์องค์กรโดยใช้หลักการ 7S.

<https://shorturl.asia/3Ehp0>.

Ainscow, M. (2005). Developing inclusive education systems: What are the levers for change?.

Journal of Educational Change, 6(2), 109-124.

Bukhari, S. A. R. (2019).**What is strategy?**.researchgate. Online.www.researchgate.net. Retrieved

February 15, 2023, from <https://shorturl.asia/VH9zp>.

Harvard.(2023).**How to Formulate a Successful Business Strategy**.President & Fellows of
Harvard College.

Bryson, John M. (1997). **Strategic planning for public and nonprofit organization: A**
guide to Strengthening Organization achievement. San Francisco : Jossey-Bass
publishers.

Bustard, David & He, Zhijun & Wilkie, F.G.. (1999). **Soft systems and use-case modelling:**
mutually supportive or mutually exclusive?. 8 pp.. 10.1109/HICSS.1999.772894.

Checkland, Peter and Jim Scholes. (1999). **Soft Systems Methodology in Action.** Wiley.

CIIR.(2005).**Capacity building for local NGOs A guidance manual for good practice.** In
some countries, CIIR operates under the name of International Cooperation
for Development (ICD)., London, UK.

- Heckman, J. J. (2006). Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children. *Science*, 312(5782), 1900-1902.
- Hill, Charles W., Garrett R. Jones. (2009). **Hey strategic management and integrated Approach**. Ed.Dreamtech Press.
- Hitt ,M.A.Hoskisson,R.E.,&Ireland,R.D.(2007).**Management of strategfy:Concep and cases**.Mason.OH:Thomson Souht-Western.
- Hunter ,J.D.,and Wheelen,T.L.2006.**Strategy management and business Policy: Concep and Cases**(10th ed.). Upper Saddle River,NJ:Prentice-Hall.
- International Association for Public Participation. (2014). **Spectrum of Public Participation**.
https://cdn.ymaws.com/www.iap2.org/resource/resmgr/foundations_course.
- Katsioloudes,M.I. 2006. **Strategy management :Global culture Perspective for profile and non- Profile Organization**.Burlington,Ma:Elsevier.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. Reading in Fishbeic, Fishbeic, Matin Ed., Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Matovic.M.I.(2020). **PESTEL Analysis of External Environment as a Success Factor of Startup Business**. CONSCIENS CONFERENCE ON SCIENCE AND SOCIETY. September 28-29, 2020.
- Maleka.S.(2014). **Strategic Management and Strategic Planning Process**. South African Perspective.
- Millet, John D. (1954). **Management in the public service**. New York : Mc Graw –Hill.
- OECD. (2020). Education equity and quality: Looking beyond average scores. OECD Publishing.
- Stewar.J.(2004). **The meaning of strategy in the public sector**. Australian Journal of Public Administration • 63(4):16–21, December 2004.
- Unesco.(2017). **2017/2018 Global Education Monitoring Report: Thailand highlights**. Online. <https://shorturl.asia/biBJe>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

**แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา**

แบบสอบถาม

“ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา”

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

คำชี้แจง: แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย ☐ LGBTQ
- 1.2 อายุ ☐ ต่ำกว่า 25 ปี ☐ 26-35 ปี ☐ 36-45 ปี ☐ 46-55 ปี ☐ มากกว่า 55 ปี
- 1.3 การศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
- 1.4 สังกัดคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานฯ โปรดระบุ
- ☐ ประธานคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ//คณะทำงานฯ
- ☐ กรรมการ
- ☐ เลขานุการคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ
- ☐ ผู้ช่วยเลขานุการฯ
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ
- 1.5 ตำแหน่งต้นสังกัด (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2: สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโลกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
					<u>การสร้างทางเลือกและโอกาส (Inform)</u> 1.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573					
					2.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนาการดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา					
					3.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการ					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
					สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูงทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี 2573					
					4.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีวให้กับประชาชน					
					5.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับ					
					6.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพ อย่างเท่าเทียม					
					7.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการ					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
					ส่งเสริมระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning)					
					8.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาและสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี 2573					
					9.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการมุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วง การตั้งครรภ์ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และ วัยผู้สูงอายุ					
					10.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านต่างๆในสังคม					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
					<u>การรับฟังความคิดเห็น (Consult)</u> 11.หน่วยงานของท่านหรือตัวแทนกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงรายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา					
					12.หน่วยงานของท่านหรือตัวแทนกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืนของจังหวัดเชียงราย					
					13.หน่วยงานของท่านหรือตัวแทนกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ					
					14.หน่วยงานของท่านหรือตัวแทนกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชนในจังหวัดเชียงราย					
					15.ท่านได้รับโอกาสในการรับฟัง					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
					ความคิดเห็นเพื่อการพัฒนานโยบายของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย					
					16.ท่านได้รับโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์และการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย					
					17.การได้รับฟังความคิดเห็นของท่านในด้านการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน					
					18.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการวางแผนงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย					
					<u>มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสาธารณะ(Involve)</u> 19.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนิน					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
					ชีวิต					
					20. คณะกรรมการ / คณะอนุกรรมการ/คณะทำงาน ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายที่ท่านสังกัดมีบทบาท และส่งผลต่อการพัฒนาการจัด การศึกษาในจังหวัดเชียงราย					
					21.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีการทำงานร่วมกันใน การปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม ที่พึง ประสงค์ในการหล่อหลอมคนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ใน ลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนิน ชีวิต					
					22.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีการทำงานร่วมกันใน การมุ่งเน้นผู้เรียน ให้มีทักษะการ เรียนรู้ และมีใจใฝ่เรียนรู้ ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบ การเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยน บทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบบริหารจัดการศึกษา และ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอด ชีวิต					
					23.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีการทำงานร่วมกันใน					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
					การสร้างความตระหนักในด้าน ภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านทักษะและมิติ ดนตรี กีฬา และการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มี ความสามารถอันโดดเด่น เด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ด้าน					
					24.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีการทำงานร่วมกันใน การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะ ที่ดีครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้น การ เสริมสร้างการจัดการสุขภาวะใน ทุกรูปแบบ					
					25.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีการทำงานร่วมกันใน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การพัฒ นา และ เสริม ส ราง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์					
					26.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีการทำงานร่วมกันใน การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬา ในการสร้างคุณค่าทางสังคมและ พัฒนาประเทศ					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
					27.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาสด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพของคนในสังคม					
					28.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการทำงานร่วมกันในการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบและการมีวิสัยทัศน์ร่วมของคณะทำงานการขับเคลื่อนด้านการศึกษา					
					29.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการจัดการข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีความสะอาด ปลอดภัย					
					30.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยแสวงหาวิธีการทางด้านปัจจัยเกี่ยวกับตัว					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
					ผู้เรียน และปัจจัยภายนอก					
					31.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน					
					32.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการสนับสนุนระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน					
					<u>การส่งเสริมการร่วมมือกับสาธารณชนในการจัดการ (Collaborate)</u> 33.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนา ด้านการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย					
					34.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีการส่งเสริม สนับสนุน					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
					และพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อ ความเป็นเลิศ และพัฒนา ศักยภาพครู บุคลากรทางการ ศึกษา และนักศึกษา					
					35.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงใหม่มีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการ พัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ การศึกษา					
					36.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงใหม่มีการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดย จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งใน และนอกห้องเรียน อย่าง หลากหลายและสม่ำเสมอ					
					37.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงใหม่มีการส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน					
					38.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงใหม่มีการส่งเสริมการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการสร้างคุณค่าของ การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
					และการจัดการเรียนการสอน					
					39.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการ พัฒนาระบบราชการ และการ บริการภาครัฐยุคดิจิทัล ที่ เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา และ การจัดการเรียนการสอน					
					40.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีการส่งเสริมในการเพิ่ม บทบาทของสถาบันการศึกษาใน การวิจัย พัฒนา และเสริมฐาน องค์ความรู้ให้กับชุมชนและสังคม					
					41.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของ นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็น ฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยัง สถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น					
					42.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายมีแนวทางร่วมกันในการ เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริม คุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึง ประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง การป ร ับ ตั ว ร อ ง ร ับ ก าร					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
					เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
					<u>การให้สาธารณะชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Empower)</u> 43.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมคิดร่วมทำเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน					
					44.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวางนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของจังหวัดเชียงราย					
					45.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาร่วมกันวิเคราะห์นโยบาย บริบทสภาพการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในจังหวัดเชียงราย					
					46.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด					

สภาพปัจจุบัน					ประเด็นคำถาม	ความต้องการจำเป็น				
5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
					เชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย					
					47.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายมีแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย					
					48.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดเชียงราย					
					49.หน่วยงานของท่านหรือตัวท่านได้รับโอกาสจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายในการจัดกิจกรรมการพัฒนาศึกษาและหรือทักษะอาชีพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจังหวัดเชียงราย					

ตอนที่ 3: ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณทุกท่าน

แบบสอบถาม

“ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา”

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยเป็นการสอบถามในด้านการสร้างสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาจากกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยวิเคราะห์ประเด็นจากหลักการของ CATWOE

คำชี้แจง: แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การสร้างสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาจากกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยวิเคราะห์ประเด็นจากหลักการของ CATWOE

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย ☐ LGBTQ
- 1.2 อายุ ☐ ต่ำกว่า 25 ปี ☐ 26-35 ปี ☐ 36-45 ปี ☐ 46-55 ปี ☐ มากกว่า 55 ปี
- 1.3 การศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

1.4 สังกัดคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานฯ โปรดระบุ

.....

- ☐ ประธานคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ//คณะทำงานฯ
- ☐ กรรมการ
- ☐ เลขานุการคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ
- ☐ ผู้ช่วยเลขานุการฯ
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

1.5 ตำแหน่งต้นสังกัด (โปรดระบุ)

.....

ตอนที่ 2: การวิเคราะห์ CATWOE คือการระบุลูกค้าดังกล่าวและทำความเข้าใจว่ากระบวนการหรือระบบส่งผลกระทบต่อพวกเขาอย่างไร

1. Customers หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของงานของท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงรายคือใคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงระบุ Customers หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของงานของท่านกับสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด ในแต่ละกลุ่มงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. จงระบุ Actors หรือพนักงาน ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของงานของท่าน กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในแต่ละกลุ่มงาน

.....

.....

.....

.....

.....

4. จงระบุ แนวทางในการ Transformation หรือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการทำงานขององค์กรของท่านหรือของตัวท่านเองกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงรายให้ดีขึ้น

This image shows a single sheet of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

5. จงระบุ แนวทางในการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
 เชียงรายให้มีความ Worldview เป็นเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงระบบ หรือกฎเกณฑ์มาตรฐาน ความเป็น
 สากล เมื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เช่นอาจจะเกี่ยวข้องกับคะแนน O-net
 คะแนน Pisa เป็นต้น ขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาต่างในระดับสากลและของประเทศ

[illegible]

6. จรรยา Owner คือนโยบายและหรือผู้บริหาร อาจจะเกี่ยวข้องกับนักลงทุนในกรณีของหน่วยงานเอกชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2: การวิเคราะห์ Environment ด้านภายใน ที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงานระหว่างหน่วยงานท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

2.1 ท่านคิดว่าปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหารของท่านเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อน โครงสร้างของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าปัจจัยด้านกลยุทธ์ขององค์กรของท่านเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อน ปัจจัยด้านกลยุทธ์ของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าระบบในการดำเนินงานในองค์กรของท่านเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อน ระบบในการดำเนินงานในองค์กรของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ท่านคิดว่าพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูงของท่านเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อน พฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูงของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 ท่านคิดว่าบุคลากรในองค์กรของท่านเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อน บุคลากรของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

2.6 ท่านคิดว่าองค์ความรู้ในองค์กรของท่านเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อน องค์ความรู้ในองค์กรของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

2.7 ท่านคิดว่าค่านิยมร่วม(เช่น ค่านิยม ความคาดหวังฯ)ในองค์กรของท่านเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อน เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นจุดแข็ง หรือจุดอ่อน ค่านิยมร่วมในองค์กรของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

ตอนที่ 3: การวิเคราะห์ Environment ด้านภายนอก ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานระหว่างหน่วยงานท่านกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

3.1 ท่านคิดว่าปัจจัยด้านการเมือง นโยบาย ของหน่วยงานของท่านหรือของหน่วยเหนือขึ้นไป เป็นโอกาสหรืออุปสรรค เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นโอกาส หรืออุปสรรค ปัจจัยด้านการเมือง นโยบาย ของหน่วยงานของท่านหรือของหน่วยเหนือของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของท่าน เป็นโอกาสหรืออุปสรรค เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นโอกาส หรืออุปสรรค ปัจจัยด้านเศรษฐกิจขององค์กรของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าปัจจัยด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของท่าน เป็นโอกาสหรืออุปสรรค เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นโอกาส หรืออุปสรรค ปัจจัยด้านสังคมขององค์กรของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของท่าน เป็นโอกาสหรืออุปสรรค เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย และ ถ้าเป็นโอกาส หรืออุปสรรค ปัจจัยด้านเทคโนโลยีขององค์กรของท่านในปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

3.5 ท่านคิดว่าปัจจัยด้านนโยบาย การเมือง กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของท่าน เป็นโอกาสหรืออุปสรรค เมื่อมีการนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกันกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

เสียงราย และ ถ้าเป็นโอกาส หรืออุปสรรค ปัจจัยด้านนโยบาย การเมือง กฎหมาย ขององค์กรของท่านใน
ปัจจุบันมีลักษณะแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3: ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่าน

ภาคผนวก ข

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย

COA No. 301/2023

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Institutional Review Board, Chiang Mai Rajabhat University
หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
(Certificate of Approval)

การวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาเข้าข่ายการพิจารณา Exemption Review และการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

This research has been considered as an Exemption Review and conducted in accordance with international ethical principles. As well as national laws, regulations and regulations. It is deemed appropriate to conduct research in accordance with this research proposal.

ชื่อโครงการ : ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
Study Title : Strategies for the Development of Area-based Cooperation Mechanisms to Reduce Inequality in Education

รหัสโครงการ (Project Code) : IRBCMRU 2023/301.06.09

หัวหน้าโครงการและผู้ร่วมวิจัย :

นายวิกรม บุญนุ่น

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Head of the Project and Co-Researcher :

Mr. Vikrom Boonnun

Social Sciences Chiang Rai Rajabhat University

(อาจารย์ ดร.อัศรินทร์ บุญสงฆ์)

(Dr. Akharasit Bunsongthao)

ประธานคณะกรรมการประจำจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Chairman the Institutional Review Board, Chiang Mai Rajabhat University

วันที่ 25 เมษายน 2567

April 25, 2024

หมายเลขรับรอง (Certificate Number) : IRBCMRU 2023/301.06.09

วันที่ให้การรับรอง : 25 เมษายน 2567

Date of Approval : April 25, 2024

วันหมดอายุใบรับรอง : 24 เมษายน 2568

Expiration Date : April 24, 2025

ภาคผนวก ค

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ ผลงานวิจัย/งานบริการวิชาการ หรืองานสร้างสรรค์ จากหน่วยงานภายนอก

ข้าพเจ้า นางฐิติมา เร่งประเสริฐ ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ชื่อหน่วยงาน ส่วนงาน ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย สถานที่ตั้ง 57/33 หมู่ 22 ถนนเวียงบูรพา(ภายในปั้มน้ำมันคาเท็กซ์ สว.ข.แควหวาย เลี้ยวเมืองตะวันออก) ต.รอบเวียง อ.เมืองเชียงราย จ.เชียงราย 57000 โทรศัพท์ 053-719481 โทรสาร 053-719483 อีเมล cripeo@sueksa.go.th

ขอรับรองว่าได้นำเสนอผลงานวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งเป็นผลงานของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิกรม บุญนาค หลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากฎหมาย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มาใช้ประโยชน์ ในองค์กรของข้าพเจ้า โดยใช้เพื่อก่อประโยชน์ต่อองค์กรในด้านใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☒ การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ
- ☒ การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย
- ☐ การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
- ☒ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ
- ☐ การใช้ประโยชน์ทางอื่น

โดยการนำผลการวิจัยไปวางแผนเป็นนโยบายต่อการพัฒนาการศึกษา/ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์การพัฒนากการศึกษาของส่วนงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย...ซึ่งถือเป็นหลักการที่ต้องกระทำเพราะ จะนำไปสู่การพัฒนาที่ถูกต้องและตรงประเด็นตามพันธกิจของส่วนงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย ตลอดจนการนำไปจัดทำเป็นนโยบายการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาของจังหวัดเชียงราย เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนากการศึกษา แผนพัฒนาช่วยแดน แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดเชียงรายต่อไป

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางฐิติมา เร่งประเสริฐ)

(..5.../..กรกฎาคม.../..2567.)

ชื่อ - สกุล นายวิกรม บุญนุ่น
ตำแหน่งทาง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
วิชาการ
ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาเอก	ปร.ด. (การบริหารนวัตกรรมการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2558
ระดับปริญญาโท	ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พ.ศ. 2552
ระดับปริญญาตรี	วท.บ. (เทคโนโลยีอุตสาหกรรม(ก่อสร้าง)) สถาบันราชภัฏภูเก็ต พ.ศ. 2546

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2548	หัวหน้าสำนักงานประกันคุณภาพ โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ
พ.ศ. 2552	ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการ โรงเรียนปัญญาทิพย์
พ.ศ. 2558	อาจารย์ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2562-ปัจจุบัน	ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ปรัชญาชุมชนบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2559-ปัจจุบัน	ประธานสาขาวิชานวัตกรรมการสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2552	ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการ โรงเรียนปัญญาทิพย์
พ.ศ. 2558	อาจารย์ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2563-ปัจจุบัน	ที่ปรึกษาสำนักงานศึกษาธิการภาค 16
พ.ศ. 2563-ปัจจุบัน	ที่ปรึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่

Krittaporn Saengae Saijun, Hem Thonchai, Nilrat Navakijpaitoon, Chiraporn nhoorit, Vikrom Boonnun. (2564). Community Way of Chinese People in Nabon: Learning, Conservation and Adaptation Talad Nabon Community, Nakhon Si Thammarat Province. *Review of International Geographical Education*, 11(8), 2928 - 2935.

กิตติ สุทธิจิระพันธ์, กฤตเมธ บุญนุ่น, โกมินทร์ วังอ่อน. (2563). การพัฒนาทักษะอาชีพแก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในจังหวัดเชียงรายด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 13*, 31 ตุลาคม 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี: อำเภอมือทอง.

กิตติ สุทธิจิระพันธ์ นาวัน พรหมใจสา วิกรม บุญนุ่น. (2565). ำชนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออนไลน์ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย เพื่อเข้าสู่ตลาดประชาคมอาเซียน. *วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 12(2), 133 - 151.

กิตติ สุทธิจิระพันธ์และกฤตเมธ บุญนุ่น. (2563). การพัฒนาทักษะอาชีพด้านธุรกิจออฟไลน์และออนไลน์ของนักเรียนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงราย เพื่อเข้าสู่ตลาดประชาคมอาเซียน. *วารสารวิชาการสังคมมนุษย์*, 10(1), 1 - 17.

ชาญชัย ฤทธิร่วม โกมินทร์ วังอ่อน และ วิกรม บุญนุ่น. (2565). สภาพปัญหาของการเรียนรู้ภาษาบาลีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตอำเภอมือทอง จังหวัดเชียงราย. *วารสารสถาบันวิจัยพินิจธรรม*, 9(2), 1 - 13.

ชาญชัย ฤทธิร่วมและกฤตเมธ บุญนุ่น. (2563). การประยุกต์หลักธรรมทางพุทธศาสนา มาใช้ในการเรียนการสอน. *สังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ 16*, 24 มกราคม 2563 สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: อำเภอมือทอง.

ณชจันทร์ ภูริวรารงคกุล, กฤตเมธ บุญนุ่น. (2563). การปรับตัวของผู้ประกอบการรายย่อย (SMEs) ต่อสภาวะการณ์ของประเทศตลาดเกิดใหม่. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา*

ระดับชาติ ครั้งที่ 13, 31 ตุลาคม 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี: อำเภอเมือง.

ณชจันทร์ ภูริวรังกุลและกฤตเมธ บุญนุ่น. (2563). นวัตกรรมการสร้างแบรนด์บุคคล เพื่อลดข้อเสียเปรียบของธุรกิจขนาดเล็กอาหารแปรรูปเพื่อเข้าสู่ตลาดอาเซียน. *วารสารวิชาการ สังคมมนุษย์*, 10(1), 18 - 33.

ณชจันทร์ ภูริวรังกุล* วิกรม บุญนุ่น เลหุล้า ตรีเอกานุกูล และ ศศิพัชร หาญฤทธิ์. (2565). การพัฒนาทักษะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดย่อมด้านผลิตภัณฑ์ วัฒนธรรมไทยในจังหวัดเชียงรายสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ นคร*, 13(2), 66 - 79.

ณรงค์ ใจเที่ยง และ กฤตเมธ บุญนุ่น. (2564). การพัฒนายุทธศาสตร์ของบุคลากร สาธารณสุขในจังหวัดพะเยา. *วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข*, 7(2), 347 - 358.

ณรงค์ ใจเที่ยง และ วิกรม บุญนุ่น. (2565). สถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ต่อ การบริหารจัดการและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น. *วารสารการบริหารนิติบุคคล และนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(4), 393 - 408.

ณรงค์ ใจเที่ยง วิกรม บุญนุ่น เลหุล้า ตรีเอกานุกูล และปฏิพัทธ์ วงศ์เรือง. (2565). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชนในระบบสุขภาพที่ยั่งยืน. *วารสารกฎหมายและนโยบาย สาธารณสุข*, 8(2), 313 - 327.

ดุขฎี จันทรากา* โกมินทร์ วังอ่อน วิกรม บุญนุ่น และ เลหุล้า ตรีเอกานุกูล. (2564). กล ยุทธ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือของประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 12(2), 331 - 345.

สิลาส ตรีเอกานุกูล นาวัน พรมใจสา กฤตเมธ บุญนุ่น และ เบญจมาศ เมืองเกษม. (2563). กลยุทธ์การสร้างเสริมความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ใน เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร*, 15(2), 189 - 200.

ปรีวิช ไชยประเสริฐ วิกรม บุญนุ่น นาวัน พรมใจสา ณรงค์ศักดิ์ ศรีสม. (2565). ยุทธศาสตร์การบริหารโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างอาชีวศึกษาจังหวัด เชียงราย ประเทศไทยกับโรงเรียนเทคนิควิชาชีพ แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน

ลาว. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 13(2), 80 - 95.

ปรีวิชญ์ ไชยประเสริฐ, กฤตเมธ บุญนุ่น. (2563). รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของมหาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย:กรณีศึกษา ชุมชนบ้านห้วยมะเกลือ. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 13, 31 ตุลาคม 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี: อำเภอเมือง.

เพ็ญสดี ไชยประเสริฐ, นาวิน พรหมใจสา, กฤตเมธ บุญนุ่น และจันจิรา วิชัย. (2563). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พื้นที่เมืองโบราณเชียงแสน และพื้นที่เชื่อมโยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร, 15(2), 274 - 290.

เรวัตร แก้วทองมูล, เบญมาศ เมืองเกษม, วิกรม บุญนุ่น, เลหลา ตริเอกานุกุล. (2565). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยอาชีวศึกษา ในจังหวัดเชียงราย. วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข, 8(3), 403 - 414.

วิกรม บุญนุ่น ปัญญาเลิศไกร และ ลัญจกร นิลกาญจน์. (2566). การวิจัยท้องถิ่นชาติพันธุ์วรรณนา. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย: เชียงราย.

วิกรม บุญนุ่นและสามิตร อ่อนคง. (2565). การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนด้านทักษะการใช้สื่อ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 13(1), 413 - 424.

สมถวิล เอี่ยมโก้, กฤตเมธ บุญนุ่น. (2563). สถานการณ์และแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านสิทธิของบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 13, 31 ตุลาคม 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี: อำเภอเมือง.

สมถวิลเอี่ยมโก้*เลหล่าตริเอกานุกุลวิกรมบุญนุ่นและโกมินทร์วังอ่อน. (2565). ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย. วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 12(2), 116 - 132.

สมถวิล เอี่ยมโก้และวิกรม บุญนุ่น(กฤตเมธ บุญนุ่น). (2564). การตีตราและการกดทับ LGBTQ ในสังคมไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2(1), 384 - 398.

ผลงานวิจัย

วิกรม บุญนุ่น. (2565). *กลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของจังหวัด เชียงราย*. เชียงราย: สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

รายวิชาที่รับผิดชอบสอนในหลักสูตร (จำนวน 3-5 รายวิชา)

RD9604 การวิเคราะห์และการสร้างฉากทัศน์องค์กรและชุมชน

(Scenario)2. RD9605 วิชาสหกิจศึกษาเพื่อการบริหารและจัดการโครงการขั้นสูง (Cooperative Education for Advanced Project Administration and Management)

RD8905 แนวคิดและทฤษฎีการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา

RD9801 แนวคิดและทฤษฎีการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน